

Nekaj spominov na letošnje predsedniške volitve.

Vsaka stvar na tem našem svetu ima svoj vzrok, in včasih še tudi več kot en vzrok.

Ljudje, ki poznajo notranje razmere v demokratični stranki, ki zlasti poznajo sile, ki so se zbrale skupaj in zarotile proti Al Smithu, tem ljudem je poraz Al Smitha pri volitvah nekaj povsem razumljivega. Pisec teh vrstic je takoj v začetku predsedniške kampanje vedel kakšen bo konec.

Na svetu imamo vsakovrstne bitke in boje. In zmaga v teh bojih je skoro vedno odvisna od tega, če morete vi prisiliti svojega nasprotnika, da zavzame defenzivo. Ako ga pa pustite v ofenzivi, tedaj je slabo za vas. Kajti končno je napadalec skoro vedno zmagovallec.

Bistveno potrebno je poznati moč in organizacijo vašega nasprotnika, toda veliko bolj bistveno potrebno je spoznati slabosti vašega nasprotnika. V baseballu na primer ima oni "pitcher" uspeh, ki pozna slabost "batterja."

Generalni štab, ki je obdajal gubernerja Smitha tekom predsedniške kampanje, je imel v svojih vrstah briljantne moči. Pod vodstvom John J. Raskoba je imela demokratična stranka najboljšo politično organizacijo v zgodovini Amerike.

Toda najboljše organizirana armada in najslavnejši general mora propasti, njegovi načrti se morajo izjaloviti, razven ako počivajo načrti za politično kampanjo na popolnem znanju vašega nasprotnika, da se absolutno sigurno zavedate svojega položaja.

Smithovi voditelji se niso zavedali drznega in nevarnega značaja svojih nasprotnikov vse do zadnjega tedna, in tedaj je bilo že prepozno. Smithovi voditelji so bili sicer resni, inteligentni, goreči, imeli so dovolj poguma, toda so bili prisljeni zreti v oči položaju, ki je bil skoro brez primere v analih ameriške politične zgodovine. Niso imeli skušnje od prej, nikdar se ni še kaj enakega zgodilo, da bi jih skušnja iz prejšnjih let učila.

Kakor hitro je bil Smith nominiran predsedniškim kandidatom so vse sile prohibicije in verske nevtrpnosti šle na delo proti Smithu in sicer z gorečnostjo, kot bi se šlo za pridobitev sveta. Toda demokratični voditelji se tega niso takoj zavedali. Imeli so svoj program in tega programa so se držali do zadnjega konca.

Nominiranje katoličana za predsedniškega kandidata je bil nekaj vojni poziv vsem članom in članicam tajinstvenega, bigotnega, hinavskega Ku Kluxsizma. In Smithova brzojavka na predsedniško konvencijo, v kateri se je takoj v začetku dotaknil prohibicije, je vtila novega olja na že itak razvnete možgane klukarjev in bigotov. Ti imajo sijajno organizacijo v "Anti-Saloon ligi." Ta Liga je močnejša kot vsaka druga organizacija v Združenih državah. Ta Liga šteje med svoje člane, resnične ali dozdnevne, skoro vse protestante, a voditelji so protestan-

ovski pastori. Ta Liga razpolaga z milijoni. Saj je potrošila 125 milijonov dolarjev, da je vsilila prohibicijo. Ta Liga odstavlja, obrekuje, napada ali pa dela senatorje in poslance, ta Liga narekuje samemu kongresu in predsedniku kaj morajo delati. In kakor hitro je bil Smith nominiran, tedaj je planilo pokoncu vse, kar čuti s to Ligo.

Anti-Saloon Liga in Klukar-

publikanci, katerih glasnik je Hoover, so zadnja leta že "pokazali" kako se prohibicija izpolnjuje.

Ako bi se demokratično vodstvo takoj v začetku pravilno organiziralo, tedaj bi bilo vsem suhim demokratom mogoče voliti za Smitha, in preprečilo bi se, s finimi kretnjami in političnimi potezami mokrim republikancem voliti za suhega Hooverja. In s tem bi Smith

Al Smith je tekom svoje kampanje v splošnem zagovarjal versko svobodo in svobodo verskega prepričanja ter živahno ožigosal versko nevtrpnost. Toda za anti-katoličana to ni kakor ne zadostuje, kajti ti ljudje imajo, oziroma dobivajo svoje predsodke v popolnoma napačnih informacijah. Za vsak napad na Smitha bi moral slediti direktni odgovor, ne pa samo splošno ožigovanje.

moglo glasno v javnosti povedati. Namen vsega tega je bil vzeti možu, ki je sicer kristalno čist v vseh ozirih kredit pri onih, ki ne znajo samostojno misliti, in teh imamo milijone med seboj.

Narodni odbor demokratične stranke bi se pa rad na vsak način ognil verskim prepričanjem tekom predsedniške kampanje. Odlasli so in odlasli, in medtem je potekal dragocen čas, ko je bil sovražnik že organiziran in pripravljen, ljudska pamet pa zastrupljena po divjih, blaznih izbruhih. Poleg tega je pa bilo nemogoče prepričati Al Smitha in njegove voditelje, da je ta proti-katoliška križarska vojska v resnici nevarna. Da zanašali so se absolutno na južne države, dasi je tam doma največja verska nevtrpnost fanatizem in bigotizem največji. Niti sanjal ni Smith, da bi zgubil v teh državah, kjer se ljudje od pamtveka volili demokratično.

Kaj se je zgodilo? Solidni jug je v preteklosti, Smith je zgubil na primer mesto kot je Chicago, ki je bolj mokra kot morje, pa je volila za suhega Hooverja, zgubil je lastno državo New York. Zmagal je sicer v mestu New Yorku, toda po dečeli se je pa vse zarotilo proti njemu. Smith je zgubil tudi takozvane "corn-belt" države, kjer največ štejejo farmarski glasovi, in dasi so bili voditelji farmarjev za Smitha, in dasi so bili farmarji prijazni Smithu in so od njega pričakovali več kot od Hooverja, toda bigotizem je opravil svoje delo tudi v teh krajih.

Ena stvar bi morala biti naprejena, in te niso naredili. Vsakdo, kdor je napadel pravico Al Smitha, da ne sme biti predsednik Združenih držav, bi moral biti nemudoma pozvan na debato, kjer bi moral zagovarjati svoje ne-ameriške principe na javni debati. Zavezati bi se moral jezik vsakomur takoj. S tem bi si Smith pridobil stotisoče ne-katoličanov, ki so ostali nevtralni ali pa se niso zmenili za zadevo.

Organizirane sile fanatizma so čutile, da Smith ni dosti agresiven. Tako se jim je po-

srečilo zapeljati milijone volivcev. In če prištejemo k tem glasovom milijone onih, ki mislijo, da je prohibicija zadeva sv. pisma in vere, tedaj nam ni treba še dosti naokoli iskati vzrokov za Smithov poraz. To nam v jasni luči pokaže, zakaj je bil Smith poražen v Virginiji, North Carolini, Floridi, Marylandu, Kentucky, Tennessee, Oklahomi in Missouriju.

Protestantovski pastori so od 23. septembra pa vse do dneva volitve neprestano molili v cerkvah za poraz Smitha ter silili svoje zapeljance, da zapustijo demokratičnega kandidata za predsednika, dočim so na drugi strani priporočali demokratične kandidate za druge urade! To je izdajstvo v politični zgodovini, ki je brez primere. Da, celo najboljši demokratični voditelji in državniiki kot Dan Moody, Carter Glass, Josephus Daniels, so v svojih govorih poudarjali, da so "proti Smithu radi njegovega stališča glede prohibicije" ter so se oprostili pred javnostjo, da morajo kot demokrati za Al Smitha voliti!!

Ni čuda, da pri takih razmerah je Al Smith zgubil Virginijo, North Carolino in Teksas!

Prijatelji Smitha so to videli. Demokratičnemu narodnemu odboru se je na primer ponudil znameniti organizator Ed Cochems, ki je dirigiral predsedniško kampanjo, ko je bil Roosevelt izvoljen, je dirigiral kampanjo leta 1920, toda je pustil republikansko stranko, ker je obdudoval Smitha. Pokazal je na napake, izdelal načrt, kako se te napake popravijo, toda poslušali ga niso.

In kljub vsemu temu pa je Al Smith dobil še enkrat toliko glasov kot jih je sploh kdaj v zgodovini demokratične stranke bilo oddanih za demokratičnega kandidata. Zgubil je bitko, ker ni sprejel nasprotnika na odprtem polju z enakim orožjem, zgubil je bitko, ker je govoril preiskreno o prohibiciji in verski vztrpnosti. Smithovi sovražniki so vedeli, da agresivnost vedno pridobiva regrute, in kjer manjka agresivnosti, nastane indiferenca, vojaki za-

puščajo mejdan.

Nekateri politični laži-preroki pripovedujejo, da prohibicija in vera nista imeli v tej zadevi ničesar opraviti, pač pa je Hooverjeva prosperiteta odgovorna, da je Hoover zmagal. Ti preroki popolnoma pozabijo dejstvo, da so farmarski okraj, kjer se je prosperiteta zadnjih pet let popolnoma zgubila, v močnem številu glasovali za Hooverja, in zopet v okrajih, kjer ni bilo dosti prosperitete, na primer v premogarskih okrajih, je Hoover dobil skoro vse glasove. To je jasen dokaz, da prosperiteta ni imela pri teh volitvah skoro nobene besede. Videti je, da pri milijonih farmarjih je beseda "papež" bila večjega pomena kot pa "bankerot." Od prve do zadnje farmske organizacije v Ameriki, vse je silovito napadalo republikansko stranko, da, v stranki sami je nastal razkol in upor radi nezasišane brezbriznosti republikanske stranke napram farmarjem, toda kaj se je zgodilo? Farmarji so glasovali za republikance! Zopet drugi politični preroki smatrajo Hooverjevo izvolitev kot ogromno zmago za prohibicijo in to v kljub dejstvu, da je milijone mokrih republikancev glasovalo za Hooverja, in da s klanski demokrati naredili isto.

S porazom Smitha vriskajo Klukarji od veselja, ker so "rešili Ameriko pred rimskim papežem!" In Klukarji se smejejo ideji suhačev, da so oni sami porazili Smitha. Suhači kot Klukarji se motijo. V državi Montani in v državi Massachusetts so državljani glasovali glede prohibicijske postave. V obeh državah so suhači zgubili. In v nobeni drugi državi se ni tozadevno glasovalo. In da je imela vera prvo in zadnjo besedo pri zadnjih predsedniških volitvah, naj služi v dokaz še to:

Franklin Roosevelt, demokratični kandidat za gubernerja v državi New York, mož, ki je poznan kot moker skozi in skozi, je bil izvoljen s 100,000 glasovi večine, dočim je Smith v svoji lastni državi zgubil. Roosevelt je protestant, Smith je katoličan, a oba sta največja prijatelja.

Herbert Hoover je prihodnji predsednik Združenih držav. Rekorda nima nobenega za seboj. Njegov uspeh bo odvisen od njegovega lastnega dela kot predsednik. Ideja, da je Hoover krmil lačno Evropo po vojni, je smešna. Ameriški narod je opravljal to delo. In Hoover je bil samo agent ameriškega naroda tozadevno. Milijone drugih mož bi lahko naredilo isto delo kot Hoover.

Hoover kot predsednik ne bo nobena posebna veličina. V njegov kredit mu pa tudi priznamo, da ne bo slab predsednik. V vseh pravičnih zadevah je Hoover opravičen, da ga kot predsednika podpirajo republikanci in demokrati. Prevzel je na sebe težko breme.

Prvič, Hoover mora pripraviti skrajno praktičen načrt za pomoč farmarjem. In ta načrt mora biti uspešen. To je ogromno delo!

(D dalje na 7. strani)

Governor Alfred E. Smith in senator Joseph T. Robinson

ji so naravni zavezniki. Obsednjenost pod črno zastavo — eden kot drugi je zaklet sovražnik vsake osebnosti in verske vztrpnosti. In vide ti je bilo takoj, da bo Liga in Kluksezem napel vse svoje moči, da prepreči izvolitev Smitha. In v resnici je največji, prvi in zadnji vzrok, zakaj je bil Smith poražen: prohibicija in verska nevtrpnost.

Ni ga državljana v Ameriki, ki veruje v principe prohibicije, in ki je smatral Herbert Hooverja kot prvega boritelja za te principe, da bi mogli takega državljana pregovoriti, da bi volil proti Hooverju radi colnine, radi vodne sile ali od pomoči farmarjem. Ne, vsakdo je volil za Hooverja radi prohibicije. In naj bi bil Hoover zadnji ignoran, nezmožen, la zločinec, bigot in verski prenapeteži bi volili zanj, če tudi bi bil Al Smith — Krist sam!

Nekaj demokratov, ki so suhi po imenu, so mogoče volili za Smitha iz strankarskih ozir, toda njih glasovi so bili zasuti, preplavljeni po mokrih republikancih, ki so volili za suhega Hooverja. Za to svojo volitev so imeli dvojni vzrok ali dvojno razlago: Volili so kot mokraši za suhega Hooverja v tajnem pričakovanju, da bo mogoče Hoover oblažil vseeno Volstead postavbo, ali pa so bili prepričani, da Al Smith, v službi izvolitve ne more ničesar narediti. Suhi demokrati, ki so volili za Smitha so bili enakega mnenja, toda so tudi mislili, da se Smithu lahko več zaupa kot Hooverju, kajti re-

neizmerno pridobil.

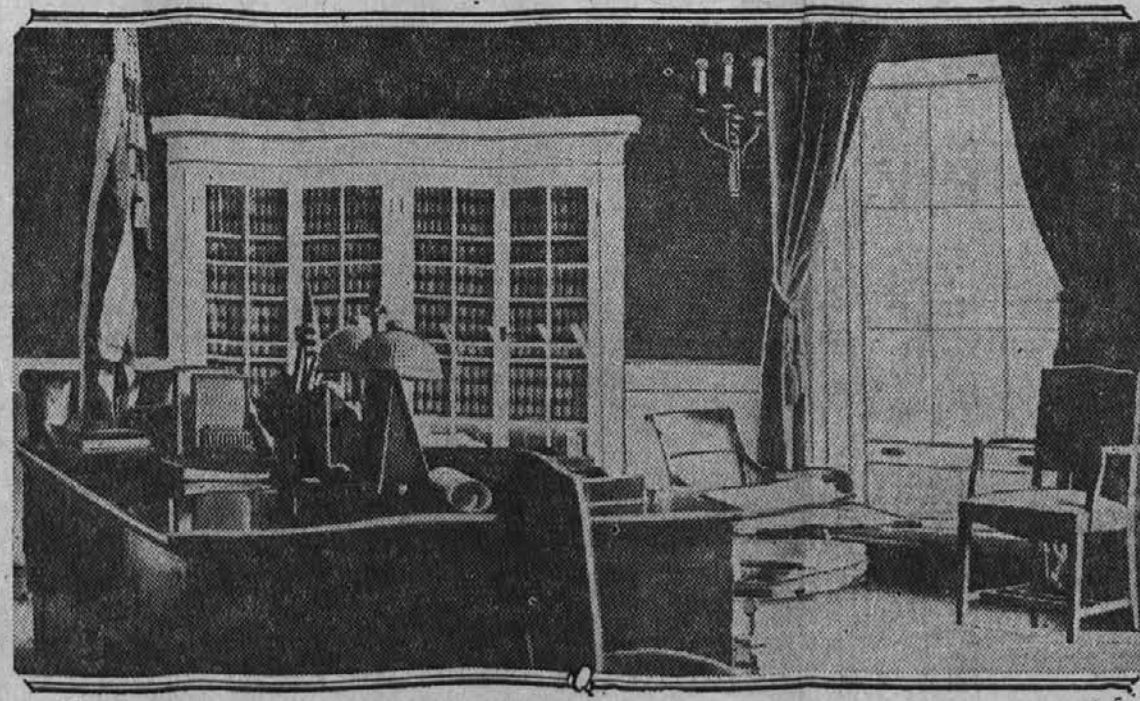
Mi vemo, da Smith ni stavljal svojih nad v izvolitve na to, kaj ljudje mislijo glede prosperitete, colnine ali farmarske od pomoči, pač pa kaj ljudje mislijo o prohibiciji in katolicizmu. In da je to mnenje pravilno, so pokazale baš volitve, kajti od Smitha so odpadle baš države, ki so od pamtveka glasovale demokratično.

Ako je hotel Smith dobiti zmago, tedaj je bilo tudi v prvi vrsti potrebno, da se prepriča milijone Amerikancev, da Smith v slučaju izvolitve ne bo jemal in dobival povelj od papeža v Rimu v civilnih zadevah. Nadalje je bilo treba prepričati ljudi, da prohibicija nikakor ni krščanska ustanova.

Da, res! Morda vam ni znano, da je milijone Amerikancev prepričanih, da sveto pismo in prohibicija je vseeno, eno podpira drugega. Pomnite in znajte, da se v tem duhu vsako nedeljo pridiga iz 100,000 protestantovskih prižnic po širni Ameriki, milijonom državljanov, da je prohibicija krščanska zadeva, in nihče ne more biti dober kristijan, kdor ne veruje v prohibicijo. To sliši milijone in milijone Amerikancev vsako nedeljo v protestantovskih cerkvah, in ker so mnogi zelo omejeni, ker tozadevno ne mislijo sami za sebe, pač pa mislijo njih pastori, v službi Anti-Saloonke Lige, tedaj ni čuda, da so ti milijoni obrnili hrbet Smithu, ker je razkrinkal zločine prohibicije. Ti milijoni so mislili, da Smith podi samega Boga iz nebes, ko je napadal prohibicijo.

Kajti le z lučjo se more pregnati tema. In resnica je edino uspešno sredstvo proti laži in potvori. Poleg tega se mora dati zdravilo direktno onemu v usta, katerega pamet je bila zastrupljena.

Približno nekako štiri mesece, to je od junija do 5. novembra letos, je več kot 100,000 protestantovskih pastirjev iz prižnic silovito napadalo Smitha radi njegove vere in njegovega stališča o prohibiciji. Eni pastirji so direktno metali strupene bombe laži med svoje poslušalce, zopet drugi so pa tajno šepetali gorostasne neumnosti, ker so bile te bedarije v resnici predebele, da bi se jih

Slika nam kaže privatni urad predsednika v Beli hiši v Washingtonu. Na levi vidimo ameriško zastavo, zraven je privatna predsednikova knjižnica. Vse skupaj je precej priprosto. V to sobo dospe le mlokatera oseba, razven predsednika in njegovega privatnega tajnika.

JOS. PERME SLOVENSKI KROJAČ

Za fino izdelavo vaših oblek se oglasite
PRI MENI!

Vesele božične praznike in srečno
Novo leto!

7505 St. Clair Ave.

JOHN ČERNELICH NAJSTAREJŠA SLOVENSKA PEKARIJA

Se priporoča rojakom za božične praznike
in želi vsem skupaj srečen Božič in
veselo Novo leto!

6906 St. Clair Ave.

JACK BONCHA

PAINTING & PAPERHANGING
TOČNO DELO, NIZKE CENE!

Vesele božične praznike in srečno
Novo leto!

6105 St. Clair Ave.

VICTOR DROBNIC SLOVENSKA GROCERIJ

Uljudno se priporočamo vsem Slovencem,
katerim želimo vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

1192 E. 61st St.
Tel. Penn 3075

JOSEPH LIKOZAR 6002-6006 St. Clair Ave. DOBRE MEHKE PIJAČE

lepa biljardnica na razpolago. Dvorane na
razpolago za veselice, zabave in seje.

Želim vesele božične praznike in srečno
Novo leto vsem!

VALENTINE DRY CLEANING

Čistimo, popravljamo, likamo in barvamo
moške in ženske obleke. Krojač za moške
in ženske obleke.

VALENTIN VALJAVEC, lastnik.
Vesel Božič! Srečno Novo Leto!

1340 E. 55th St.

FRANK GREBENC MEHKE PIJAČE - Dobra postrežba.

Voščim vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

1297 E. 55th St.

HI, KONJIČEK ...

(Spisal Jaka)

Euclid Rifle & Hunting Club je bil enkrat, oziroma njegovi člani so bili, dobre volje, tako le enkrat po seji, ko so bile na dnevnem redu slučajnosti, da napravi lov na lisice. Pa ne za to, da bi lisičje meso dali na mizo za kako večerjo, kot je to bila zajčja večerja, ne, ampak zato, da napravijo svojim sitnim ženicam, ki se vedno kregajo, da jih ni nikoli doma, lepe, gorke kožuške za zimo.

Ta lov da bi bil nekaj posebnega, namreč pogon na lisice na konjih. To je stara angleška navada, imeniten šport, ki se goji še dandanes v Angliji in tudi v okolici Clevelanda ga uprizarjajo bogati clevelandski meščani. In če ga ti lahko, zakaj bi ga pa mi ne.

Pogon na lisice se napravi v jeseni, ko pade listje z dreveja in ko so poljski pridelki večinoma pospravljeni. Takrat je tudi kožuh zvitoepke močan in dober, da se ga da krznarju, ki ga ustroji za eleganten ženski kožuh.

Spravi se skupaj večja družba dam in gospodov lepega jesenskega jutra, zajahajo konje, gonjači zatrobijo v rogove in truma psov se spusti iskat lisičji sled, lovci na konjih pa za psi, čez drn in strn.

Kadar psi zavohajo lisico, naznanijo to z divjim lajanjem in takrat se podedi za ubogo lisičico vse: psi, lovci na konjih in gonjači. Takrat se ne pozna nobene zapreke: plot, jarek, hrib, dolina, voda, ali naj bo že kar hoče, jaha se kar vprek. Lisico preganjajo toliko časa, da se vsa izmučena vleže na tla in čaka, da jo bo najbližji lovec stisnil za vrat in jo zmagovalno nesel domov.

P. to ne gre vselej tako lepo in gladko, kakor se bere, ei, marsikateri konjiček preskoči visoko ograjo z jezdecem, od ograje naprej se pa konj in jezdec ločita: konj dirja naprej, lovec pa ostane na to stran plota več ali manj pomljen. Angleški prestolonaslednik se ni udeležil še nobene takega lova na lisice, da ne bi padel dva ali trikrat s konja. Kadar gre on na lov, peljejo sluge nekaj konj za njim za rezervo, da jih lahko zajaha, kadar pade s prvega. Fant je pameten in previden in tako vedno prijaha na konju domov, pa nikdar ne na tistem, katerega je pojezdil z doma.

Zadnjič enkrat sem bral, da je ugledna angleška družba priredila tak pogon na lisice, in je neka dama drvela za lisico, ki jo je ubrala po strugi malega potoka, čez katerega je vodil ravno v tistem kraju kamniten most. Dama je bila tako razvnet, da ni videla ničesar drugega kot lisico pred seboj. Konj je zadržel pod most, dama pa z glavo v mostni obok. Posledica je bila, da se mostu ni zgodila nobena škoda, gnadjiva gospa si je pa prebila bučo. Konjiček jo je galopiral pa sam naprej za lisico. ...

No, in tak lov misli napraviti slovensko strelsko in lovsko društvo. Zakaj pa ne? Na zajce hodi sedaj že vsaka štrama, ki zna le nositi puško, ampak na konjih za lisicami, to je pa druga moka.

Konje bi se že dobilo. Nekaj bi jih posodili naši slovenski farmarji, nekaj pa bi jih posodila clevelandska mestna policija. Farmarski konji so zelo priporočljivi, ker so pametni in ne preveč srboriti in če pridejo do kakega plota, si trikrat premislijo predno bi bodo uprasnili čez. Glavno vprašanje pa je: koliko naših jagrobov bo ostalo v sedlih, če bi se konj le domislil, da bi jo udaril čez fenc?

Zalostno bi bilo, če bi navsezadnje konji sami lovili lisice, jagri pa počivali za fencem in čakali, da pride kdo s trukom po nje.

Pa so fantje rekli, da se da dva od kluba v jahalno šolo in sicer taka dva, ki nista zaljenega telesa in tudi ne preveč nerodna, ne pretežka, da bi lomila konjem hrbte. Razen Legana smo pri klubu vsi precej rejenih plečet, nekaj bolj, nekaj manj nerodnih, pa se je sklenilo, da se pošlje v jahalno šolo dr. Mally-ja in pa mene, ki sicer nisva bolj lahkega telesa, sva pa nekoliko daljših beder, kar pride zelo prav, če konj poskoči in ne bova tako globoko padla.

Vsako stvar je treba enkrat poskusiti, bova šla pa še na konje enkrat, sva rekla z dr. Mally-jem. On ima lepo poletno vilo blizu Madisona, O., tam je pa farmar, ki ima kakih dvajset konj, katere posojuje za jahanje takim nedeljskim jahalcem, kot sva midva z dohtar-jem.

Neke srede popoldne jo udariva doli v Madison, da vidiva, kaj se da napraviti s konji. Opravljena sva bila kakor za parado: škornje na biks, jahalne hlače in kapo, prav tako, kakor je opravljen angleški prestolonaslednik, kadar pade s konja.

Farmar je naju vprašal, če sva že kdaj poprej videla kakega konja in Mally je rekel: "Joj, pa kolikokrat. Skoro vsak dan sem videl tistega Jamškovega šimelna, katerega je imel toliko časa pri hiši in katerega je gonil vsako nedeljo doli za jezersko obrežje, kjer je šimel pobiral smeti in stare kastrole."

Jaz sem pa samo rekel: no, menda ja, — kar se lahko razume tako ali pa tako.

Farmar pripelje iz hleva dva iskra konjička, eden je bil "fuks" eden pa "pram". Mally vzame prama, vtakne nogo v stremen in se zažene z vso silo na konja, kot bi hotel sko-

Naglica ni nikoli dobra, dober zgled sem imel ravnokar, sem si mislil, pa sem lepo privezal konja za kljuko pri hlevu in splezal počasi na konja, vedno pripravljen, da se lahko skesam in odskočim, če bi se mrha spomnila kakih svojih muh. Konj je počakal mirno toliko časa, da sem bil v sedlu, potem je pa dvignil glavo kvišku, vrgel ušesa po sebi in začel plesati najlepši štajeriš, ki si ga more človek misliti. Ko se je naveličal tega, je premenil ples v polko-mazurko in z obema rokama sem se moral držati sedla, če nisem hotel frčati po zraku in teledniti nekje za konjskim repom na tla. Ker imam slučajno samo dve roki in sem obe jako nujno rabil, da sem se držal sedla, nisem mogel sneti vajeti s kljuke, zato sem naprosil farmarja, ki je stal ob strani in užival lepo predstavo z užikom, da mi poda vajeti. Komaj pa je čutil konj, da ni več privezan, se obrne in plane naravnost v hlev k jaslom. Seveda, sem jaz sedel ves čas na konju in s konjem vred gledal v jasli. Konj je začel grizti seno, meni pa taka hrana ne gre v slast, pa sem poklical farmarja, naj pelje konja ven.

"Nisem še vajen tega konja," sem se izgovarjal. "Samo da se ga malo privadim in konj mene, pa se bova že razumela."

Mally in njegov konj sta pa se moško držala zunaj pred vrati in čakala, kedaj se bo mojemu konju zljubilo iti na cesto. Toda tudi moj konjiček je uvidel, da ne pomaga nobena žavba, zadovoljiti se bo moral z mojo družbo, saj za nekaj časa. Zajahava z Mally-jem na cesto, drug poleg drugega, trdo se držeč v sedlih, vajeti tesno napete, nekoliko blede lic, v srcu pa razna čustva. Rekla nisva nič, več pa sva mislila. Stavim, da je imel dr. Mally iste misli kot jaz: kaj bo, če naju konja vržeta?

Jahava precej časa in vse je šlo oraj. Oba sva bila še v sedlih, zdrava in cela. To je nama dalo korajžo, da poženeva ko-

Jaka in konj

čiti na streho. Bil je že na vrhu, ko se spomni, da je treba za jahanje raztegniti noge, toda bilo je že prepozno, — že je frčal na drugi strani konja na tla. Konj ni rekel nič, samo ozrl se je nazaj v Mally-ja, ki se je pobiral s tal. Jaz sem uganil konjske misli: pa takega jahača naj jaz nosim! Vendar je potrpežljivo čakal nadaljnjih razvojev, misleč si: tukaj sem, pa naredite z menoj kar hočete.

Pri drugem poskusu se je Mally-ju posrečilo, da se je vsedel v sedlo, vzel vajeti v roke in čakal, kako se bom jaz spraval na konja, oziroma v sedlo.

njička nekoliko v skok.

Hi, konjiček, sem rekel in ga prav nalahno butil s peto v trebuh, pa je poskočil kot kobilček na paši, Mally-jev pa za mano.

"E, ha!" sva zakričala oba hkrati z Mally-jem, "ne tako hitro," pri tem sva z vso silo potegnili za vajeti.

"Tj," sem rekel dohtarju, "mislim, da je bolja za konja, da jih ne podiva. Meni se ziva-li smiliti, kaj se bosta reveža matrala z nama, in mudi se pa tudi nikamor ne."

"Sur, Jaka," je rekel Mally, "meni se tudi bolj dopade počasni, pa tudi bolj fajn se bo-

(Dalej na 3. strani).

FRANK MRAMOR SLOVENSKA GROCERIJ

Se uljudno priporoča slovenskim gospodinjam za obila naročila.

Vesele božične praznike in srečno
Novo leto vsem!

6710 St. Clair Ave.

JOS. GLAVAN SLOVENSKA MLEKARIJA

Se uljudno priporoča vsem Slovencem in jim želi vesele božične praznike ter srečno Novo leto!

1166 E. 60th St.
Tel. Florida 5472-M

KOMIN'S PHARMACY

6430 St. Clair Ave. vogal Addison Road

Prva in edina slovenska lekarna v
Clevelandu.

JOHN KOMIN, lastnik

Želim Slovencem in Hrvatom vesele
božične praznike in srečno Novo leto!

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN
SREČNO NOVO LETO!

JOS. LIKAR

Signs, Scenery & Pictorial

6718 St. Clair Ave.

ANTON PRIJATELJ SLOVENSKA GROCERIJ

Se uljudno priporoča Slovencem in želi
vsem vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

6724 St. Clair Ave.

ANTON NOVAK SLOVENSKA PEKARIJA

Slovenskim gospodinjam se uljudno
priporočam! Vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

6218 St. Clair Ave.

JOS. PISKUR

Kot vam je že znano, da sem na novo odprl
GROCERIJ in MESNICO
se vam torej priporočam in vam želim
vesele božične praznike in srečno
Novo leto!

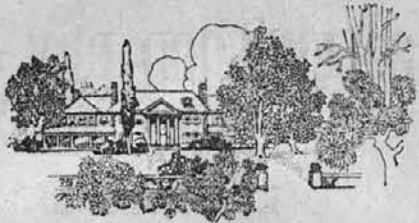
16801 Waterloo Rd.

MARTIN ANTONČIČ

RESTAURANT IN PRENOČIŠČE!

Vse mehke pijače na razpolago!
Se priporočam in voščim vesele praznike
ter srečno Novo leto!

3332 St. Clair Ave.

VALENTINE KOCI

1266 E. 71st St. Tel. Rand. 6241

Slovenski prodajalec zemljišč in
JAVNI NOTAR

Želim vsem vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

JOHN ŠPEH

SLOVENSKA GROCERIJA

1151 Addison Road —in— 1102 E. 63rd St.
Tel. Randolph 5963

Želi vesele božične praznike in
srečno Novo leto!
Se priporočam rojakom.

LOUIS GREGORICH

Slovenska GROCERIJA IN MESNICA

Se priporoča rojakom in želi vsem skupaj
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

1171 E. 71st St. Tel. Penna 1015-R

JERRY MOHAR

FINE MEHKE PIJAČE

Se priporočam za obisk in želim vsem sku-
paj vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

6101 St. Clair Ave.

FRANK RACE

SLOVENSKA MLEKARIJA

Se priporoča rojakom in želi vsem skupaj
prav vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

1028 E. 61st St.
Tel. Rand. 1786.

JOHN KRAMER

SLOVENSKA MESNICA

Se priporoča za nakup svežega in suhega
mesa ter voščim vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

BOLNIŠKA IN ŽIVLJENSKA ZAVAROVALNINA

(Napisal John Gornik.)

Namen sledečih vrstic naj bi služil vsem, ki nimajo ali
nečejo imeti dosti protekcije v slučaju nesreče, v slučaju bo-
lezni ali za slučaj smrti.

John Gornik

Velika potreba, dolžnost kot tudi korist
je za vsakega moža ali ženo, da si preskrbi
zadostno zavarovalnino. Pri tem ni izvzet
niti mladi niti star, ne reven ne bogat, in naj-
sibo samec ali pa oženjen. Argumentov, do-
kazov in vzrokov bi se dalo napisati cele
strani. Omenjam naj le glavne točke, in
namreč take, katerim ne more nihče ugovora
postaviti. Vzemimo najprvo mladega člove-
ka. Za njega je zavarovalnina že radi tega
dobro, ker je njegovo plačevanje za zavaroval-
nino dosti manjše kot pa za starejšega člo-
veka. Mlad človek, kot čil in zdrav, dobi
lahko dovolj visoko zavarovalnino, katere kot
star ne more dobiti. Obenem pa dobi kredit

z zavarovalnino. Poskusite iskati posojilo pri denarnih zavo-
dih, n. pr. na banki. Poleg vašega imetja, ki ga zastavite za
posojilo na denarnem zavodu, vas bodo tudi vprašali, ako ste
zavarovani, za koliko, kje, in na podlagi vaše zavarovalnine se
bo upošteval tudi vaš kredit, se zboljšal ali zmanjšal.

Mladenec, ki se pripravlja in
hoče stopiti v zakonski stan, bo
brezdvomno razveselil svojo
nevasto, ako ji lahko reče, da
je član domače slovenske or-
ganizacije, da je zavarovan v
slučaju smrti za par tisoča-
kov, zadostno bolniško podpo-
ro v slučaju bolezni, plačuje
pa le malo svoto, kajti pristop-
il je še mlad. Obratno stori
lahko tudi mladenka, dekle,
ki si je izbralo ženina, lahko
predloži zavarovalniško poli-
co, da možu v slučaju smrti, ne
bo treba zalesti v dolgove.

Prav želel bi, da bi mladina,
rojena v Ameriki, bolj upošte-
vala zavarovalnino, kajti to je
takozvana "dota" v tej deželi.
Brez zavarovalnine nastane
kaj hitro revščina v tej deželi,
in take dokaze imamo vsepov-
sod. Dolžnost vsakogar je, da
to stori brez odlašanja. Danes
si še čil in zdrav, jutri že mor-
da bolan in mrtev. Vse je po-
tem prepozno, zamujeno. Ne
odlašajte torej s tako lepo pri-
liko, ki se vam dnevno nudi.
Vpišite se v dobro slovensko
podporno organizacijo, kjer ni
nobenih posebnih stroškov, za-
varovani ste gotovo za bolniško
podporo, dedici pa gotovo do-
bijo posmrtnino.

Ni potrebno na tem mestu
omenjati natančnejših števil,
ki bi reprezentirale lepe mili-
jone usmrtnih in bolniških pod-
por, ki so se že izplačale raz-
nim članom, in katere so zelo
dobrodošle! Spomnimo se le
nekaterih naših sobratov, kate-
re je zadela nesreča, ki so zbo-
leli za dolgotrajnimi boleznimi.
Po večini so bili vsi brez sred-
stev, toda mi ne vemo, niti ne
čutimo njih težav, ker ne živi-
mo dovolj v njih bližini. Vpra-
šajmo nje, ki dobivajo podporo
od organizacij, nje, ki so preje-
li že operacijske in odškodnin-
ske podpore, oni nam bodo po-
vedali, da je zavarovalnina ena
najboljših ustanov na svetu.

Ameriški Slovenci imamo
toliko raznovrstnih zvez in
jednot ter samostojnih podpor-
nih društev, ki zavarujejo svo-
je člane za slučaj bolezni ali
smrti. Izбира je danes že tako
lepa in velika, da dobiš ravno
vse kar hočeš. Jednote in
Zveze so razpostavljene v raz-
ličnih mestih, razna društva so
vpeljana po vseh naselbinah,
poslovanje in pravila vseh teh
skupin so približno enaka, le
toliko si lahko preberemo, da
spadamo lahko v nepristran-
sko, narodno ali katoliško or-
ganizacijo.

Nadalje si tudi lahko izbira-
mo takozvane glavne uradnike,
glasila, različne v asesmentih,
finančnem stališču, podporah.
Glavno pa bi moralo biti to, da
bi se vsak zadostno zavaroval,
kajti pregovor pravi, da nesre-
ča nikdar ne počiva. Ne pusti-
mo, da nas zaloti bolezen ne-
pripravljeni, da ne bi bili člani
slovenskega podpornega dru-
štva, zlasti pa naj ne bo očeta
ali matere, ki imajo družino, da
ne bi bila oba, oče in mati, do-
bro zavarovana, in zavarujeta
naj tudi vse svoje otroke. No-

(D dalje na 4. strani)

Hi, konjiček.

(Nadaljevanje iz 2. strani)
va navadila jahati, če se naj-
prej naučiva počasi, zlahko-
ma."

Tako sva se lagala eden dru-
gemu, mislila pa: če jo konj še
enkrat udari v skok, pa bova
na tleh. Tiste sramote pa ne,
da bi se s konjema skregala,
ter da bi prišla domov konja
sama, brez naju. Najboljše je,
da kar lepo počasi jahamo.

Zavila sva doli proti jezeru
in po drugi poti nazaj. Dobro
sva morala držati konja, ki sta
silila v dir, vendar toliko sva
že bila junaka, da sva ju ob-
držala.

Prideva že blizu hleva, kjer
sta imela konja svoj dom in
oves, ko sva videla z dohtar-
jem, da jahava šele pol ure.
Skleneva torej, da greva zopet
po isti poti nazaj in tako bo
minila cela ura, za katero sva
najela konja.

Moj konjiček je imel nava-
do, da je hotel biti vedno za
eno konjsko glavo naprej, je
bil menda bolj "štmane" sor-
te, zato sem bil vedno nekoli-
ko pred Mally-jem. Obrnem
konja zopet po poti proti jeze-
ru, meneč, da jezdi dohtar za
menoj. Pa ker ne slišim nobe-
nega klopotanja konjskih ko-
pit zadaj, se ozrem in vidim
dohtarja, ki je jezdil z vso na-
glico proti farmi, kjer sva bi-
la dobila konja.

Glej ga no, vranča, kam pa
rine tako hitro, si mislim. Saj
je rekel, da greva nazaj do je-
zera, zdaj pa dela po svoji
glavi. Ali ga je morda kaj pri-
jelo, da mora hitro s konja?

"Hej, dohtar, kam pa štra-
maš? Saj sva rekla, da bova še
enkrat jahala naokrog. Obrni
no konja nazaj!"

"Ja, ja, rekla sva, rekla,"
zakliče ves spehan nazaj,
"Ampak moja mrha mrhasta
neče nikamor drugam kot v
štalo, pa si pomagaj!"

In res vidim dohtarja, ki vle-
če vajeti na vse pretege, na le-
vo in na desno. Konj je bil pa
vzel udzo med zobe, sklonil
glavo proti tlom in je galopi-
ral naravnost domov.

Zapodim svojega konjiča za
dohtarjem in ga vjamem rav-
no pri hlevskih vratih. Njegov
konj je samo pogledal v hlev,
če jasli še stojijo na svojem me-
stu, potem se je pa obrnil in je
bil takoj zopet pripravljen iti
z dohtarjem nazaj. Obrneva
oba konja zopet na cesto brez
vsakega truda in jezdiva doli
proti jezeru.

"Vidiš jo, mrho, lišaj konj-
ski, samo v štalo je pogledal,
pa je bil sit. Najbrže se je bal,
da bodo drugi konja v hlevu
dobili malco, ta čas, ko njega
ne bo doma, zato je prišel po-
gledat domov, da ne bo prišel
prekratek pri ovsu," je modro-
val Mally.

Brez vsake nezdode sva pri-
šla nazaj domov. Tako je bila
piva vaja končana. Utrujena
sva bila, kot bi hodila na vrh
Triglava. No, počasi bo že šlo.

In res, še nekaj takih vaj sva
imela z Mally-jem, pa sva že
podela konjičke po farmah, da
je vse v kraj letelo.

"Ja, ja, konji imajo svoje
muhe," sem rekel jaz. "En
majhno pa tudi ve, s kom ima
opravka, kdo sedi v sedli, do-
htar."

"Menda bo že res," odvrne
Mally. "Ampak naj samo po-
čaka, da se malo privadim se-
la, mu že pokažem vintikva-
tre."

Hi, konjiček, sem rekel, pa
je zaprskal, poskočil in zape-
ketal v elegantnih skokih doli
proti jezeru, po lepi, mehki
poti. Sklonil sem se v sedlu
prav k njegovim ušesom in mu
oprigovaljal: le teči, konjiček,
boš dobil drevi sladke detelje
polne jasli...

Kadar bodo znali vsi člani
strelskega kluba sedeti v sed-
lih, bomo napravili lov na lisi-
ce—to bo pa enkrat pozneje.

Prav vesele božične praznike in
srečno Novo leto
želim vsem mojim odjemalkam

FRANK LESKOVIC

6303 Glass Ave.

SLOVENSKA GROCERIJA

LOUIS PRIJATELJ

SLOVENSKA GROCERIJA

Vošči vsem Slovencem prav vesele
BOŽIČNE PRAZNIKE
in srečno Novo leto!

6412 St. Clair Ave.

FRANK DOLŠAK

448 E. 158th St.

Tel. Kenmore 1272-R

SLOVENSKA MLEKARNA

Želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

Vesele božične praznike in prav srečno
NOVO LETO
želim vsem našim rojakom!

1383 E. 53rd St.

GEO. KUJAR

Prva in največja
SLOVENSKA GROCERIJA

Se priporočam in voščim vesele
božične praznike in srečno
Novo leto!

3846 St. Clair Avenue

JOS. ŠETINA

SLOVENSKA MESNICA

Se priporočam za obilen nakup suhega ali
svežega mesa za praznike in želim vsem
vesele božične praznike in srečno
Novo leto!

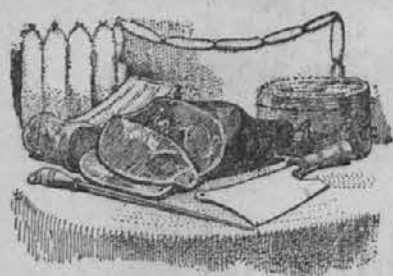
3836 St. Clair Ave.

ANTON NOVAK

SLOVENSKA GROCERIJA

Želim vsem vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

5303 St. Clair Ave.
Tel. Randolph 4642

Fred Jazbec

Slovenska
GROCERIJA IN MESNICA

Se uljudno priporoča za praznike slovenskim gospodinjam za obila naročila vsega, **KAR JE NAJBOLJŠE ZA JESTI!** Vesele božične praznike in srečno Novo leto želim vsem prijateljem in odjemalcem.
1561 E. 49th St.

Frank Kramer

SLOVENSKA MESNICA

Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem mojim odjemalcem, znanem in prijateljem, in se priporočam za nakup svežega in suhega mesa še znanprej.

1147 Addison Rd.

Tel. Randolph 5963

Charles Levec

Slovenska
GROCERIJA IN MESNICA

Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem odjemalcem in se priporočamo.

6614 St. Clair Ave.

M. Vraneža

se priporoča za nakup raznega blaga na jarde, spodnje perilo, nogavice, srjace in obuvalo za moške in otroke.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem!

17105 Grovewood Ave.

Tel. Kenmore 0170

Zastori za okna in primerne palice. Izdelano po naročilu. Točna postrežba in zmerne cene!

ST. CLAIR WINDOW SHADE CO.

6532 St. Clair Ave.

Tel. Penn 3154

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE VSEM

ANTON KOTNIK

Mehke pijače in grocerija
Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1142 E. 66th St.

NAŠE POČITNICE

(Napisal Primož Kogoj.)

Samo ena sezona je, in to v pasjih dneh namreč, da si privoščijo v to izvoljeni, za gotovo dobo časa, kolikor jim pač razmere dopuščajo, nekoliko oddiha. Kakor hitro se pa približa sv. Jernej, tedaj je pa konec pasjih dni in počitnic. In ker se vsako leto veliko govori in piše o počitnicah, se spominjam tudi jaz na počitnice, ki so bile običajne za nas vse, gospode in kmete. Gospodov je bilo scier malo pri tem — no, molčim o tem in naj preidem k stvari, za katero sem namenil ta kratki opis.

Primož Kogoj

Začetek počitnic na katere mislim jaz ni bil ob pasjih dneh, pač pa ravno obratno — isti čas se je delalo s polno paro. Približal se je sv. Gal — pri nas so ga nazivali "Gov." Kaj je ta svetnik naredil krivega, da so ga naslikali v pratiki, o tem seveda meni ni nič znanega, pa naj še tako nategujem svoj spomin. Tudi pri krstu ni bil nihče deležen njegovega imena, toda poznali smo pa svetnika vseeno zelo dobro. Še danes se ga spominjam — predstavljal je medveda na zadnjih nogah stoječega, morda za to, ker je bil v pratiki že proti koncu leta. Ta svetnik je imel pri nas v stari domovini običajno opravilo: Svet Gov repo v jamo djov, sveta Urš'la jamo zavušva! To je tako dela. Gre se tudi za boljše pristen izraz, da cenjeni čitatelj gotovo ne boste ugibali odkod prihaja ta lepa navada, da so namreč pri vseh naših narodnih in kmečkih delih tudi svetniki zaposleni. Nič ne zamerite, kajti jaz sem omenil samo dva, dasi bi jih lahko citiral celo vrsto, pa bi mi noben svetnik ne zameril, ker sem z vsemi dober prijatelj. In sedaj, ko sem s svetniki končal, se pa podam nazaj k počitnicam, in mogoče bomo tekom našega pogovora srečali še kakaga svetnika. Le pazite!

Počitnice so precej dolge, navadno ne trajajo en teden ali pa dva, ampak od pet do šest mesecev. Mislimo tudi, da je dosti časa za vse zabave ob počitnicah, in najbolj važni deli počitnic so: nedelje, prazniki, mački, post in enako. Navadni posti so nekako trije v tednu. Bolj strogi so posti pred velikimi prazniki, dan pred Vsem Svetim je pa običajno "suhi post," in ta post je veliko hujši kot pa naša prohibicija. Ljudje se vzdržijo vseh jedi razven suhega kruha in vode. In taki posti nam ostanejo v spominu za celo življenje.

Prav dobro se spominjam še onega dne, ko je moj prijatelj en dan pred sv. Petrom jedel klobaso. Drugi prijatelj ga je opomnil, da je danes post, kajti drugi dan je praznik sv. Petra. Pa se je začudil in izjavil: "Kaj, zlodja, oprostite, kje pa bil sv. Peter tisti čas, ko so bili Vsi Svetniki, ko sem se vsem skupaj na čast postil! Kaj se moram za vse skupaj in za vsakega posebej potem še enkrat postiti?" No, fant je imel logično prav, kajti če bi se na čast vsakemu svetniku posebej postil, tedaj bi imeli večni post. To sem napisal nekoliko za šalo, nekoliko za resnico.

Naša navadna hrana ob počitnicah, kakoršnje smo mi imeli, je bila brez vsakih priložb taka: zajtrk je bilo zelje in krompir v obličah, za kosilo smo pa imeli krompir v obličah in zelje, tako da je bila mala sprememba. No, zvečer pa smo srkali običajni močnik. Pri nas so to dobroto, ki nas je spremljala k počitku, nazivali — podmet. In kaj je to, pravzaprav, podmet? To je tretje vrste delikatesa, narejena iz koruzne moke. Eno teh vrst poznamo pod imenom "žganci," in vsak ve, da koruzni žganci niso baš najboljši, pa vendar so prišli ti koruzni žganci pri nas na vrsto v takozvanih "sopraznikih." In "sopraznik" je bil pri nas navadno dan pred praznikom, včasih pa tudi dan med praznikom in delovnikom, in če vam hočem še bolj natančno razložiti je sopraznik navadno dan med nedeljo in ponedeljkom, kadar kdo naredi, da po domače povem — ta plavega!

Tako se tudi razume, da če imamo sopraznik imamo tudi počitnice, in kadar imamo počitnice, tedaj se navadno ne

Povedal sem, kaj smo uživali v delavnikih, a napisal še nisem kaj smo imeli za prehrano ob nedeljah in ob takih praznikih, katerih godovniki so v pratiki z rdečo tinto naslikani. No, ob nedeljah smo pa imeli največkrat ričet ali ješprej. Pa tudi suhe češnje so plavale po skledi. Te so nas spominjale na meso. In včasih se je naša mamica zmotila, pa je v resnici dala nekaj mesa v ješprej, in v takih slučajih prav gotovo ne bi zamenjali našega položaja z nobenim cesarjem!

Ampak dnevi, ki so bili za nas prave počitnice, so bili pa le trije, in ti so bili pri nas znamenovani kot pravi počitniški dnevi, in sicer: Božični dan, sv. Pust in Velika noč. Ob teh dnevih so nam dragi očetje in matere zatrjevali, da "danes mora biti vsak sit, pa magari če kdo počni. To so bile za nas počitnice od močnika, ješpreja in prežganke. Pa naj je mel kdo drugi boljše počitnice kot smo jih mi imeli v stari domovini ob omenjenih treh dnevih!

Sveti Miklavž prihaja navadno na predvečer 6. decembra. Tudi pri nas je hodil sv. Miklavž od hiše do hiše. Resnica je, kajti na svoje oči sem ga videl, ko je križe delal in molil sem, kar sem pač znal. Za Miklavžem se je pa podilo celo krdo parkeljnov, ki pa malim otročičem niso bili nič kaj nevarni. Tuintam se je pač parkel približal mladini na dovoljenje starišev, ki so pa bili dovolj previdni, da so svoje malčke varovali, da se niso prestrašili, toda bolj odrastlim so pa bili parkeljni že precej nevarni, posebno pa odrastlim dekletom, ki so morala biti dosti pregrešna, ker parkeljni so imeli največje veselje z njimi. Gorje njim, ako niso bile dosti skrite pred parkeljni!

Devet dni pred Božičem je pa Marija hodila od hiše do hiše, vsaj tako so mi pripovedovali v domači vasi, v resnici so jo pa nosile ženske. Moški so pa pripravljali vse potrebno za sv. Tri Kralje, ki so Krista iskali teden dni po Božiču. No, in ob vseh teh praznikih in pomembnih dnevih smo mi imeli počitnice, in teh počitnic smo bili gotovo bolj veseli kot pa oni naši Clevelandčani, ki hodi jo v poletju v Canada na pivo.

Z največjim "športnim duhom" smo pa pričakovali sv. Pusta, menda zato, ker smo bili nekako lahke pameti vsi skupaj. Ob teh pustnih dnevih

smo imeli največje privilegije. Kos mesa pa še maskara, kaj hočete več! Sicer smo pa izgledali kot nekake maskare celo zimo, razven ob nedeljah in praznikih. Če si bil na eno nogo obut, si bil na drugi nogi brez obuvala, mogoče nam je manjkalo polovico hlačnice, morda pol rokava, pa nič za to! Za zapečki ležati je bilo vse dobro, umivati se je bilo tudi treba enkrat na teden, in to še posebno samo tedaj, kadar je prišla vrsta na tebe, da si moral k maši, sicer je pa bilo tudi dobro.

Na pustni dan smo si pa dali masko na obraz, coklje na noge, harmonike v roke, in povem vam, da takega ropota še nismo imeli zlepa, in nobenih posebnih vabil ni bilo treba k temu. Nihče ni vprašal kje se pleše, kajti vriskalo in plesalo se je tako, da se je slišalo po celi županiji. Vse vasi so bile pokoncu. Na harmoniko se v takih slučajih ni moglo dosti ozirati, kajti ropot cokelj je oglušil vse druge. Sami med seboj smo se dogovorili, kaj je polka in kaj je valček, pa smo se vrtili in ropotali dokler smo sploh še videli godca, da natezuje mehove.

Vidite torej, take so bile naše počitnice, in drugačnih še nisem doživel, tudi v Ameriki ne, vsaj kar mislijo ljudje o modernih počitnicah. Toda za vsakim veseljem pride tudi resnost, vsak večer ima za posledico noč, vsak večer se moli, potem se pa gre k počitku. Ko smo se podajali k počitku zvečer smo običajno odmolili en del rožnega venca, potem pa še par očenašev za tri rodove nazaj in za tri naprej, potem še nekaj za naše sovražnike in za vse tiste, ki jih ni tukaj ne tam, tako da se nismo absolutno nikomur zamerili na svetu. Prav nič lepo se mi pa ne zdi, da zvečer, ko smo začeli moliti, da so nekateri tako radi zaspali. In tudi to so bile počitnice po počitnicah. Saj ni nič čudno, sicer, da človek zvečer rad zaspi, in prav dobro se spominjam iz starega kraja, da, komaj smo molitev pričeli, pa so začeli kimati na vse strani, kajti očitno so bili trudni ljudje. Pa ne, da bi se samo enega člana družine ta bolezen prijel, bilo je videti kot epidemika. Kar ni bilo mogoče več držati reda. V takih slučajih je pa molitev zelo dolga ali pa zelo kratka, in ko je bilo vse končano, smo bili pač vsi pripravljeni za prave počitnice — v postelje. Okoli nas se je plazila domača mačka, z visoko dvignjenim repom, godla je zadnje harmonije, bila je kot nekaka naša častna straža, in ko smo jo nekoliko pogladili, se je deloma vkrivila s hrbtom, potem se pa pokorno vmirila in z nami zaspala.

Opisal sem nekoliko čase, katere smo skoro vsi preživeli v naših mladih letih. Napisal sem tako kot sem čutil v onih dnevih, in teh časov se spominjam kot srečnih počitnic kakoršnjih ne bom doživel nikdar več.

Bolniška in življenska zavarovalnina.

(Nadaljevanje iz 3. strani)

svojimi prijatelji in prijateljicami drugih narodnosti in jim pokaže prednosti, katere uživamo pod okriljem Slovenske Dobrodelne Zveze. Tako bo Zveza postala poznana tudi med Amerikanci, in mi vsi, uradniki in člani številnih društev se bomo počutili ponosne, ko bomo videli, da celo drugi priznavajo naš napredek, našo moč in naše poslovanje.

Želim vam vsem skupaj, dragi bratje in sestre naše velike organizacije, Slovenske Dobrodelne Zveze, prav srečne božične praznike ter največji napredek v novem letu 1929.

FRANK LAVRICH

15601 Holmes Ave.

Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem odjemalcem in se priporočam.

Tel. Eddy 6866

COLLINWOOD DRY CLEANING & DYEING CO.

LEO KAUSEK, lastnik.

Izvrstno čiščenje, likanje in popraviljanje oblek. Vse po zelo zmernih cenah. Vesele božične praznike, srečno Novo leto.

15210 Saranac Rd. Tel. Glenville 4746.

FRANK PETROVČIČ

SLOVENSKA MLEKARIJA

Želi vsem svojim odjemalcem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

682 E. 162nd St.

VICTOR BERNOT

Slovenska
GROCERIJA IN MESNICA

Vesele božične praznike, srečno Novo leto!

16001 Holmes Ave.

CHARLES LESJAK

Slovenska
GROCERIJA IN MESNICA

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

15708 Saranac Rd.

JOS. GORNIK

670 E. 152nd St.

Da ne boste mislili, da sem že umrl, vam vsem skupaj želim vesel Božič in srečno Novo leto!

EAST 66th ST. DAIRY

Slovenska mlekarna, Nick Spelic, lastnik. Želim vsem odjemalcem vesel Božič in srečno Novo leto!

1007 E. 66th Place.

LOUIS CIMPERMAN

SLOVENSKA GROCERIJA

Želi vsem svojim odjemalcem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

6128 Glass Ave.

AUGUST ČESEN

FINE MEHKE PIJAČE

Želim vsem prijateljem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1063 E. 61st Street

JOHN VIDENSEK

Slovenska
GROCERIJ IN MESNICA

Voščim vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

486 E. 152nd St.
Tel. Kenmore 3464

ANTON BAŠCA

1016 E. 61st St.

Voščim vesele božične praznike in
srečno Novo leto vsem mojim
prijateljem in znancem!

JOS. SORŠEK

MEHKE PIJAČE NA IZBERO

Se priporočam in želim vsem prijateljem
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

6032 Glass Ave.

JOHN GREBENC

FINE MEHKE PIJAČE
in šolske potrebščine.

Se priporočam in voščim vesele
božične praznike in
srečno Novo leto!

1126 E. 61st St.

MIKE ZELLE

SLOVENSKA GROCERIJ

Se uljudno priporoča in želi vsem rojakom
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

1115 Norwood Rd.

JOHN SMREKAR

VARIETY STORE

Se uljudno priporočam rojakom in želim
vsem vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

6112-6114 St. Clair Ave.

LOUIS MEDVED

SLOVENSKA MLEKARIJA

Se priporoča rojakom in želi vsem skupaj
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

1368 E. 53rd St.

KAKO SEM POSTAL GOSPODAR MARIBORA

General Rudolf Maister.

Mariborski Narodni svet je imel zadnje dni meseca oktobra 1918 neprestano sestanke z zastopniki mariborskih Nemcev, ki so si na vso moč prizadevali, da bi izsilili iz nas čim več koncesij glede na prehrano, kar se jim je deloma že posrečilo in to brez za nas pomembnejših nasprotnih obveznosti.

Meni se je zdela ta naša uslužljivost po vsem neumestna in sem tekom seje Narodnega sveta v Cirilovi tiskarni dne 29. oktobra ponovno poudarjal, da si moramo najprej zagotoviti Maribor in potem šele lahko dajemo Nemcem koncesije. Dosegel sem sicer, da je predsednik Narodnega sveta dr. Verstovšek dne 30. oktobra zahteval od nemških zastopnikov, naj se uredi za Maribor narodnostno vprašanje, a Nemci so to zahtevo kratko odbili, češ, da se bo o tem razpravljalo po rešitvi za tedaj važnejših in nujnejših gospodarskih in varnostnih zadev.

Vse to me je pripravilo, da sem sklenil glede na iztrganje Maribora iz nemške oblasti ravnati sam po lastni glavi. Zato sem si zagotovil za pričakovano odločitev še enkrat vse znane mi slovenske častnike in sem imel z njimi zadnji sestanek dne 31. oktobra ponoči v Narodnem domu.

Usodna izjava.

1. novembra ob šestih zjutraj nas je pozval vojaški štacijski poveljnik, polkovnik Holik, višje častnike mariborskih polkov in drugih vojaških ustanov, za deseto uro v svojo pisarno. Nekaj pred osmo uro pa je prišel Oskar Kratky, eden mojih stotnikov, javit mi, da se vrši napovedano zborovanje radi nujnosti takoj in sicer v polkovni pisarni 26. strelskega polka v meljski vojašnici (sedaj vojašnica kralja Aleksandra). Kratky je še pripomnil, da so vsi pozvani častniki že zbrani in da je hotel polkovnik Holik posvetovanje že začeti, da pa je navzoč stotnik Edo Vavpotič to preprečil in zahteval, da obvestijo in počakajo tudi mene. Podoba kaže, da me polkovnik sploh ne bi klical na to časovno in krajevno preloženo sejo, če ne bi bil tega izsilil stotnik Vavpotič.

V omenjeni pisarni so se nahajali ob mojem prihodu: polkovnik Holik, vojaški štacijski poveljnik; polkovnik Kobilarški poveljnik strelskega polka št. 26; polkovnik Zhuber, poveljnik topniškega polka št. 106; polkovnik Bergmann, poveljnik rezervne bolnišnice Dunaj 1; podpolkovnik Gotz, poveljnik dragonskega polka št. 5; podpolkovnik Pavlis, poveljnik pešpolka št. 47; podpolkovnik Huber, strelskega polka št. 26; podpolkovnik Hackl strelskega polka 26; stotnik Vavpotič strelskega polka 26 in še nekaj častnikov, katerih imen se več ne spominjam.

Na posvet je prišel tudi brigadir Schinnerer (bivši poveljnik 26. strelskega polka), ki je bil tedaj v Mariboru na dopustu.

Takoj po mojem vstopu nam je sporočil polkovnik Holik, da prihajajo čimdalje grše vesti: fronta se je vsa razsula, vojaštvo se vali v divjem neredu domov in že ropa skladišča ob železnici; zlasti Mariboru se obetajo trdi časi, ker bo drl velik del frontnih stotisočev skozenj. — Zato nas je klical, da bi pripravili primerne ukrepe proti verjetnemu vojaškemu nasilju. Izjavil pa je, da se te seje sicer še udeleži, potem pa zbog boleznit takoj preda svoje službene posle.

Polkovnik Holik je že doma sestavil nekaj točk, ki naj bi bile podlaga za zgradbo skupnega načrta, po katerem bi se

mogel vzdržati red v Mariboru in okolici. Začel je torej s temi svojimi točkami, pa že prvi stavki so pričali, da jih je napisal v trdni veri in volji, da pripade Maribor — Nemški Avstriji.

Uvidel sem, da moram za vsako ceno preprečiti to nakano nemških častnikov. Prepoznal sem, da je zdaj usoda Maribora v mojih rokah.

To spoznanje me je tako razvnelo, da je kar bušnilo iz mene: "Ich erkene diese Punkte nicht an! Marburg erkläre ich für jugoslawischen Besitz und übernehme im Namen meiner Regierung das Militarkommando über die Stadt und die ganze Sudsteiermark." (Ne priznavam teh točk! Maribor proglašam za jugoslovansko posest in prevzemam v imenu svoje vlade vojaško poveljstvo nad mestom in vsem Spodnjim Štajerskim.) — To sem izjavil na lastno pest in na lastno odgovornost.

Udarec je zadel tako nepričakovano in tako globoko vse navzoče, da jim je v resnici zastala sapa. Z zbeganih obrazov častnikov sem razbral, da jih je popolnoma strl moj odločni in samozavestni nastop. Zato sem — še preden je mogel kdo izpregovoriti — drugič vsklikal: "Wer sich im Bereiche meines Kommandos meinen Befehlen widersetzt — kommt vor mein Kriegsgericht!" (Kdor bi se v področju oblasti upiral mojemu povelju, pride pred moje vojno sodišče.)

S to grožnjo sem popolnoma zmagal.

Polkovnik Holik je precej poudaril, da se je tako že odrekel svoji nadaljnji službi. Brigadir Schinnerer je izjavil, da se kot ranjenec ne bo vtičal v nove razmere in je obenem prosil osebnega varstva. Naslednji po činu najstarejši polkovnik Kobilarški pa je obljubil: "Ich für meine Person füge mich den Anordnungen des Kommandanten Meister und seiner Regierung." (Jaz zase se podredim ukrepom poveljnika Maistra in njegove vlade.) Od ostalih častnikov izjav niti zahteval nisem.

Priklical sem na telefon dr. Verstovška in mu kratko orisal svoje izvršeno dejanje. Bil je iznenaden in besede so mu kar kipele od veselja. Poslalji smo voz podpolkovnika Gotza ponj, da sem ga kot predsednika Narodnega sveta predstavil nemškemu častnikom.

Pred razhodom sva se s polkovnikom Holikom dogovorila o predaji njegove pisarne, drugimi častnikom pa sem dal povelje, da takoj razglasijo v svojem področju novi državni položaj in jih naročil za 11 uro na okrajno glavarstvo (se danje veliko županstvo).

Alarm.

Dr. Verstovška je potegnil podpolkovnik Gotz s svojim vozom do Narodnega doma, jaz pa sem odšel s stotnikom Vavpotičem na vojašniško dvorišče in dal tam trobiti alarm. Zbranim vojakom sem naznanil, da sem prevzel vrhovno vojaško poveljstvo, jim razložil nastali prevrat in jih pozval, da vztrajajo v službi Jugoslavije, dokler jih bomo potrebovali.

Zavedni slovenski vojaki so se polni vročega navdušenja vriskanje zgnatli okrog mene in Vavpotiča. Polkovnik Kobilarški mi je čestital k nastanku jugoslovanske države. Nekaj nemških častnikov je proti temu protestiralo, češ, da je to veleizdaja, in začelo takoj po svoje pregovarjati vojake za Nemško Avstrijo. Na ta način se je vojaštvo v meljski vojašnici kar hitro razcepilo po narodnostih, in ko so Nemci uvideli, da so v manjšini proti nam, so začeli pospravljati svoje reči in se razhajati, to pa

zlasti zato, ker je v tem času negotovosti v skrbi za svoje vse drvelo domov. Na sramoto so se tekom dopoldneva izmuznili iz vojašnice z nemškimi vojaki tudi celi redi slovenskih, dasi so ti v prvem navdušenju obljubili, da ostanejo in dasi so dobro vedeli, v kako za nas skrajno nevarnem položaju se je nahajal Maribor s svojo neznatno slovensko posadko.

Stotnik Vavpotič.

Ustroj in upravo strelskega polka št. 26 sem poveril stotniku Vavpotiču, ki je s tem postal njegov prvi jugoslovanski poveljnik.

Jaz sem se nato odpravil v Narodni dom, Vavpotič pa se je s silo polastil ključev v vojašnici in takoj pozaklenil pisarne skladišča, orožarno, sploh vse prostore, od koder bi se dalo kaj odnesti. Pomagali so mu pri tem delu med drugimi nadporočnik Jože Malenšek in Franjo Luknar, podčastniki Ignac Zalokar, Zeleznik, Ribič. Seveda to ni šlo tako gladko, zakaj večina nemških častnikov in podčastnikov se je do skrajnosti trdovratno upirala. Radi odločnega pritiska naših pa je bil Vavpotič okrog 11. ure v trdni posesti meljske vojašnice. — Ostalo mu je v nji slovenskih 7 častnikov in 87 podčastnikov in pešcev. Iz tega drobca je sestavil 1. jugoslovansko stotnijo in imenoval za njenega poveljnika nadporočnika Jožeta Malenška. Ta mala četa je bila matica za poznejši Mariborski pešpolk, ki se je po naredbi štaba Vrhovne komande opr. št. 37801-19 dne 15. julija 1919, izpremenil v sedanji 45. pešadijski puk.

Naše vojaštvo.

V Mariboru so se nahajali ob prevratu razen strelskega polka št. 26 še deli sledečih polkov:

47. pešpolk v Divovski vojašnici, v barakah blizu topničarske vojašnice in v hiši št. 6 Pfarrhofgasse (sedanja Orožnova ulica). Poveljnik je bil podpolkovnik Pavlis, zagrižen Nemec s Češkega, med častniki pa le edini Slovenec poročnik Ciril Skvarča. Moštvo je pripadalo v pretežni večini nemški narodnosti.

V konjiški vojašnici (sedaj zasebna last), Jezdarska ulica 5. dragonski polk. Med častniki Slovenec nadporočnik Lončarič. Ostal pa je prostovoljno v tem polku nadporočnik Aleksander Molnar, rojen na Slovaškem, ki je s svojo odločnostjo mnogo pripomogel, da se je precej samopašnemu moštvu zopet vcepila prava disciplina. Polk je bil slovenske in nemške narodnosti.

V topničarski vojašnici (sedaj vojašnica vojvode Putnika) poljsko havbični polk števil 106, brez slovenskih častnikov. Moštvo po večini nemškega duha, in poljski topniški polk števil 128. Častnik — Slovenec poročnik Tone Vovk. Moštvo skoraj sami Slovenci. Izredna sreča je bila, da je imel ta polk lepo število starejših zavednih slovenskih podčastnikov, ki so z žilavo vstrajnostjo in z železno voljo opravljali službo v vojašnici in okoli nje. Glava in srce jim je bil Belokranjec ognjčar Joško Slobodnik. S krepko samozvestjo je preudarno vodil prve dni po prevratu sam vse službene posle združenih slovenskih ostankov obeh topniških polkov.

Prvi kurirji.

V Narodnem domu sem našel v posojilniških prostorih del Narodnega sveta, kolikor mi je v spominu: predsednika dr. Verstovška, podpredsednika dr. Rosina, tajnika prof. Voglarja, odbornika dr. Kodermana. Razen teh poštne uradnika Klemenčiča in jurista Dobravca.

Pred odhodom na okrajno glavarstvo, kamor sem naročil

(Dalej na 6. strani)

JOHN PREŠERN

FINE MEHKE PIJAČE, SLADOLED IN
HMELJ

Vesele božične praznike in srečno
Novo leto želim vsem skupaj!

5512 Carry Ave.

JOHN PETERKA

CONFECTIONARY

Voščim vesele božične praznike in
srečno Novo leto!
Se uljudno priporočam!

6216 St. Clair Ave.
Tel. Rand. 4530

JOS. FERLIN

Slovenska
GROCERIJ IN MESNICA

Se uljudno priporoča vsem odjemalcem in
jim želi vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

15416 Saranac Rd.
Tel. Eddy 6846-W

F. F. LEGAN

Slovenska
HARDWARE TRGOVINA

Vošči vesele božične praznike in srečno
Novo leto!

711 E. 152nd St.
Tel. Eddy 3914-M

JOHN ASSEG

Slovenska
GROCERIJ in MESNICA

Se uljudno priporoča in vošči vsem vesele
božične praznike in srečno
Novo leto!

15638 Holmes Ave.
Tel. Eddy 8139

WILLOW FARMS DAIRY

Slovenska mlekarija — L. Urbančič, lastnik
MLEKO, SIR, SMETANA!

Vesele božične praznike in srečno Novo
leto vsem odjemalcem in se priporočam
Slovincem in Hrvatom še znanprej.

1172 Norwood Rd. Tel. Florida 4312-J

MIKE ZEVNIK

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARIJA

4504 St. Clair Ave.

Se priporoča Slovincem in Hrvatom in želi
vsem skupaj vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

Kako sem postal gospodar Maribora.

(Nadaljevanje iz 5. strani)

polkovne poveljnike, sem hotel razen drugih navodil razglasiti posebno to, da ostane slovensko vojaštvo v svojih vojašnicah. Zato sem prosil tajnika Voglarja, naj razpošlje k polkom ljudi, ki bi privedli vsaj po enega slovenskega častnika ali podčastnika v Narodni dom. Profesor Voglar je izdal za devna naročila dijakom, ki jih je bilo precej na dvorišču. Izbrani so oddirjali vsi ponosni kot "prvi jugoslovanski mariborski kurirji," kakor sem jih pozdravil jaz.

Moje zmage nad številnimi nemškimi častniki smo bili seveda vsi zelo veseli. Brez vsega dvoma je bilo moje iztrganje mariborske vojaške oblasti iz nemških rok odločilnega pomena ne le za osvoboditev Maribora, temveč tudi za vse poznejše dogodilje v mestu in na zunanjem področju mojega poveljstva. Vendar pa sem dobro čutil, da mi zanaprej ne bo več mogoče uspevati zgolj z odločnostjo in samozavestnim nastopom. Povrh sem si bil tudi v svesti, da bom za ves nadaljni razvoj in zlasti še za izid zgodovinskega boja za pripadnost Maribora in z njim tesno združene slovenske severne obmejne zemlje svojemu narodu edino le jaz odgovoren. In tudi ne dvomi: če bi bili iz kakršnegakoli vzroka izgubili Maribor in ob sebi umevno tudi težek del z njim spojenega Spodnjega Štajerskega — bi naša javnost gotovo zvalila vso krivdo name.

General.

Za rešitev velike in res težke naloge, ki sem si jo sicer nprtil sam, sem moral torej imeti tako visok vojaški čin, da bi zagotovil med civilnim prebivalstvom splošen ugled, med vojaštvom — tudi z zrahljano

disciplino — pa slepo pokorščino. Zato sem od navzočih članov Narodnega sveta zahteval, da me imenujejo za generala. Po kratkem razgovoru — dr. Verstovšek se je nekaj obotavljal, — dr. Rosina pa takoj potrdil brezpogojno potrebo tega imenovanja — so ugodili moji zahtevi. Dr. Rosina je takoj narekoval imenovalno besedilo juristu Dobravcu, ki jo je od vsega razburjenosti dvakrat skazil na pisalnem stroju, tretji, pravilni izvod so podpisali dr. Verstovšek, dr. Rosina in prof. Voglar. Listina je v moji posesti.

Med tem so se že vrnili "prvi jugoslovanski kurirji," toda žal, z uspehom samo profesorja Voglarja sin, ki je privedel Slobodnika in dva njegova tovariša-podčastnika.

Kako prav sem sodil in kako važno in nujno je bilo moje imenovanje za generala, so izpričali že naslednji trenutki.

Komaj sem bil namreč izdal navodila Slobodniku, se je pojavil odposlanec graškega vojaškega poveljstva (Militar-Kommando Graz — brigadir Ullmann s svojim pribočnikom. Ko se je predstavil, mi je naznanil, da ga je odposlalo omenjeno poveljstvo v Maribor, "damit ich dem hiesigen Volksrate mit Rat und Militär an die Hand gehe" (da bi pomagala s svetom in z vojaštvom tukajšnjemu Narodnemu svetu.) — Seveda nemškemu!

Zavrnil sem vsako njegovo in graško pomoč. On pa je kar nadaljeval, da ima tudi povelje vse potrebno poskrbeti za nastanitev enega popolnega pešpolka, ki pride ponoči v Maribor in je s posebnim naglasom poudaril, da vendar ne gre, da bi jaz kot major zapovedoval podpolkovnikom in polkovnikom. Odbil sem tudi to, češ, da Militar-Kommando v Gradcu nima sploh nobene pravice več

vtikati se v mariborske vojaške zadeve, ker je postavljeno za Spodnje Štajersko že novo jugoslovansko vojaško poveljstvo, katerega glava sem jaz in bom opravil v Mariboru in drugod s svojimi vojakmi vse sam. Pokazal sem mu tudi imenovalno listino za generala, ki mu jo je raztolmačil njegov slovenski večji pribočnik. Brigadir je silno osupnil in zaprosil da bi se smel udeležiti še sestanka polkovnih poveljnikov in pripomnil, da je zanj slučajno izvedel na potu z železniške postaje.

To sem mu brez pomisleka dovolil in ker je bila 11. ura že proč, se kar brž odpravim z njim, njegovim pribočnikom dr. Verstovškom in dr. Rosinc na okrajno glavarstvo. V pisarni dr. Lajnsčica (ki je bil ta dan imenovan za glavarja vsega mariborskega okrožja) se že čakali vsi pozvani poveljniki. Sporočil sem jim svoje imenovanje za generala in odredil, da se vojaštvo nemške narodnosti odpusti, ali pa zbira v Dravski vojašnici, odkoder odide po mojih navodilih v Nemško Avstrijo. Vsi so sprejeli to mojo odredbo brez ugovora razen stotnika 47. pešpolka, ki je zahteval "ves tren in sploh vse imetje tega polka, če že mora res iz Maribora." Pa tudi tega stotnika je minila vse objestnost, ko sem mu bil za pretil, da ga postavim ko upornika pred naš nagli sod. Za odhod določenemu nemške mu oddelku, sem dodelil samo dva dvovprežna voza za prevoz častniške prtljage in živil za en dan.

Ullmann se je nato kar hitro poslovil z besedami: "Ich sehe, dass ich hier nichts mehr zu tun habe" in se vrnil s prvim vlakom v Gradec, jaz pa sem odšel v meljsko vojašnico pripravljat za popoldne povelje in navodila.

Razorožitev Nemcev.

Mojo naredbo, ki se je tikala mariborskega vojaštva nemške narodnosti, so dali poveljniki že okrog poldne po vojašnicah razglasiti. Zato se je vršila izločitev nemškega vojaštva iz vseh polkov brez večjih zapletljivosti in s prav posebno naglico, če so naši zagrozili z orožjem. Sploh so pa vsi nemški vojak, doma iz Maribora in okolice, precej, ko so bili izvedeli o za nas ugodnem prevratu, kar sami begali iz vojašnic. Ostali so le oni vestni nemški častniki, ki so imeli v oskrbi konje, orožje, skladišča ali podobne državne vrednote. Pa tudi ti so vse pustili in odšli, ko so dobili od nas potrdilo, da smo prevzeli njihov material.

Z veliko odločnostjo in zato zelo gladko se je vršila izločitev, oziroma razorožitev nemškega dela vojaštva v topničarski vojašnici.

Poročilo ognjičarja Slobodnika: "Ze dalj časa smo se pripravljali podčastniki, jaz, Anton Pirnat in Alojzij Knavs, kako bi mogli streti vladno tukajšnjih Nemcev in razorožiti nemško vojaštvo v slučaju državnega prevrata. Zanašali smo se pri tem v prvi vrsti na zavednost naših domačih fantov. Jaz sem zbiral v ta namen kot vodja polkovnega staleža zanesljive ljudi, ki mi jih je zlasti priporočal ognjičar Pirnat, ki je bil z moštvom v rednem stiku.

Dne 1. novembra prinesel mi je sinko profesorja Voglarja pismo s pozivom, da naj hitim v Narodni dom, kjer bom dobil razna navodila. Iz previdnosti sem odšel z skladiščnikom ključem in odpravil k zalogi streliva v Bohovo dva Vaclava Jenika — očeta in sina, zavedna čeha — oba desetnika, z nekaj topničarjev, da prevzemo tam stražo.

V vojašnici je ostal poročnik Vovk, jaz, ognjičar Knavs in desetnik France Mejač pa smo tekli v Narodni dom, kjer sem z veseljem izvedel, da je naš tihi sklep že uresničil major Maister. Ta mi je dal povelje, da zberem ob času obeda, ko bo vse vojaštvo pri svojih oddelkih, moštvo nadomestne bitnice in razorožim ter odpuštim nemško vojaštvo slovenske ostanke da združim.

Naši nemški topničarji so bili po primernem pouku takoj pripravljeni, da odidejo, Slovenci, zlasti še Kranjci, pa so se vsi prostovoljno pridružili meni. Prisegli smo si da bomo kljubovali vsem zaprekam. Bilo nas je okrog 70. Zastržili smo izhode in vhode v vojašnici, ki se je kar brž spreminila v pravo taborišče. Vsi smo bili takoj na mestu in bili v teku ene ure oboroženi ter opravljeni, tako da smo že ob 15. zasegli tukajšnjemu domačemu havbičnemu polku števil 106 vse topove, konje in konjsko opravo. Veselje je bilo gledati, s kako vnamo, ponosom in zadoščenjem so se naši fantje polasčali orožja.

Opazovali smo, kako žurno so vojaki 47. pešpolka zapuščali svoje barake zapadno nasproti naše vojašnice, ko so izvedeli, da so "die Windischen" v posesti topov. V najkrajšem času je bil ta polk brez moštva in brez častnikov. Zal je bil njihov poveljnik popoldne tako skrben, da jih je iz polkovnega skladišča popolnoma no. oblekel in oborožil.

Zasedli smo takoj najpomembnejša skladišča, zlasti materialno in monturno od poljske havbiškega polka 106, kjer se nam je posrečilo, kljub poznejšim vlomom, ohraniti državni material, ki ga pozneje dolgo sploh ni bilo mogoče dobiti in je bil torej za novo ustanovljeni jugoslovanski topniški polk velike vrednosti.

Oboroženi smo se razpostavili na dvorišču, izpregli topove in čakali nadaljnih ukazov.

Ko so spoznali nemški vojak poljsko-havbiškega polka števil 106, da se jim ni treba ničesar bati, so obvestili svoje častnike, ki so nato začeli kapati v vojašnico. Bili so vidno potrjeni in zelo neradi so se končno zadovoljili s potrdili, da so res izročili topove in drugi material nam. Popoldne sem povabil stotnika Bernharda, strpnega Nemca v poljsko-havbiškem polku števil 106, s seboj v Narodni dom, kjer je tudi on dobil zaželeno predajno potrdilo.

Ob tej priliki sem javil generalu Maistru, da je bitnica oborožena in v pripravljenosti. Potem smo stalno zasedli topniško vojašnico in pomnožili stražo v skladišču za strelivo v Bohovi.

Občinska seja.

Med dopoldanskimi vojaškimi dogodki je imel mariborski občinski svet tajno sejo. Navzoč je bil tudi mariborski državni poslanec Wastian, ki je prinesel iz Gradca za mesto vse polno važnih novic in bil na občinski seji ves čas glavni govornik.

Poročal je, da je zahteval mariborski Narodni svet na sestanku z avstrijskimi odposlanci zase vso politično upravo na Spodnjem graške upravne vlade dr. Mayrhofer in gospodarski poverjenik dr. Wutte temu upirala, jim je zagrozil dr. K. Verstovšek, da v odklonilnem slučaju prepreči ves izvoz živil iz Spod. Štajerskega proti severu. Tudi je zahteval mariborski Narodni svet zase popolno samostojnost o načinu prehrane za Štajersko. V takih škripcih so dr. Wutte, dr. Mayrhofer in on sam (Wastian) ugodili zahtevi Narodnega sveta. Wastian je naglašal, da so to tem lažje storili, ker pojde pri nameravani oddaji političnih voditeljskih mest samo za nekake gospodarske uradnike in bodo vsa ta imenovanja sploh le začasna — nasproti pa bodo imeli Nemci, kar se tiče prehrane, samo dobiček. Zagotovljena je tudi nedotakljivost samouprave Maribora. V istem smislu se je zavzel Wastian v Gradcu za Ptuj.

Poudarjal je tudi, da bo treba delo likvidacije avstrijske države voditi prav posebno razumno, premeteno in krepko ter da je položaj mesta sicer težek, nikakor pa ne brezupen. Zlasti ker imajo Nemci za blajajoča se pogajanja odlično protimoč v rokah in je torej pričakovati, da se jim izpolnijo njihove nacionalne želje. Sploh pa je z ozirom na prehrano dežele sporazum s Slovenci neizogiben.

Wastian je dalje priporočal da preuredi Nemci svoje pred vojno mišljenje in ravnanje in začno računati z novimi razmerami. Naravno je tudi, da se Nemci na nobenih pogajanjih ne smejo kazati gospodov, Slovenci pa imeti za ljudi nižje vrste: enega Slovence ali dva bodo morali sprejeti celo v prehranjevalni svet.

Vse bolj, kakor Slovencev, pa je bilo treba po Wastianovem mnenju okleniti se mariborskih nemških socialnih demokratov, ker so njihovi zastopniki dotlej še na vseh pogajanjih kazali toliko razumevanja za nastale težke razmere da bodo mariborskim Nemcem v skupnem delovanju krepka opora, posebno ker je tudi vlada na Dunaju pretežno socialno demokratska. Pri narodnopolitičnih pogajanjih s Slovenci pa bo za mariborske Nemce še prav posebno važnost sodelovanje socialnih demokratov, ki so kar brez vseh ovinkov priznali, da niso nikoli dozdrevni brezdomovinci, temveč da bodo nemški socialni demokrati gotovo podpirali priklonitev Maribora k Nemški Avstriji. Treba bo torej že iz narodnostnih ozirov to močno skupino upoštevati in

(Dalje na 7. strani)

John Žnidaršič Slovenski krojač

Vsem cenjenim rojakom, katerim sem letos naredil obleke ali suknje po meri, se prav lepo zahvaljujem in se jim priporočam še zanaprej.

Vsem prijateljem in znancem voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1134 E. 60th St.

St. Clair Tire Shop

A. LUBNIEWSKI, lastnik

Vulkaniziranje in zanesljivo popraviljanje avtomobilskih koles. Prodajamo tudi stara in nova

AVTOMOBILSKA KOLESA DOBRO OLJE IN GAZOLIN

Zastopniki za Tiger Foot, Fisk in Ajax Tires.

Želimo vsem vesele božične praznike! Zdravo in srečno Novo leto!

6915 St. Clair Ave. Tel. Rand. 8006

FRANK MOČNIK SLOVENSKI KROJAČ

Se priporoča Slovincem in želi vsem skupaj vesele božične praznike in srečno Novo leto!

6911 St. Clair Ave.

JOS. GRBEC

Dobro popraviljanje čevljev. Vesel Božič in srečno Novo leto!

6026 St. Clair Ave.

John Potokar

LASTNIK PRVE SLOVENSKE IZDELOVALNICE MEHKIH PIJAČ

6511-19 St. Clair Ave.
Tel. Randolph 4629

Želim vsem Slovincem in Hrvatom vesele božične praznike in prav srečno Novo leto!

Acme Dry Cleaning and Dyeing Co.

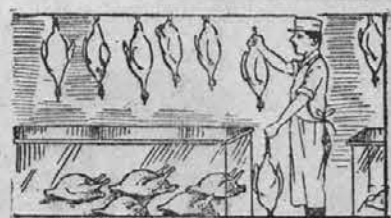
Slovensko podjetje!

Čistimo, likamo in popravljamo moške in ženske obleke.

FRANK JUREČIČ, lastnik

Želim vsem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Vogal 152. ceste in Holmes Ave.
Glenville 5374

Matt Arko

3852 St. Clair Ave.
Tel. Granger 4680-J

SLOVENSKA MESNICA

Domače prekajene šunke, plečeta in klobase, želodce ter drugo meso.
Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Louis Lavtižar

Slovenska
GROCERIJ in MESNICA

Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

vsem mojim odjemalcem in prijateljem
ter se uljudno priporočam!

1193 E. 60th St.
Tel. Florida 3468-J

Anton Svete

Želim vsem odjemalcem in prijateljem
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

Grocerija, candy, cigare, cigarete, mehke pišče, izvrsten sladoled. Se priporočam za obilen obisk, točna postrežba! Pripeljem tudi na dom, ako naročite!

1184 E. 60th St. Rand. 7254

Frank Oberstar

Slovenska
GROCERIJ in MESNICA

Se uljudno priporočam vsem Slovencem in jim želim

vesele božične praznike ter
srečno Novo leto!

14401 Thames Ave.
Tel. Glenville 2726

SOCIALNI BOJI MALEGA ČLOVEKA.

(Napisal za "Ameriško Domovino" M. Slaje.)

Sloveči Anglež Bacon je neke zapisal, da uspeh vojne odvisi od želodcev. Deloma je to resnica. Polen želodec je močan činitelj v vsaki armadi. Pokazalo se je to v svetovni vojni. Ko so nemški in avstrijski vojaki začeli stradati, so pometali orožje proč, in vojna je bila končana. Nemce in Avstrijce so pravzaprav premagali na način, kakor se prema-ga oblegano mesto, ki ima močne utrdbe, dovolj zalog za puške in topove, nima pa zalog za želodce. Da ni bilo teh krutečih upornikov, bi vojna morebiti trajala še par let.

M. Slaje

No, hvala Bogu, da je bila vendar sled-nji kaznovana nemška ošabnost. Omenil sem Bacon-ov izrek le raditega, ker v veliki meri cele države, da, vse človeštvo odvisi od želodcev. Ali z drugimi besedami: Ako na-rod uživa gotovo blagostanje, potem bo za-dovoljen in država je na trdnem temelju.

Narod pa, kateremu manjkajo eksistenčni pogoji, bo vedno pripravljen na upor. Takšen narod je podoben sestradani zveri, ki je vsak hip pripravljena, da naskoči. Take zveri ne bodete ukrotili z božanjem in gladenjem, ne zmeni se vam za najlpešo pesem-uspavanko. Godilo se vam bo, kakor onemu debelemu protestantovskemu, Tale of Two Cities" opisuje v pesniško lepah besedah trplje-nje zatiranega francoskega na-roda v predrevolucijski dobi in nenasitno požrešnost in krutost francoskih plemenitašev, obenem pa njihovo nevrjetno brezskrbnost, kakor da bo vse to trajalo na veke. Gotovo je, da so francoski revolucionarji zagrešili mnogo dejanj, ki niso bila v skladu z vzvišenim geslom: "svoboda, enakost in bratstvo;" imena kakor Robes-pierre, Dante in Marat v zgo-dovini zapisana s krvavimi čr-kami. Zopet pa ne smemo prezreti, da so Robespierre, Dante in Marat, ki so nekaj časa vladali francoski narod, ali bolje povedano, ga straho-vali, ki so par let brodili v krvi in solzah — da so ti trije bili le vsiljenci, katerih francoski na-rod nikdar ni postavil na me-sto, ki so je zavzemali, ki so le hoteli živati sadove osvoboje-nja, za katero niso storili ničesar. Končno je tudi njim od-bila ura: zgrizli so se med se-ba. A narodu francoskemu je svoboda le ostala.

Sličen pojav je tudi ruska re-volucija. Cilj — osvobodjenje ruskega naroda iz objema ko-rupcijskega carističnega samo-drštva. Meseca marca leta 1917 je završelo po petrograj-skih ulicah. Ruski mušik se je naveličal stoletnega suženj-stva, ki ga je pritiskalo k tlom, kakor mora ter ga oviralo v svobodnem razvoju. Udaril je in udaril tako pošteno, da se je na mah razblinil v nič ves birokratski sestav, s katerim je obdal carizem ruskega kme-ta in delavca, kakor obda pa-jek svojo žrtev z mrežo. In sličen pojav, kakor v francoski revoluciji, najdemo tudi v rus-ki. Osvobojenemu ruskemu narodu so se začeli vsiljevati razni preroki, ki so jim obljub-ljali vse mogoče in nemogoče, in ker so boljševiki z Leninom in Trockijem na čelu obljubili največ, jim je ruski kmet v svoji preprostosti in poštenosti nasedel.

Ko pa je prišel čas, da bi po-kazali kaj da znajo, se je zgo-dilo to-le: Boljševiki niso iz-polnili niti ene svojih obljub; ne da bi bili čuvarji svobode, ravnokar priborjene, so to svo-bodo ruskemu narodu ukradli in ga uklenili v tako strašno ve-rigo, kakoršnjih ruski narod ni poznal pod carji. Okopali so Ruso v njegovi lastni krvi, izstradali ga na njegovi lastni zemlji. Medtem, ko se jim ro-ke še kadijo krvi nesrečnega

(Dolge na 8. strani)

Nekaj spominov na predsed. volitve.

(Nadaljevanje iz 1. strani)

Drugič, Hoover mora skrbeti, da ne osramoti Coolidgea, ki je neprestano pridigal kakšno fino prosperiteto uživamo v Ameri-ki. Še bolj ogromno delo!

Tretjič, dokazati mora, da se prohibicija lahko izpolnjuje. Vsiliti mora vsem ljudem spo-štovanje do prohibicije.

In to je največje delo, ki ga

ima Hoover na ramah. Za to delo se potrebuje največjega junaka.

Toda vsak, kdor nastopi urad, mora dobiti priliko, da se izkaže, da pokaže, kaj zna. Do te prilike je Hoover pošteno opravičen. Ako se mu posreči to ogromno delo, tedaj je brez dvoma, da bo Hoover ponovno izvoljen, in demokratična stranka gre lahko na počitnice za nadaljna štiri leta. Toda —

Ako Hoover ne bo zmogel svojega dela, ako ne bo izpeljal svojih obljub, tedaj bo prihod-nji predsednik Zjedinjenih dr-žav — Al Smith.

Skušnje v preteklosti bodo pokazale pot iskreemu možu kot je Smith, da ameriški narod ne pozabi svojih zvestih mož.

Kako sem postal gospo-dar Maribora.

(Nadaljevanje iz 6. strani)

pritegniti k skupnemu delu.

Na Wastianove besede se je sklenilo, da dobe v mestnem gospodarskem svetu Nemci 16 glasov, socialni demokrati 4. Slovenci pa 2, to pa zato, da se po tem številnem razmerju zastopnikov "že na zunaj po-kaže moč posameznih strank."

V sledeči razpravi, glede na vzdrževanje reda v mestu za čas vojaškega navala s fronte, je večina občinskega sveta ugo-tovila, "da zadostuje za to službo obstoječa mestna stra-ža."

Previdni in nezaupljivi pod-župan Nasko je sicer ponovno sprožil vprašanje mariborske-ga nemškega vojaštva in zah-teval zagotovitev njegove po-moči mestu, toda poslanec Wastian ga je zavračal in je pojasnjeval, da je bil v tej za-devi z magistratnim svetnikom dr. Valentinom že v Gradcu pri gospodarskem poverjeniku dr. Wutteju. Ta jima je zagoto-vil, da se je sklenilo, da se Ma-ribor priključi vojaškemu ob-močju nemško-avstrijske dr-žave. En popeln madjarski polk je že določen za Maribor.

Wastian je še omenil, da je dobil pooblastilo za izjavo, da je mesto res že uvrščeno v ozemlju, sklepčno velja za pod-rejeno nemško-avstrijskemu vo-jaskemu poveljstvu v Gradcu in da bo vojaška oblast vse stori-la na korist Maribora in za njegovo priklopitev k Nemški Avstriji.

Dr. Orosel se je pa v zvezi z izvajanjem podžupana Naska vendar še potegoval za pomoč 47. pešpolka, češ da bi se tej varnostni odredbi ne mogli upi-rati niti Slovenci niti socialni demokrati, a Wastian je zopet nasprotno povdarjal, da je tre-ba o vseh vojaških ukrepih prej zediniti se s Slovenci in soci-jalnimi demokrati. Pač pa naj se župan takoj po tem spora-zumu dogovori z graško vojaško oblastjo o nujni priskrbi oboro-žene pomoči za Maribor.

Te važne Wastianove izjave kažejo, kako globoko so bili mariborski Nemci, graška vla-da in tamkajšnje vojaško po-veljstvo prepričani, da pripade Maribor Nemški Avstriji. Tu-di je jasno, da so imele graške vojaške in civilne oblasti prav resno voljo izpolniti vse obljube, ki so se tikale obdržanja, oziroma osvojitve Maribora za Nemško Avstrijo. Živ dokaz temu je bil njihov odposlanec brigadir Ullmann, ki je prispel v Maribor; uredil potrebno za nastanitev enega polka in v podporo Volksratu.

Pravična usoda pa je ukaza-la drugače: ko so se mariborski občinski svetovanci po Wastia-novem poročilu potolažili in pol-ni upanja razhajali iz mestne posvetovalnice — sem bil jaz že gospodar Maribora, sem že odpravil brigadirja Ullmanna in s tem preprečil prihod mad-jarskega polka.

In 24 ur pozneje bi bil vsak naš boj za Maribor — bodisi be-sedni, bodisi z orožjem — pre-pozen in zato brezuspešen.

Anton Gubanc

DRY GOODS STORE

Se priporočam vsem Slovencem in Hrvatom in želim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

16725 Waterloo Rd.

Jos. Metlika

SLOVENSKA GROCERIJ

Se uljudno priporoča slovenskim gospo-dinjam za obilen nakup ob praznikih kot tudi vsak drugi čas.

Želim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1287 E. 55th St.
Tel. Rand. 0923

Anton Anžlovar

SLOVENSKA MODNA TRGOVINA
ZA ŽENE IN DEKLETA,
ZA FANTE IN MOŽE!

Želim prav vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem odjemalcem ter se priporočam tudi za bodoče!

6202 St. Clair Ave.

Jennette Lunch

OKUSNA, domače prirejena jedila ob vsa-kem času! Vabljeni so tudi oni, ki pri-hajajo v Cleveland iz drugih krajev!

VESELE božične praznike in srečno No-vo leto želimo vsem prijateljem.

6009 St. Clair Ave.

Jos. Birk's Lunch

955 Addison Rd.

JOS. BIRK & SIN
15805 Waterloo Rd.

Se priporoča za obilen obisk in želimo vsem znancem in prijateljem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Socialni boji malega človeka.

(Nadaljevanje iz 7. strani)

ruskega naroda, hitijo v svoji judovski prefriganosti v isti sapi zatrjevati, da delajo za dobrobit Rusije, in da isto dobrobit želijo nakloniti tudi nam. Časi Ivana Vasiljeviča Groznega so bili pravi raj v primeri z boljševiškim peklom v Rusiji. Stotine milijonov zlatih rubljev pošiljajo v inozemstvo za rdečo propagando, v inozemstvo, ki se s pomilovanjem in grozo odvrta od teh hudičev v človeški podobi. Dandanes je Rusija bolj ob tleh, nego je bila ob tatarskem navalu in vsa hvala boljševiškega režima v judovskem časopisu je ne more narediti močne.

Kdor še danes zagovarja boljševiško vladno v Rusiji je, ali slep, ali omejen, ali zloben, ali pa vse skupaj. Dokler bo Rusija imela take gospodaje, bo veljala za strašilo ostalemu svetu. Pa šli bodo tudi ti ljudje, kakor so prišli in takrat šele bo ruski narod mogel uživati sadove svobode, ki si jo je priboril leta 1917.

Toliko mimogrede o boljševikih. Ker nemogoče je govoriti o ruski revoluciji in se obenem ne dotakniti boljševiškega režima. To pa zato, da ne bo kdo mislil, da so bili boljševiki nosilci ideje osvobodjenja, ali pa, da ne bo kdo dejal, da ruska revolucija ni bila upravičena. Ne, ruska revolucija je bila potrebna in dobra, kakor je bila ameriška pod Washingtonom. Slabo je bilo edino to, da so Rusi izročili ureditev in vodstvo svoje nove države sanjarjem, brezvestnejšem in mesarjem. Ruska revolucija ni bila ničesar drugega, nego zadnje stoletje igrane žaloigre, v kateri je ruski narod igral vlogo trpina, a gospodujoči razre-

di vlogo mučiteljev. Leta 1917 naj bi končalo to žaloigro. Pomisliti morate, kakšne obupne socialne razmere so vladale v Rusiji pred letom 1917. Večina zemlje v rokah plemenitih in carske obitelji; milijoni Rusov so bili čisto navadni sužnji, brez imetja, brez pravic človeških in državljskih, kakor jih poznamo v demokratičnih državah. Pač, eno pravico so imeli. Umirati na bojiščih, kadar se je batjuški-carju zahotelo vojne na vzhodu ali zahodu. In umirali so, dolgo, tiho, brez tožbe, dokler se jih leta 1917 ni polastilo neodoljivo veselje do življenja.

Ako tedaj pazljivo prebiramo zgodovino, bomo opazili v večini slučajev, da je bila gonilna sila, ki je tirala ta ali oni narod na boj proti gospodujočim razredom, pomanjkanje življenjskih pogojev, cilja pa si ustvarite te pogoje. Smešno bi bilo trditi, da bi se dali celi razredi, ali celo celi narodi pridobiti za zgolj puhlo frazo, ali pa tudi za vzvišeno idejo, brez praktične vrednosti. Da, tudi fraze in ideje so bile gonilna sila, dasitudi gonilna sila drugega pomena, toda ozadje in bistvo omenjenih gibanj je bilo zelo materialno in praktično. Saj tudi naši ljudje ne hodijo v Ameriko po svobodo in demokracijo, ampak za kruhom, dasiravno jim tudi svoboda in demokracija ugajata.

Ako tem uporom in revolucijam dodamo še štrajke premožnejših in tovarniških delavcev iz naše industrijske dobe — imamo zasilno, površno sliko malega človeka, kako se je bori in se še bori proti mogotcem tega sveta, proti nakopičenemu bogastvu v zemlji, denarju in tovarnah: kako tu zmaga, tam zopet podleže, pa bodisi kot zmagovalec ali premaganec vedno kaže trdno voljo, ne po-

prej odnehati in popustiti, dokler si ne pribori svojega koščka kruha in onega dostojanstva in pravic, ki mu jih je dal Stvarnik. Vsi ti upori, revolucije, štrajki itd., ki zdaj kot plamenčki, zdaj zopet kot ogromni požari osvetljujejo zgodovino človeštva, vsi ti in slični pojavi nam jasno in glasno dovolj kažejo, da nekaj v človeški družbi ni v redu. "There is something rotten in the state of Denmark," moramo vzkliti v Hamletom. Mnogokrat se podere hiša, ako je podlaga zanič. Tudi podlaga, na kateri stoji človeška družba, mora biti gnala, ker je človeška družba bila že tolikokrat v nevarnosti, da se sesuje. Ako vidite bolnika, katerega trese mrzlica, veste, takoj, da nekaj ni v redu v njegovem telesu. Mrzlica je samo zunanji znak notranje oslabelosti in gnjilobe. Odstranite gnjilobo iz njegovega telesa in mrzlica bo prenehala sama od sebe. Takemu mrzličnemu bolniku je podobno človeštvo. Red, ki je v človeški družbi je premnogokrat le navidezen, dober morebiti za nekatere, a škodljiv večini; zadovoljnost je pogostoma le krinka, pod katero se skriva največji odpor in sovražnost do vsega obstoječega — primerjati bi se mogla tišini pred viharjem; pravica, ki vlada svet dostikrat ni družega, nego mačeha, ki reže tanke koščke kruha, ako jih sploh reže. Kaj čuda, da, ko prikipi sila do vrhunca ter se socialne rane razbolijo in pogolbijo, vzdrhti družabno telo v mrzličnih napadih revolucij, štrajkov, draginskih demonstracij, ali kakor se že imenujejo taki enaki izbruhi ljudskega trpljenja in ljudske nevolje. Uničite red, ki pritiska malega človeka k tlem, poiščite vzroke nezadovoljnosti ter jih odpravite, in družabno telo bo prenehalo drhteti. V vsakem mestu so potrebni kanali, po katerih odteka gnjiloba in smrad. Ako ni teh kanalov, se ozračje napolni s strupenimi miazmi, ki povzročujejo bolezni. Kje je tisti kanal, po katerem bi odtekla človeška revščina in nezadovoljnost — to je ono takozvano socialno vprašanje. Socialno vprašanje je tedaj uganka, kako ustvariti pogoje splošnega blagostanja. Kristus, ki je rešil uganko duhovnega kraljestva, nam je tudi v tem oziru dal splošne smernice, n. pr. nauk o ljubezni do bližnjega. "Karkoli ste storili kateremu izmed najmanjših svojih bratov, to ste meni storili." Toda praktično razrešitev socialne uganke je prepuštil nam.

Položaj je danes še prav takšen, kakor je bil. Dve armadi si stojita nasproti. Na eni strani armada kapitalizma, majhna po številu, a izvrstno oskrbljena z vsem; večina zemlje je njena last, vsa tovarniška podjetja, ogromne banke, založene z milijoni, časopisi v milijonskih izdajah razširjajo njeno slavo in moč. Na drugi strani armada proletarcev "nimaničev," velikanska po številu, a slabo opremljena, raztrgana, večkrat gladna, brez imetja; ni brez zmognih voditeljev, a ti voditelji pogostokrat na škodo delavstva sklepajo zahrbtno pogodbo s kapitalizmom, ali celo uhajajo v njegov tabor. Obe armadi sta pripravljene braniti svoje postojanke do skrajnosti. Armada kapitalizma zatrjuje, da je obstoječi red najlepši in najboljši in najpravičnejši; armada proletarcev - nimaničev trdi ravno nasprotno. Kako obe stranki pobotati, kako odpraviti razliko med takimi, ki imajo preveč in onimi, ki nimajo nič, ali vsaj ne dovolj, kako zlititi obe armadi v eno samo, ki bi naj obsegala vse človeštvo, v armado delavnih poštenjanih, zadovoljnih, medsebojno se podpirajočih ljudi,

kako od pomoči onim nezdravim pojavom, ki od hipa do hipa pretresajo človeško družbo: revolucije, štrajki itd. — to je naloga, ki so si jo zastavili moderni delavci. Kako si to razrešitev predstavljajo oni, ali drugi, o tem spregovorim prihodnjič.

NAJVEČJI MAGNET NA SVETU

Te dni izroče v Franciji na svečan način znanstvenikom ogromen magnet, ki je največji na svetu. Tehta namreč 170 ton in stroški izdelovanja so znašali milijon frankov. Magnet, ki tehta skoro toliko kakor lokomotiva, je sestavljen iz 150 ton železa, devet ton medni in šest ton drugega materiala. Zica, ovita okrog jedra, je dolga pet in pol kilometrov ter tehta devet ton. Elektromagnetizem je odkril slavni danski fizik Oersted pred dobrimi 150 leti. Odkril je to zagonec naravno silo slučajno. V njegovi delavnici je stala kraj električnega aparata magnetna igla, ki je takoj izpremenila lego, čim je bil električni tok napeljan po žicah. Anglež Faraday je napravil prvi elektromagnet na podlagi Oerstedovih opazovanj in poskusov.

Zdaj igra elektromagnet v tehniki zelo važno vlogo. Toda elektromagnetizem se ni dovolj preiskal in nedvomno še odpira v tem pogledu učenjakom še široko polje novih odkritij. Da se elektromagnetizem temeljito prouči, je predsednik prirodoslovnega odbora francoske akademije Appel tik pred svetovno vojno predlagal, naj bi akademija izdelala ogromen elektromagnet. Znani mecen princ Roland Napoleon, je bil takoj pripravljen kriti stroške, toda pozneje se je izkazalo, da njegov prispevek ne zadostuje. Pri-

nedavni proslavi Pasteurjevega jubileja so pa zbrali še toliko prostovoljnih prispevkov, da so lahko izdelali elektromagnet, ki bo kot največji na svetu govoril mnogo pripomočel, da se elektromagnetizem temeljito prouči.

POSTA S "TITANICA"

Na obali pri Swansea so našli steklenico, vsebujočo dve moški fotografiji, pismo in dragoceno iglo zaovratnico. Pismo je datirano na ogromnem potniškem parniku "Titanicu," ki se je potopil 15. aprila, 1912, ker je zadel ob ledeno goro; od 3.150 potnikov jih je utonilo 1.635. Pismo slove:

"Zadnji trenotki 'Titanica' so tu. Nahajam se s svojim sva- kom Johnom Williamsom, njegovo ženo in sinom Johnom na krovu ladje, docim nas je zapustil zadnji rešilni čoln. Godba še vedno igra. Častniki hite sem in tja po krovu. Več potnikov je zblaznelo. Skupina mož je zbrana okoli župnika, ki kleče moli."

Ostali del pisma je nečitljiv.

CLEVELAND DRY CLEANING CO.

3946 St. Clair Ave.

JOS. FABJAN,
lastnik

ČIŠČENJE IN LIKANJE
OBLEK

Veselo božične praznike
in srečno Novo leto!

LASTNICA GRDINOVE DVORANE

Tu dobite vedno vsakovrstne dvorane za vse društvene prireditve, male ali velike, za gostije, krstije, poročne slavnosti, shode ali pa društvene seje.

Postrežba dobra, najemnina nizka.
Se priporočam Slovincem in Hrvatom!

Vsem prijateljem želim
prav veselo božične praznike in
srečno Novo leto!

6025 St. Clair Ave.

Tel. Randolph 8141

IGNAC ŠEPIC, SLOVENSKA HARDWARE TRGOVINA

Telefon Kenmore 1300

Se priporočam vsem rojakom za obilno naklonjenost!
Lepa hvala za nakupovanje v pretečenem letu!
Veselo božične praznike in srečno Novo leto
želim vsem Slovincem

16009 Waterloo Rd.

JOS. MLAKAR

SLOVENSKA GROCERIJA IN
MESNICA

14516 Sylvia Ave.

Tel. Eddy 3989

Voščim veselo božične praznike in
srečno Novo leto vsem mojim odjemalcem,
prijateljem in znancem in se priporočam
tudi za bodočnost.

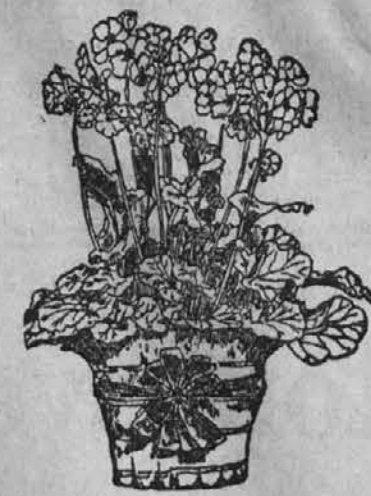
Veselo božične praznike in srečno Novo leto želim
vsem mojim obiskovalcem in prijateljem!

SLOVENSKO-HRVATSKA BRIVNICA GEORGE KOVAČIČ

lastnik

Se priporoča za obilen obisk v bodoče.

6214 St. Clair Avenue

Slapnik Bratje

PRVA IN NAJVEČJA SLOVENSKA
TRGOVINA S CVETLICAMI V
CLEVELANDU

Se priporoča cenjenemu občinstvu za
obilna naročila cvetlic za praznike. V za-
logi imamo vsak čas najfinejše sveže
cvetlice vsake vrste kot tudi vsakovrst-
ne umetne cvetlice. Prodajamo tudi
cvetlice v posodah.

Postrežba s cvetlicami pri pogrebih, po-
rokah in drugih prilikah je prve vrste,
in naše cene so vedno najnižje.

Se uljudno priporočamo in želimo
vsem veselo božične praznike in
srečno Novo leto!

6113 St. Clair Ave.

Tel. Randolph 1126

John Strauss

FINE MEHKE PIJAČE
dober prigrizek vedno na razpolago!

Vsem svojim prijateljem in znancem
želim prav veselo božične praznike ter
srečno Novo leto!

Se priporočam za obilen obisk.

881 E. 79th St.
Tel. Randolph 5050

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

NEODVIŠEN ČASOPIS ZA SLOVENSKI
NAROD V AMERIKI

NO. 149. — PART III.

CLEVELAND, OHIO, FRIDAY, DECEMBER 21st, 1928

LETO XXX. — VOL. XXX.

NAŠI MLADINI NA VZGLED.

glasbenik, narodni govornik, prijatelj mladine, mož kot bi jih radi še več imeli med nami. Stariši, povejte to zgodbo vašim malčkom.

BOŽIČNI SPOMINI NA MOJO MATER!

(Napisal Ivan Trček)

Mati, ki si mi dala življenje, ki si me dojila, me pestovala, čula ob meni in me negovala, ki si me z vso ljubeznivostjo učila našega milega slovenskega jezika, ki si me z vso skrbjo učila prvih besed, dokler si nisem prvič naložil preko ramen šolske torbice, ko si me blagoslavljala, ko sem prvič stopil v življenje — v šolsko sobo! In od tedaj pa do danes mi je življenje postalo ena velika šola!

Ivan Trček

Mati, vedno si mi dajala koristne nauke, pokarala si me z vso ljubeznivostjo, nisi bila nikdar jezna na mene, trpela si z nami, malimi otroci, ki takrat še nismo občutili bridkosti, ko je prišla nesreča za nesrečo nad domačo hišo, ki je najhujše zadela našega dobrega in skrbnega očeta.

Mati, vzgojena si bila v nemških krajih, hodila si v nemške šole, in vedno si rekla: "Sin moj, ne pozabi, da si Slovenec!"

Prišla je svetovna vojna, z njo tudi usoda za mene kot 16 letnega fanta, da sem se moral podati v tujino! Ob slovesu si mi s solzami narekovala: "Ivan, ne pozabi, da si Slovenec! Ne pozabi na Boga! Hodi v cerkev, bodi priden in uči se vedno! Življenje ti bo bodoča šola!"

Minula so težka leta, polna trpljenja in bridkosti, štiri leta svetovne vojne. Ni me uničila življenja vojna, vrnil sem se domov, sestradan, izmučen, poln kljub svoji rani mladosti, življenjskih izkušenj.

Mati! Od veselja si se zjokala, ko sem se vrnil pod domači krov, zopet si me negovala kot malo dete, da se mi je vrnilo zdravje in mladeniška moč. Toda strašno je bilo spoznanje, da se bom moral pokoriti laškemu vojaku, ki so nenadoma prihrumeli v našo domačo vasico! Kako se bom pod njih pritiskom mogel zavesti silne materinske zapovedi: "Ne pozabi, da si Slovenec!"

Bežal sem skozi gozdove, preko visokih žičnih ograj v Jugoslavijo, šel sem s trebihom za kruhom, da se ne izneverim materinskim naukom! Minuli so meseci za meseci! Vroča želja videti zopet tebe, domačo hišico, tebe, moja mati, tebe, dragi oče, vas bratje in sestre, me je gnala zopet proti rojstnem krovu. Kot tihotapec se moral preko meje v mojo rojstno domovino, kjer je že gospodaril tujec-Italijan, toda šel sem in šel, dokler se nisem konečno, namestu v objemu dragega očeta in sladke matere iznašel v zaporih v Trstu, prijet od obmejnih stražnikov, ki so me tirjali, namesto pod krov moje lastne domačije, v zapore!

Tri tedne sem užival laško svobodo v Trstu, in sicer ravno iz vzroka, ker sem bil Slovenec, ker nisem bil rojen Italijan!

Udal sem se usodi, samo da sem mogel priti domov!

Leta 1920 se mi je izpolnila želja, da sem se poslovil od laških nasilnežev, toda obenem sem moral občutiti neskončno bridkost, ko sem jemal slovo od matere, od očeta, od bratov in sester. Podal sem se na pot v novo domovino — v Ameriko. In slovo je bilo skrajno težko. Še očeta, kljub njegovi skrajno trdi naravi, je ganilo v srcu, in svitla solza je zablislila v njegovem očesu!

Mati! Bridko si jokala, ko sem jemal slovo. Nikdar več se ne bomo videli! In govorila si: "Ne pozabi, da si Slovenec! Ne pozabi na Boga in vero! Bodí priden in varčen, ne podaj se preveč posvetnemu življenju! Izročam te v božje varstvo!"

To so bile njene poslednje besede, ki sem jih slišal od svoje ljubeče matere! In enake besede je slišalo nešteto slovenskih sinov in hčera, ko so se poslavljali poslednjič od svojih ljubljanih mater in se podajali v tujino, iskat si boljše ga življenja kot ga nam je mogla nuditi stara domovina. Koliko nas je bilo, katerih slovo od matere je bilo poslednje!

V tem ameriškem burnem življenju silno hitro tečejo dnevi, meseci in leta. Stopili smo v vrsto milijonov iskalev sreče v tej domovini, kjer je sreča, bogastvo, revščina, tužna žalost, trpljenje in razočaranje. Naše matere pa je vzela k sebi neka druga domovina, ki nas čaka nas vse — mati zemlja.

(Dolge na 5. strani).

Mr. Ivan Zorman

NA SVETI VEČER

IVAN ZORMAN

Nocoj, ko spet obhajamo spomin, kako na svet prišel je božji Sin, izročil nam Očetovo povelje, da vladaj svetu bratstvo, mir, veselje, na vas, očetje naši, mislim, o usodi, ki vas po svetu razkropila je, ki z grenkim znojem vas pojila je, ki zdaj le v tuje zemlje grob vas vodi.

Nad vami vendar je razlit nocoj mladostnih časov rajskosvetli soj; spomin na srečni božič v domovini večer življenja vam sladi v tujini: spet v duhu zapoje čez plan zvonovi, po mahu jaslic bajno zadiši, domača pesem radostno zveni o blagovesti, srcem večnonovi.

Ne morete v mladostne dni nazaj, minul je zlati čas na vekomaj. Že zarod nov ob vaši strani vstaja, s skrbjo in z upom vam srce napaja. O da navzel bi vaših se kreposti: pošten značaj, za delo pridna dlan, v ljubezni zvest, v težavah mož srčan, šegav in zdrav v izkušeni modrosti!

Po bliskovo beži naš novi čas, strog, neizprosni je njegov ukaz. — Srce poeta moli v noči sveti: Daj, božji Sin, še dolgo nam živeti — mladina naša krepko naj zajemlje iz naših dedov močnega srca, da v nas ostal bo ogenj njih duha, da v nas ostal bo sok slovenske zemlje!

NAŠI MLADINI NA VZGLED.

Na tej sliki vidimo Mr. Frank M. Jakšiča kot 12 letnega slovenskega dečka, ob priliki menda, ko je šel prvič k sv. obhajilu ali k birmi — ne vemo natančno, ker smo pozabili vprašati Mrs. Kmet. Toda vseeno, iz malčka Francetovega je vzrastle danes Mr. Frank M. Jakšič, ki je tajnik prve slovenske banke v Ameriki — The North American Banking & Savings Co. Je priznana avtoriteta na polju real estate, raznih bondov in splošnih finančnih operacij. Med narodom si je pridobil zaupanje tako, da glede finančnih zadev malokomu tako vrjamejo kot Jakšiču. Ima za seboj rekord, da je skrajno "odprte" pameti, poleg tega pa pošten in uljuden v poslovanju. Tudi tega moža naj stariši svojim malčkom postavijo za vzgled kaj premore marljivost.

YOUNG LADY, WATCH YOUR STEP!

(Dr. F. M. Oman)

The feminine craving for beauty of face and figure is, perhaps, the greatest single specific desire in the world today. In a general way the supreme human desire is the desire for happiness, but to the average woman personal beauty represents happiness enough. To achieve this desire she cheerfully undergoes hardships and submits to various forms of self-denial with passionate devotion and infinite patience. She may not always be rewarded, but she is never discouraged.

The only sure means to the attainment of that charm and attraction which is a woman's rightful heritage is vigorous, radiant health. Without health, beauty is impossible. Few women, indeed, are gifted with the perfection of form and features of a cinema star or a "Miss America." And it does not matter. The overflowing vitality, springing from perfect health is far more important. That is why the healthy, high-spirited girl attracts and holds attention wherever she goes. The healthy girl is a happy girl and normally develops into a healthy and contented woman, possessing that greatest of all treasures, a sound mind in a sound body.

It seems a pity then, and it is, indeed, a foolish and irrational thing to do, in the full pride and joy of vigorous youth, to neglect the few simple precautions by means of which strength is wisely used, health guarded and the miseries of a tired, ailing middle age avoided.

The rules for healthful living are few and simple. There is no good reason why they should not be familiar to every one, rich or poor, young or old. It is safe to say that in this favored land no one needs to live contrary to those rules. Especially is this true of the younger generation of women, for whom these observations are intended.

Most of the work of a physician in general practice consists of helping people with minor ailments which they have brought upon themselves through their own ignorance or neglect. Such ailments are a fruitful source of discomfort and unhappiness as one grows older. They make easy work seem hard and hard work impossible. Frequently they make a mockery of the normal enjoyment of life to which everyone is entitled. What is most important, they weaken the body so that it falls an easy prey to dangerous diseases which otherwise could have been safely overcome. Certainly, then, it is worth a little effort to avoid these minor ailments, this lasting of the reserves of health and strength. It is really quite simple and

easy, requiring only ordinary care and common sense.

The reader is, of course, familiar with the basic laws of hygiene. She has been taught that exercise in the open air, cleanliness, sunshine, nourishing plain food, plenty of sleep and regular personal habits are necessary if one is to enjoy the fullest measure of health and build up a sturdy constitution. Now let us see how the average young woman may conduct her life according to these principles without finding it all too much bother and without giving up any sane form of recreation.

Fresh air is free and the best form of exercise ever invented is walking, which is also free. Walking brings into play practically every muscle in the body. It speeds up the life-giving blood stream and stirs up the internal organs to normal activity. Even factory workers, shop clerks and waitresses, whose work requires standing up for several hours a day, will find a brisk walk in the open air beneficial, while the office worker cannot hope to remain at her best without it. The pleasure of a walk in the park or in the country unfortunately is available to few of those who need it most, but even a walk past the vinegar works and the gas-houses district is better than none at all. Dancing also is an agreeable form of exercise; it is, however, easily overdone and cannot, of course, take the place

(Continued on page 3)

V ČEMER SE ČLOVEK PREGREŠI, V TEM JE KAZNOVAN.

(Napisal Rev. Albin Gnidovec)

Z malo, a prijetno družbo zabavnih Dolenjcev smo se vozili od Marije Pomagaj proti Ljubljani. Med potjo vstopi gospod, ki ima veliko besedo pri škofiji, posebno pri prestavljanju kaplanov z ene službe v drugo. Stopi k meni in mi na uho pove, da me ima pripravljeno za neko mesto v Ljubljani. Skoro bi se bil prestrašil te besede. Okorajžim se in rečem mirno, a odločno: "Veste, g. svetnik, tega pa ne, prosim vas! Raje grem na najslabšo in najhribovitejšo rano zunaj na deželi, samo v mesto nikar!" Minula so leta in ostal sem ves čas na deželi.

Pa kaj se zgodi? "Ti, Lojze, naprezi konja," sem rekel svojemu hlapcu, "treba je iti kovat!" Kmalu sem odrdral s svojim iskrim Miškotom — ah še danes in kolikokrat se ga spominjam, te prijazne in brihtne živallice! — mimo pokopališča in čez trg gori proti "Zotlerju," v par minutah sem bil na državni cesti, ki se kot bela kača vije med rodovitnim žitnim poljem gori proti Pod Ivanči gorici. Kovač mi Miškota prav dobro in lepo na novo preobuje, da je nazaj grede kar poskakoval in plesal samega veselja nad novimi čevlji! S težavo ga ustavim, ko srečam tam pri Rogovili pod Virom svojega prijatelja Janeza, kaplana krškega.

"Bog Te živi, Janez," ga pozdravim. "Kako, da si se vendar enkrat podal, Ti Krčan, v Št. Vid? Kaj ne veš, da so šentvidci gorki na Krčane, ker so na Muljavi luč ukradli?"

Kar gledal me je, kaj to pomeni. Ko mu šalo razložim, pride pogovor na sestanek duhovnikov, ki se vrši prihodnji dan na Krki.

"Pridi še Ti tja," mi reče. "Bržda ne, mojega tovariša ni doma, pa imam pri Domu še veliko dela, tako, da se težko odtrgam tudi samo za en dan."

"Tvoj stric bo tam, in Amerikanci — misliš je Father Oman — in Kazimirja — pridejo z njim," mi prigovarja.

"Jak, če je pa tako, potem pa, Janez, skoro gotovo jutri na svidenje na Krki."

Posloviva se in vsak se odpravi svojo pot, s to razliko, da sem se jaz peljal s poskočnim rjavcem, on je pa rinil v breg svoje kolo. To je bil ponedeljek proti večeru.

Radoveden sem bil, kaj bodo povedali Amerikanci, posebno še ker so imeli, kakor smo bili zvedeli, naročila tudi o Amerikancih, šentviških roparih. Pri večerji povabim g. župnika s seboj čes, da vsaj zvemo, kedar pridejo Amerikanci k nam, kaj ti že davno prej so oni sami določili eno nedeljo, da bodo osebnostno prinesli sporočila in pozdrave ter darove šentvidcev-Amerikancev. Ko vidim, da je g. župnik pri volji, že zvečer naročim hlapcu, da ima drugi dan ob devetih zapreženo.

Bil je lep, jasan dan. Med raznimi pogovori se tekot ene ure pripeljeva z g. župnikom na Krko. Amerikancev še ni bilo. Kako smo jih nekako nestrpno in z nekim posebnim spoštovanjem pričakovali! Prišli so, tam od Žužemberka. Kar nas jih še ni videlo, smo jih z neznanjskim zanimanjem opazovali. Še dobro se spominjam, kakšen utis je name napravil Father Oman s svojimi očali, obkroženimi z močnimi koščenimi okvirjem. Silno spoštovanja vreden in učen gospod: to je bila prva misel. In v resnici je tako: triletna skušnjava to potrjuje. No, saj navsezadnje vendar tudi sam morem izreči zanesljivo sodbo,

namreč v svoji skromnosti in ponižnosti nekoč prav kmalu po odlikovanju, ko ga je g. benediktinac tituliral "g. svetnik", odločno zatrdil, da ne mara, da bi ga kdo s tem naslovom ogovarjal in je še pristavil: "Če boste Vi meni rekli svetnik, bom jaz rekel pa škof!"

Minili so tisti dnevi, zame seveda nekako nemirni, polni strahu in upanja, veselja in bojazni in ne vem česa še vse. Prišla je težko pričakovana sobota in z njo Father Oman z novico od škofa. Pa sem bil presenečen: bil sem prepričan, da prinaša Father Oman od škofa pisano dovoljenje, toda namesto tega mi Father Oman odkimaje pravi: "Ne vem, kaj bo, škof hoče, da sam greš do njih osebnostno." "Prav," odgovorim zadovoljno, "tako, v ponedeljek grem."

"In jaz grem s Teboj," mi zatrdi Father Oman. Rečeno, storjeno. V ponedeljek zjutraj ob 4. že sediva v vlaku in se voziva proti Ljubljani in nato še dalje škof s tiste dni bili namreč ravno na štajerskem. Peljali smo se proti Celju in potem gori po krasni savinjski dolini do Šmartne na Paki. Tukaj pa je bil avto že prenapolnjen in sva morala čakati do 5. popoldne, da sva se odpeljala proti Gornjemu gradu kamor sva srečno dospela kljub razruvani cesti malo pred mrakom.

Ko škof naju zagledajo, prav "lepo" pozdravijo: "Ropar! Ropar!" Jaz mislim, da je to šlo Father Omanu; res nisem vedel, kako in kaj se bo izteklo. Ko jim povem svoj namen, so kar odločno odrekli, čes, da imajo še sami premalo duhovnikov v domači škofiji in da nobenega ne morejo dati drugam. Tedaj pa Father Oman zbere vso svojo modrost in učenost. S pomočjo tomoništne filozofije razlaga škofu na vse načine potrebo po slovenskih duhovnikih med rojaki "Ameriki." Škof poslušajo, zdi se, da po tako nujno popisani potrebi bodo kar rekli: "Ne samo enega, kar tri Vam dam s seboj." Pa zgodilo se je čisto nekaj nasprotnega: kratkomočno: doma jih je potreba.

"Vidite," nadaljuje škof, "na tako lepo mesto sem sedaj Vas prestavil — par dni prej sem namreč dobil dekret za Semič — pa v Ameriko silite." Ker sva oba s Father Omanom stanovitna v prošnjah in dokazovanjih, pa se začno škof majati, zaradi nadležnosti, če že zaradi drugega ne, vendar se izgovarjajo, da sami tega ne smejo odločiti, ker bi jih sicer gospodje v Ljubljani kregali. Iskrica upanja je vzplamtela.

Preden nama odkažejo prenočišče, gremo vsi skupaj, kar nas je bilo pod isto streho, v domačo kapelo, kjer škof sami naprej molijo sv. rožni venec kot večer no molitev; hlapci, postrezniki, kočijaži, kuharica in dekla molijo pa za njimi. Tako navado — prav po domače, kaj ne! — imajo škof vedno.

Spal sem tisto noč, to vem, ker se mi je kar naprej sanjalo, kakor sem plaval v Ameriko, pa mi je vedno vse narobe hodilo in nasprotovalo. V skrbi, da ne zamudiva vlaka, mislijo škof, da je najbolje, da naju sami pokličejo. Ob 4. zjutraj so že trkali: "Le brž, da ne zamudita vlaka!"

Pa vendar je bilo še toliko časa, da bi dvakrat lahko dospeli na postajo pravočasno. So pač škof tako navajeni, da se mora iti precej pred časom, zaradi gotovosti. Pred odhodom mi izroči pisano na ravnatelja škofijske pisarne in pripomni: "Če gg. svetovalci dovolijo, pa naj bo!" Ne vem, ali sem bil tiste besede vesel ali žalosten: vem le, da mi je bilo prav čudno pri srcu.

Dopoldne že dospeva v Ljubljano in hajdi kar hitro na škofijo. Toda glej jo smole: g. ravnatelja ni bilo doma. Kje je? Moramo ga dobiti brž ko mogoče, pa naj velja kar hoče! Res zvezo, da je v Preski pri Medvodah. Preden odidem tja, se oglasimo še pri enem g. svetovalcu, kjer nam pomaga govoriti dr. Trdan, tako kot zna samo Ribničan. Kdo bi se mu mogel ustavljati in mu oporekati? "Seveda, gotovo, če je tako, pa nimam prav nič proti temu, da gre v Ameriko," pravi g. svetovalec. Dobro! Father Oman naređi sedaj po amerikansko: naroči avto in pol ure pozneje smo že v Preski, kjer res dobimo g. ravnatelja, ki se ne malo čudi, kaj da hočemo tako naglo in nenapovedano. Razložimo mu, dr. Trdan govori kot "raztrgan dohtar", jaz mu dam škofovo pismo in takoj je zadeva v redu: kar tam se župnijska pisarna spremeni v škofijsko in g. ravnatelj mi napiše potrebno dovoljenje, na katero dobimo v Ljubljani še potrebnih podpisov in škofijski pečat. Pa je bilo gotovo to, kar sem mislil, da bo najlažje. Še mar mi ni bilo, da ne bi tega dovoljenja prav lahko dobil. Pa je bil tako preklican trd oreh, da ga ne dobim tako trdega več!

Tako, sedaj pa imaš, prijatelj, tri dni časa, da spraviš vse druge potrebne listine skupaj: vse kar jih zahteva jugoslovanska postava in ameriška. Pomni dobro: v treh dneh, sredo, četrtek in petek; sobota je praznik, vsi uradi so zaprti, kakor tudi v nedeljo, v ponedeljek, oziroma v torek jutro odidemo! Halo, le brž! Kam pa in kako? Kaj je pa ureba? Prav k sreči dobim tam višnjegorskega sodnika — zdelo se mi je, da zahteva postava neko listino od sodnije — pa mu potojim, kaj sem si nakopal, kakšnih skrbi ter ga prosim, da mi naj svetuje, kako bi najhitreje in v redu spravil skupaj potrebne listine. Razložil mi, kaj potrebujem: od župana domovinski list, od orožniške postaje neko potrdilo, od sodnije potrdilo, da nisem v preiskavi, od davkarije, da imam plačane vse davke, od zdravniškega spričevala, od glavarstva potrdilo, da ono nima nič proti izdaji potnega lista, od ministrstva dovoljenje za potni list; od ameriškega konzula pa takimenovani vizum. Tako, pa naj človek ve, kje začni in spravi vse to skupaj v treh dneh! Prav takoj sem šel na delo: kar na mestu sem naprosil g. sodnika, da naj mi tako potrdilo izda, da že koga pošljem iskat. Kako mi je ta popoldan vlak počasi vozil, kar nisem mogel pričakati male šentviške postajice. Kar planem z vlaka in naravnost k županu, potem k orožnikom, zdravniku; dobim nekoga, da gre navsezadnje v sredo v davkarijo in v sodnijo. Ob pol 10. se

moram odpeljati na glavarstvo, od tam pa kar naprej v Zagreb in v Belgrad. Ura je že 10. fanta od sodnije še sedaj ni, kar nervoznega me dela, če to minuto pride, potem še pridem pravočasno na glavarstvo in nato na vlak. Konj stoji že čez uro zaprežen, kar stopica in težko ga je krotiti! Je že pol enajste, par minut še, drugače je prepozno — ni ga, tudi onega drugega še ni, ki sem ga poslal za njim. Je že prepozno, s konjem ne doidem več, če zdaj takoj odpeljem. Ker se spominjam, da ima g. Polak avto in bi mi ga v tem slučaju dal na razpolago. Sedem, napišem v par vrstah ves položaj in pošljem tretjega fanta s kolesom na Selo. Pol ure pozneje se sedim v avtu in se peljem proti Višnji gori — seveda v par minutah smo bili že od Stične naprej, kjer smo srečali ona dva fanta. Prav nič ni bilo časa povpraševati, kako in kaj, da jih ni bilo, le listine, ki mi jih prinašata pograbin, avto obrne in kar najhitreje v Litijo. Nekaj minut pred poldnem prispemo na glavarstvo. Ob pravem času! Kako sem se oddahnil! Pa nova težava: na glavarstvu pregledajo listine, pa se kar kratko izrazijo, da ne morem v Ameriko, ker ima ona tako stroge priseljenske postavbe in da moram čakati na kvoto. Ko jim s postavbo v roki dokažem, da kot duhovnik grem izven kvote, pa pravijo, da mi manjka še listina od vojaške oblasti, da sem zadostil vojaškim dolžnostim! Takoj telefoniram v Ljubljano na pristojno mesto in v četrte ure imam telegrafičen odgovor, da od vojaške komande ne potrebujem ničesar. Po nekaterem preklanju sem in tja, vendar dobim potrebno potrdilo in odhitim na vlak proti Zagrebu. Na konzulatu povem, kako in kaj, nakar mi konzul zagotovi, da dobim vizum, katerikoli dan hočem, da imam le potni list v redu. Zdaj pa dalje — v prestolici Jugoslavije — v Belgrad.

Vso noč sem se vozil. Prvi korak zjutraj je bil k prijatelju, ki ima dobre zveze pri ministerstvu socijalne politike, ker to ministerstvo ima pravico dovoljevati potne liste, in ga poprosim, da mi pomaga dobiti takoj potni list. "Gotovo," pravi samozavestno g. doktor, "to se bo lepo uredilo." To je zadnji korak pri iskanju listin, če se še ta posreči, pa bo vse v redu v treh dneh. Pa se je! Načelnik pisalne je na priporočilo g. doktorja takoj ukazal na podlagi predloženih potrdil urediti vse potrebno, da se mi izda potni list za Ameriko. Pol ure pozneje odhajam iz ministrstva z vsemi urejenimi zadevami! Skoro bi bil zavriskal, če bi se ne bil bal, da bi me kak policaj ne utaknil v luknjo, čes, da kazim javni mir in da razgrajam. Prav lepo sem se prijatelju zahvalil in ga odškodoval ter se zopet odpeljal dmov.

Trda je bila tista pot, pa odločnost in sreča sta vse premagali. Še zadnji podpis je bil potreben od strani glavarstva, ki sem ga dobil v petek popoldne. V treh dneh so bile vse listine skupaj, v torek zjutraj smo se nato odpeljali iz Ljubljane proti Zagrebu, kjer sem pri ameriškem konzulu dobil potrebni vizum, v Belgradu še nekako "me-

KADAR GRE FANT NA BAL. . .

(Napisal J. D. Zupar)

Kaj je bal? Gotovo je vsakemu rojaku več ali manj znana je to veselje! "Dobro teta!" je dalje govoril Franc. "Jaz se bom v nedeljo pripeljal sem s stricem, potem pa odrinemo."

Oh, sem si mislil, zdaj smo pa tam. Mene prav gotovo ne bodo hoteli s seboj. Vse je fuč! Vse! Kaj hočem pa sedaj? Da bi jaz skozi okno gledal, ko bodo stariši in vsa "žlahta" okrog mize sedeli, to ne gre skupaj. Tega bi ne dopustil noben oče in nobena mati.

Petek in sobota sta minula in nastopila je nedelja. Vse se je pripravljalo na bal. Slišal sem, da je Mokarjeva gostilna vsa prečarana in da ni bilo še take zabave, odkar stoji črna vas.

"Mici, daj no malo na naše otroke paziti!" so naročevali mati svoji prijateljici. "Jutri jim skuham malo zajtrka, pa v šolo jih odpravi, ako nas ne bo še domov! Kar pri nas lahko spiš, da bo bolj v redu."

Ura je odbila polдне. Z glavnih cest je zavil proti naši hiši voz s stricem Jakobom in Francem. Zame so bili ta zadnji trenutki, zato sem hitro skočil v sobo k materi.

"Mati! Ali smem iti še jaz?" "Kam?" "Na bal!" "Kaj na bal? Ti na bal? Kakšno pa imaš novo obleko? Pravzaprav pa sploh ne pristaja za take kot si ti, da bi hodili po balih. Kar doma bodi in šolsko nalogo se navadi, da ne boš zopet kakšen "finfar" dobil!"

S tem je bilo vse končano. Voz se je odpeljal, jaz pa s tuznim srcom ostanem na dvorišču. Pričela se je delati noč in sklenil se, da v postelji še enkrat vse dobro premislim, ako je mogoče še kateri pripomoček. Ker so pa kljub vsemu duševnemu naporu kazale okoliščine, da iz vsega tega ne bo nič, zato sem sklenil pobrisati jo kar na svojo roko, kamor me srce žene.

Bdel sem toliko časa, dokler se nisem prepričal, da vsi dobro "vlečejo dreto". Nazarensko so vsi puščali sapo in čimbolj je žvižgalo po zraku, tembolje se je meni dobro zdelo. Dečko, zdaj pa kar hitro! Prav počasi, da ni nobena deska zaškripala, sem se splazil s postelje ter na tleh nekaj časa prisluškoval, ako ni mogoče kdo zdihi. Vse je mirno! Lepo po štirih sem jo sekal do vrat s srjaco in hlačami pod pazduho. V trenutku sem bil oblečen. Ko sem prišel v vežo, sem naletel na oviro, na katero sploh nisem mislil: namreč tisti zapah na večnih vratih, ki tako salamensko škriplje. Drugače se ni dalo pomagati, kakor vsakih par sekund malo suniti vanj, ker če bi ga naenkrat odprl, bi prav gotovo zbudil preveč ropota. Po trudopolnem delu sem bil končno svoboden. Gologlav in bosonog sem jo ucvrl kar čez njive in travnike na glavno cesto. Noč je bila temna kot v kozjem rogu. Tekel sem kar na slepo srečo, kolikor so me nesle noge. Imel sem samo en načrt in ta je bil: ako padem v cestni jarek, da bom potem ven zlezal in zopet nadaljeval.

V dobri pol uri sem zagledal

poka, jaz hočem vedeti, kakšno je to veselje!

"Dobro teta!" je dalje govoril Franc. "Jaz se bom v nedeljo pripeljal sem s stricem, potem pa odrinemo."

Oh, sem si mislil, zdaj smo pa tam. Mene prav gotovo ne bodo hoteli s seboj. Vse je fuč! Vse! Kaj hočem pa sedaj? Da bi jaz skozi okno gledal, ko bodo stariši in vsa "žlahta" okrog mize sedeli, to ne gre skupaj. Tega bi ne dopustil noben oče in nobena mati.

Petek in sobota sta minula in nastopila je nedelja. Vse se je pripravljalo na bal. Slišal sem, da je Mokarjeva gostilna vsa prečarana in da ni bilo še take zabave, odkar stoji črna vas.

"Mici, daj no malo na naše otroke paziti!" so naročevali mati svoji prijateljici. "Jutri jim skuham malo zajtrka, pa v šolo jih odpravi, ako nas ne bo še domov! Kar pri nas lahko spiš, da bo bolj v redu."

Ura je odbila polдне. Z glavnih cest je zavil proti naši hiši voz s stricem Jakobom in Francem. Zame so bili ta zadnji trenutki, zato sem hitro skočil v sobo k materi.

"Mati! Ali smem iti še jaz?" "Kam?" "Na bal!" "Kaj na bal? Ti na bal? Kakšno pa imaš novo obleko? Pravzaprav pa sploh ne pristaja za take kot si ti, da bi hodili po balih. Kar doma bodi in šolsko nalogo se navadi, da ne boš zopet kakšen "finfar" dobil!"

S tem je bilo vse končano. Voz se je odpeljal, jaz pa s tuznim srcom ostanem na dvorišču. Pričela se je delati noč in sklenil se, da v postelji še enkrat vse dobro premislim, ako je mogoče še kateri pripomoček. Ker so pa kljub vsemu duševnemu naporu kazale okoliščine, da iz vsega tega ne bo nič, zato sem sklenil pobrisati jo kar na svojo roko, kamor me srce žene.

Bdel sem toliko časa, dokler se nisem prepričal, da vsi dobro "vlečejo dreto". Nazarensko so vsi puščali sapo in čimbolj je žvižgalo po zraku, tembolje se je meni dobro zdelo. Dečko, zdaj pa kar hitro! Prav počasi, da ni nobena deska zaškripala, sem se splazil s postelje ter na tleh nekaj časa prisluškoval, ako ni mogoče kdo zdihi. Vse je mirno! Lepo po štirih sem jo sekal do vrat s srjaco in hlačami pod pazduho. V trenutku sem bil oblečen. Ko sem prišel v vežo, sem naletel na oviro, na katero sploh nisem mislil: namreč tisti zapah na večnih vratih, ki tako salamensko škriplje. Drugače se ni dalo pomagati, kakor vsakih par sekund malo suniti vanj, ker če bi ga naenkrat odprl, bi prav gotovo zbudil preveč ropota. Po trudopolnem delu sem bil končno svoboden. Gologlav in bosonog sem jo ucvrl kar čez njive in travnike na glavno cesto. Noč je bila temna kot v kozjem rogu. Tekel sem kar na slepo srečo, kolikor so me nesle noge. Imel sem samo en načrt in ta je bil: ako padem v cestni jarek, da bom potem ven zlezal in zopet nadaljeval.

V dobri pol uri sem zagledal

(Dalej na 4. strani.)

Rogel & Laušin,

MODNA TRGOVINA

Slow. Nar. Domu

6407 St. Clair Avenue

Krasna božična darila za može, fante, dečke!

SRAJCE KRAVATE
ZAPESTNI GUMBI
KRAVATNE IGLE
ROBICI, ROKAVICE
LEPI MUFLERS

OVRATNIKI
PASOVI
KOPALNI PLAŠČI
(BATH ROBES)
LUMBERJACKS

SPORTNE SUKNJE
JOPIČI
PAJAMAS
NOGAVICE

Veseli Božič in srečno Novo leto 1929

MI SMO PROTI VOJNI

(Napisal Anton Osovnik)

"Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!" tako se ponavlja božična pesem vsako leto. In mi Slovani smo vedno zelo ljubili mir. Preteklo je polnih deset let, odkar smo se nahajali v vojni, ki nam je bila usiljena od Germanov. In kako je mogel biti veliki ruski narod premagan v vojni, ko šteje vendar dvakrat in pol toliko naroda kot pa Germani, in so našim bratom Rusom v svetovni vojni pomagali še Francozi, Angleži, Amerikanci in drugi!

Če pogledamo na zemljevid in nam je kaj znanega o slovanski zemlji, tedaj znamo, da je naša slovanska zemlja najlepša in najbolj rodovitna, torej lahko živimo brez Germanov, ki so nas stoletja gonili na vojsko in uničevali naš rod. Nemci so vedno govorili: naj pogine Slovan, da postanemo mi gospodari njegove zemlje.

Seveda so Germani v svojem napuhu hoteli podjarmiti tudi druge narode, in so dražili s svojo ošabnostjo celo Ameriko, misleč, da se ne bo nikdar odzvala ošabnemu klicu. Toda napuh in ošabnost Germanov sta doživela žalosten konec. Njih "silna armada" je bila strta in uničena, in dolga in dolga leta bo trajalo, predno bo Nemčija vsaj del onega, kar je bila pred svetovno vojno.

Se danes nas pretresa mrz, ko se spominjamo nazaj na strašne dneve in noči, ko so morili Germani slovanske narode, direktno ali indirektno, plenili in požigali po naši zemlji. In kako strašno nam je bilo v srcu, ko se je pojavila ta ali ona internacionalna kukavica, ki se je drznila zagovarjati nemške mesarje. Pravili so, da se jim smilijo Nemci, za milijonske slovanske žrtve pa niso imeli nobenega usmiljenja, svoji lastni bratje so jim bili kanonski živež za nemško slavo. Kako se že glasijo zadnje kitice naše narodne himne? "Grom in strela..."

Svetovna vojna pa ni prinesla samo poraz nemškemu imperizmu, kajzerizmu in militarizmu pač pa silen poraz tudi socialistični internacionali, ki od konca svetovne vojne sem nikamor ne more več naprej. Ta internacionala socialistov je izvirala baš iz Nemčije, in poznali so jo drugim narodom z namenom, da bi Nemčija potom nje in kajzerizma nadvladala druge narode. Nemški socialisti ni bil pa sam po sebi nikdar mednarodovec, on je bil Nemec najprej, potem šele socialist, in tak je tudi danes. Nemški socialisti so pač hoteli, da so drugi narodi mrtvi za narodno stvar, toda oni so pa hoteli živeti baš v nemški nacionalistični ideji. Ob izbruhu vojne bi slednji nemški socialisti lahko preprečili, ker so bili druga najmočnejša stranka v nemškem parlamentu, toda ne samo, da niso tega poskusili, pač pa so navdušeno in s fanatizmom dovolili kajzerju vse, kar je zahteval za vojno proti Srbom in proti Rusom. Vsi socialistični poslanci v nemškem državnem zboru so enoglasno volili za vojno, katero je kajzer zahteval. Oglasil se je proti vojni en sam socialist Kilchner, katerega so pa seveda nemudoma vrgli iz stranke.

Dogodki svetovne vojne so pokazali jasno, da je nemška socialistična stranka tedaj, ob izbruhu vojne, naredila silno napako. Nemška internacionala ni mogla upljivati na druge, vzgojno, mednarodno delo nemških socialistov ni doprineslo nobenih sadov. Narodnostni duh v vsaki narodni državi je dokazal, da je narodnost

**Veseli
božič!**

Francozi in Angleži ponovno. In to se je kmalu zgodilo. Nemci so morali odpoklicati svojo armado iz Srbije, a da bi Srbijo držali v šahu, so nahujskali Turke, da so napovedali vojno Srbom, ki so bili sramotno napadeni za hrbtom, in konečno so Turkom na pomoč prišli še slovanski Bolgari, ki so od strani klali z nožem in svinčcem bratskega Srba Nemcem v korist.

No, vsakdo ve, kako se je vojna končala. Kmalu po končani vojni so pa prišle na vrsto razne "mirovne konference," na katerih se je mnogo govorilo o mednarodnem razoroženju. Skoro vse države izražajo željo, da bi se bodoče vojne preprečile. Toda malo uspeha je bilo do danes. Države, ki so bile premagane, seveda nimajo dosti armade, toda ostale države so pa še bolj oborožene v mirnem času danes kot so bile pred svetovno vojno. Torej jaz mislim, da vojne so bile in bodo. Nobena država neče odnehati. Celotno boljševiška Rusija, ki na enak način kot socialisti pred vojno pridiga svetovni mir, ima pol milijona mož pod orožjem, in sicer jako dobro trainiranih.

Jaz pa mislim, da Slovanom se ne bo treba bati nobene vojne tedaj, kadar bomo vsi Slovani skupaj združeni. Tedaj bomo vsi zapeli mirovno pesem in izjavili, da ljubimo mir, kajti močni bomo dovolj, da se nas bo vsakdo bal, četudi ne bomo rožljali z orožjem.

V tem oziru bi se morali zlasti Jugoslovani sporazumeti. Slovenec bi moral biti prijatelj Hrvat in Srba, in Srbi in Hrvati bi morali upoštevati Slovenca ravno tako kot sami sebe. Slovani smo vsi, in konečno smo le mi bližji si bratje, ne pa Nemci ali drugi narodi. Sovrštvo goji vojno, in zlasti če zbruhne vojna med brati, tedaj ni gotovo hujše in sramotnejše vojne na svetu. Po končani svetovni vojni je nastala Jugoslovija in Čehoslovaska. V tej slednji državi se narodi imenitno sporazumejo med seboj in sijajno napredujejo, tako da so si pridobili kredit in spoštovanje vseh. In isto reči tudi nam po vseh pravica, ker smo talentirani, delavni in imamo naravne darove kot maklokeri drugi narod. Zal, da je danes mnogo tiste struje, ki ved svetovno vojno ni hotela ničesar slišati o Jugoslaviji, ki je zagovarjala Nemce a sovrala Slovence, da ta struja ima ponekod še danes veliko besedo in hoče diktirati Jugoslaviji kako naj se vlada. Jaz mislim, da s čutečim bratskim srcem, z nekoliko večjo izobrazbo, za katero se trudimo vsi, z narodnim ponosom, da smo vsi otroci majke Slavije, da je naš brat Hrvat in Srb toliko vreden kot Slovenec, ako opustimo nekoliko osebne zavisti in postanemo bolj plemeniti v srcu ter bližnjemu privoščimo toliko kot samim sebi, po nauku Krista — ljubi svojega bližnjega kot samega sebe — da bo tudi nam zasijal dan, ko bomo rekli: mir ljudem, našim bratom v Jugoslaviji, ki so ene misli, enega srca, dobre volje za skupni napredek vseh!

Young Lady, watch your step!

(Continued from page 1)

of the daily walk. One of the most vicious fads, from the standpoint of the health of young women, is the fad which glorifies extreme thinness and the so-called "boyish figure." Fortunately, it appears that this foolish craze is passing. Sooner or later it must go the way of all unwholesome fads. Nevertheless, it has done a great deal of harm, some of which can never be repaired. Statistics for the past ten years show an alarming increase in cases of pulmonary tuberculosis among girls and young women; whereas, no such increase is noted among males. On the contrary the figures show a decrease in the number of consumptives among boys and men of corresponding ages. The difference is so marked that one is forced to conclude that something is decidedly wrong with the present feminine mode of living.

The great number of girls, working in factories, breathing dust and smoke and doing piece-work under a constant nervous strain must be blamed for many new cases of tuberculosis. The fashions in dress, which allow but a few ounces of flimsy material for clothing the body even on cold, raw winter days must be blamed for many more. But the chief causes of the spread of this disease among growing girls undoubtedly is underfeeding. It is the style for girls to be thin. Curves and a normally rounded figure are taboo. They are distinctly "out." Consequently, the young women of the age usually described by the term "flapper" has a horror of flesh is rather hard to understand in view of the fact that she takes pains to display as much of her own as the law allows.

The normal condition of all young animals, including man, is one of sleek plumpness. No person in his right mind would think of starving a puppy or a colt to a skinful of bones and then pretend that the poor thing looks handsomer that way. Yet, we often hear girls of sixteen or eighteen complain bitterly because they are unable to appear still more scrawny and frail, although to the eye of the physician they may be already far too thin. This at an age when very important mental, physical and physiological changes are taking place in the body so rapidly that a large reserve of vitality is needed to bring the girl safely through to mature womanhood.

It is true that fat is dangerous. A starved body, especially when too lightly clothed to properly conserve the body heat, is very poor equipment for eight or nine hours of work, day after day, often at the kind of employment for which no woman is really fitted. Such conditions combined with

shortened hours of sleep made necessary by dances and other social activities which should properly be a part of any normal young girl's life are bound to weaken even strong young constitutions to a point where they fall an easy prey to tuberculosis, as well as other disorders peculiar to women. One does not need to be a pessimist and a killjoy to maintain that such a pace pays no profits. It is all too often the beginning of life-long misery.

Every now and then the fiddler presents his bill early, at an age when, by every right, the girl should be bubbling over with health and spirits, other than of the distilled variety. After much urging and many delays she finally appears before the doctor. She tells him she is nervous and weak and cannot sleep and has lost her appetite. Usually she is one who has been working for some time; not heavy work, but steady, fast and nerve-wrecking; always the same position and the same motions, the same constant concentration on speed, lets her production fall off and she should lose out at the pay-window. She averages six or seven hours of sleep, not counting Saturday nights. She would like some medicine to correct all these things and make her like new! What she needs is a job fit for a girl, not for a machine; home-cooked food and plenty of time to eat and enjoy it, and a little period of rest from the continual hurry and useless chatter of her daily life.

Over-dieting to keep fashionably thin has cost the lives of some prominent cinema actresses, and has put many more in the hospital. It is doing the same to working girls and school girls, who rashly try to imitate the actresses. When these come to the attention of a physician they receive a tonic and quite a lot of good advice. If they follow his advice, they will not need the tonic, and certainly the tonic itself cannot make up for lack of proper food, proper clothing and sufficient sleep.

Tremendous advances have been made in the science of medicine and sanitation within the past generation. Certain dreaded diseases have been overcome either through the discovery of specific cures or of ways to prevent them altogether. One result is that the average length of life in the United States is now fifty-six years. People who are not yet old, remember when it was only thirty-three. Diphtheria, scarlet fever and smallpox are no longer the terrible scourges they once were. They can be cured or prevented and some day will be stamped out completely. On the other hand tuberculosis, also is preventable and in its early stages a curable disease, is still the "great white plague." It will probably continue to be until we discover a means of destroying the germ of tuberculosis after it has gained a foothold in the tissues of the human body. In the meantime we must rely on the protection which only a strong well-fed body offers

DOGODEK S KOLESOM NA SV. VEČER.

(Napisal Jos. Grdina)

Bilo je dne 24. dec. leta 1911. In nedelja je bila, ko sem prišel od desete maše domov. Popravljaj sem nekaj kolo in pri tem ukrepal, kam bi jo mahnil popoldne. Odločil sem se za Ljubljano. Seveda sem mislil, kaj bom kolovratil proti Ljubljani, ker nisem imel nič važnih opravkov v stolnem mestu. No, ker je pa bil lep dan, sem pa vseeno sklenil peljati se v Ljubljano, da gledam božične priprave Ljubljancanov.

Kmalu sem pripravil svoje kolo. Po južini jo pa hajdi ubere po kolesu iz doma. Domači seveda niso vedeli kam grem. Oče so bili mnenja, da grem k fari v Preserje, potem pa na žalostno goro pritrkovati na zvonove božičnemu prazniku v počast. Nekako ob 1. uri popoldne sem odrinil z mojim kolesom doli po klanecu mimo Anškovih hrusk, in doli naprej, kjer se nahaja globoka razseka, in kjer teče južna železnica. Da pa kdo ne pade iz ceste na železnico, je tam močna lesena ograja, za katero skrbi železnica. Če ne bi bilo te ograje, bi bilo seveda nevarno tam. Tako pa nismo imeli nobenih nesreč razven, da je Anškov Janez enkrat padel tja doli in se takoj ubil.

Nekako pet let sem bil star, ko sem kropil Janeza, ko je ležal na mrtvaškem odru. Kadar sem šel tam mimo, sem se spomnil na Janeza, saj me je dostikrat vodil ob cesti in po grmovju ter mi trgal cvetlice. Tako sem se tudi onega popoldneva spomnil na pokojnega Janeza ter mu želel večni mir in pokoj.

Kmalu sem se pripeljal doli pod klanec na glavno cesto mimo naše "korbe" in Trarjeve "rupe." To ste bili dve mali njivi ob vznožju takozvanega šivčevega hriba, kjer sem z drugimi pastirji vred nešteto krat pasel krave, pa še žabe in ribe lovil v potoku, ki se pretaka ob vznožju hriba. Oh, lepa mlada, zlasti pastirska leta! Še danes se tako rad spominjam na nje.

Ko sem bil na glavni cesti na ravnam, sem kolo močnejše pogнал in sem bil kmalu pod pečjo, v rojstni vasi Pokajne, potem pa čez morost, in v dobri pol uri sem že dospel v Ljubljano. Prva gostilna, ko sem dospel v Ljubljano, je bila pri Čišnovarju. Tam sem spil vrček pive, kajti spetoma sem se močno užejal, in sicer tako, da sem moral poklicati še en vrček. Potem sem se pa odpravil, da grem v mesto, s kolesom seveda. Tedaj sem opazil, da nimam licenčne številke na kolesu. Ko sem doma kolo nekaj popravil, sem odtrgal licenčno številko. Nazaj sem jo seveda pozabil priviti. Tako sem se pripeljal v Ljubljano brez postavne licence. Strela!

Kaj naj napravim sedaj! Brez licence voziti ne smem, in če me dobi stražnik, me lahko zapre. Domov pa spet nisem mislil iti kar tako, ne da bi si prej ogledal po beli Ljubljani. Predvidel sem se ogibal stražnikov, in vse je šlo v redu, samo stražnik na Marijinem trgu me je nekam pozorno pogledoval, pa sem se kmalu zgubil tam zadaj za Prešernovim spomenikom.

against tuberculosis. Let the nourishment and clothing of the body be regulated by common sense, rather than by the capricious, often downright foolish dictates of Dame Fashion.

Precej dolgo sem vozil po Ljubljani, tako da se je že solnce nagibalo k zatonu. No, zdaj je pa prišel čas, da jo odrinem proti domu, da ne bom prekasen za sveti večer, kajti do mraka moram biti doma. In če se mi naredi kaka zapreka pri kolesu utegnem biti celo prepozen. Urno zasučem s kolesom na Bleiweissovo cesto, in od tam pa na Vič. In tu se mi je pripetil dogodek, ki mi je še danes živo v spominu. Ko privozim mimo cerkve sv. Antona — in vozil sem zelo naglo, pa zagledam na cesti moža s cilindrom na glavi. Mahal jo je v smeri proti Brezovici. Pozvonim, mož se ozre ter se umakne nekoliko vstran. In ravno ko sem imel privoziti mimo njega, pa on v trenutku skoči na drugo stran, in posledica je bila, da sem se zaletel s kolesom ravno v njega in sicer zadaj. On je odletel na eno stran, jaz pa na drugo, vendar se mi ni pripetilo nič hudega, kakor tudi mojemu kolesu ne.

Mož se je pobiral od tal ter po nemško psal okoli sebe, in pri tem iskal svoj cilindar, ki mu je odletel v cestni jarek. Vroč mi je postajalo, ko sem pomislil, kaj bo zdaj. Na sveti večer, pa utegnem iti še v špekamro, zraven bo treba plačati kako globo, in bogve kakšne sitnosti znaajo se nastati. Mož je očitno Nemec, in to bo za mene še slabše. Kaj vrnem me je ravno danes gnalo v Ljubljano!

Nekaj časa premišljujeva tako, opt na kolo. Iz bližnje veže je ves ta prizor opazoval neki mož in se smejal, mož pa, katerega sem butnil s kolesom, je pa še vedno iskal v jarku svoj cilindar ter me po nemško robantil. Zdaj mi je šinila v glavo misel, da je najbolje, da nemudoma pobegnem odtod. Licence na kolesu nisem imel, mož ni dobil nobene resne poškodbe, a ti utegnem imeti sitnosti. Bliskovito skočim na kolo ter ga poženem z vso brziho proti Brezovici. Drvil sem s kolesom tako, da bi me stražniki dohajali k večjemu le z motornimi kolesi. Imel sem pač strah, da če me podrti možki javi policiji, da me najdejo že na potu.

Sreča v nesreči je bila za mene, da nisem imel licenčne številke, da sem jo doma poza-

(Dolje na 5. strani)

FRANK BELAJ

6205 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio.

MOŠKA, DEŠKA
MODNA
TRGOVINA

**Srečno
Novo leto!**

Bogata izbora:

PRAZNIČNE SRAJCE
PISANE KRAVATE
BELI OV RATNIKI
SVILENE NOGAVICE
ŽEPNI ROBCI

Poštena trgovina:

MOŠKE, DEŠKE
OBLEKE, SUKNJE
DEŽNI PLAŠČI
KLOBUKI, ČEPICE
JOPIČI, HLAČE, ITD.

KAKO SO AMERIKANCI V BEVKAH "ŠAC" KOPALI.

(Napisala Mrs. Marion Kuhar)

Na prijaznem hričku blizu Vrhnike leži prijazna vasica Bevke. Vas šteje kakih 100 hiš. Lepa cerkva diči prijazno vas. Žegnanje praznujejo na Jakobovo nedeljo. Tudi gasilno društvo ima v vasi, orlovsko društvo, prosvetno izobraževalno društvo, čitalnico, in prav lepo novo šolo, ki je gotovo najlepša v vrhniški fari. In v vasi se nahajati tudi dve gostilni, ki obe dobro poslujeji, zlasti kadar pridejo Amerikanci na obisk.

Marion Kuhar

Vas ima za seboj prav lepo zgodovino, in bi bilo preveč vse tu naštevati, zato vam bom pa na tem mestu samo napisala zgodbo, kako smo leta 1925 v Bevkah "kopali šac." Po 15 letih sem konečno zopet dospela v svojo rojstno vas, prišla sem v rojstno hišico. In prav gotovo se ne bom hvalila, če rečem, da me je ob mojem prihodu "vse pričakovalo," ker imam v vasi prav gotovo do 200 sodrodnikov. Moj oče — Janežev Francel — je imel osem bratov in eno sestro. Bil je sin najbolj premožnega kmeta v Bevkah. Moja mati je pa bila najmlajša hčerka Jakonove rodbine v Notranjih Goricah. To posestvo je bilo včasih najboljša, a danes je vse v tuji roki. In zato pa imam jaz toliko žlahte, ker ti dve družini ste bili naj-
večji.

Imam žlahto po vsej Sloveniji. Ko smo se peljali Amerikanci čez Borovniški most, sem se takoj domislila, da pride zdajci postaja Preserje. Pokazal sem sopotnikom, da tam gori na gričku je doma naš Mr. Grdina. Ko smo se peljali dalje, sem se spomnila, da je tu v Notranjih Goricah poročena moja sestra Francka Kenik. Moja sestra Francka je bilo lepo dekle, zato je pa dobila Kenika za moža, jaz pa nisem tako visoko gledala, ker nisem bila pri ta lepih, za to sem pa kar Kuharja vprašala: ali me češ, če te čem? In danes imam Kuharjevega Francelja za moža.

Hitro sem napisala v vlaku mal listek, katerega sem zavila v pomarančo, vse skupaj zvezala, in potnikom v vlaku sem povedala, da ko pride prva stražnica, da bom to skozi okno vrgla pri Notranjih Goricah, in sicer v čuvaja, in ta bo že pogledal in prebral kaj je. Res sem tako naredila. Čuvaj je stal na straži, in ravno ko je vlak mimo vozil, sem vrgla pomarančo z listkom naravnost v njega, in revež se je tako prestrašil, da je skoro vznal padel, ker je mislil, da ga je zadela granata. Na listek sem pa napisala: "Na tem vlaku se peljemo Slovenci iz Amerike, in sicer smo vse baže: Gorenjci, Dolenjci in Notranjci. Med njimi je pa tudi Marjanca Kuharjeva, doma iz Bevk in sestra Francke Kenik. Povejte to moji sestri. Pozdrave vsem Goričevcem!"

In ta listek je deloval kot radio. V par urah je vse vedlo, da sem jaz doma. In ravno isti dan se je mudil v Goricah Dežvarjev Miha iz Bevk, in ko se zvečer vrne v Bevke, je prinesel veselo novico, da je prišla iz Amerike hči Janeževvega Francelja — Marjanca s svojim možem. Seveda so bili

tja v mile Bevke. V tej moji rojstni vasi sem se tako dobro zabavala, da če živim še sto let, da tega ne morem nikdar pozabiti. In prepričana sem, da Bevkani me tudi ne bodo pozabili. Zlasti pa jim bo ostalo v spominu, kako smo — šac kopali. Jaz sem neprestano mislila, da moram nekaj pogruntati za celo vas, da se me bodo spominjali, kdaj sem bila tam. Levcev Jože mi pove, da imajo kmeta Zlopecva, ki strastno veruje v — šac. In tako sem naluštala Levcevega Jožeta, da naj pove Zlopcuemu očetu, da sem jaz zato prišla domov, ker mi je v Ameriki neki Francoz povedal pravo mesto, kjer je zakopan velik zaklad. Zlopecv oče nikomur nič ne vrjamejo, Levcevemu Jožetu pa vse, če se jim prav zlaže.

Tako smo se dogovorili, da predno grem nazaj v Ameriko, da naj bom toliko prijazna, da pokažem tisti prostor, kjer je — šac. Rekla sem, da kjer se nahaja zaklad, da tam vedno luč ponoči gori. Dogovorili smo se, kdaj gremo kopat zaklad, toda nikdar nismo dobili pravega časa, kajti tedaj je bila ravno košnja. Toda čas je hitel urno naprej, in tudi meni se je bilo treba odločiti, da se poslovim in odidem. Večer pred odhodom so prišli beški fantje zapet mi podoknico. Moj mož Frank je sicer trdil, da pojejo njemu v počast, toda nazadnje sva se zjedinila, da pojejo obema. Ampak to niso bili samo fantje — to je bila cela vas, mlado in staro, vse se je prišlo poslavljati, vse je bilo. Povabila sem jih v hišo. Imeli smo tudi godce. Začeli so se pogovori, govori tako lepi in iskreni. Star mož, ves truden od dela, je stopil na klop pri peči in pripovedoval: Imam sina, hčer v Ameriki. A vsi so me pozabili. Ne pišejo ne pranjejo nič. In še več starček je govorilo na isti način. Častitali so meni in očetu. Hiša je bila nabita polna, in če povem, da so bili tudi Takranjski oče, ki so tam ob Ljubljani ci, potem veste, da je bilo nekaj. Jaz sem pa skrbno zalivala žejna grla, podpirala sem pa obe gostilni. Enkrat sem šla k špilaku, enkrat pa k Birtu po vino. Pomagal mi je za natakarka španovcev Tone. Pili smo, plesali in pili, pa zopet pili in vriskali.

Ko sem videla, da smo vsi pri pravi volji, pa sem se spomnila na Zlopcovega očetca in na šac. Hitro povem Levcevemu Jožetu, da je noč zadnji večer, ako hočemo itoi šac kopat. Jože mi je brž odgovoril, naj počakam, da gre domov po laterno. Rekel je, da ne nesel laterno tam blizu figarce (vodnjak), potem pa gre Zlopcovega očetca poklicat. Ko je prišel do hiše Zlopcve, je očka začel renčati in vprašal, zakaj ga mo-

tijo. Jože je pa bil od vseh muh, pa se je hitro zmisli in rekel: "Veste, očka, tistega Amerikanca je gad pičil, vi znate pa vse zagovoriti. Pojdite hitro, vse je že tam in bere kozje molitve, toda nihče ne more zagovoriti gada!"

"Ja, ja," so mrmrali očka, "tisti Amerikanec je pa fejšti človek, za njega grem pa prec na pot!" Naša hiša se je nahajala ravno v sredi vasi. Ko sta šla Jože in Zlopcv oče proti naši hiši, reče Jože očetu: "Oče, poglejte no, tam, kaj je tam?! Luč, luč gori! Šac je tam, pravi šac!" Oče so kar obstali in rekli: "Veš, Jože, nočoj je pa treba nekaj narediti!"

Prišel je v hišo in zagovoril gada, pa se je kmalu zmuznil in Jože z njim. Jože je rekel: "No ja, z vami že grem, toda kopal ne bom, ker se bojim. Kajti pravijo, da takrat, ko se šac koplje, da hudič človeka skuša, in če se podaš, tedaj si na vekomaj amen pogubljen!" Oče pa prigovarjajo Jožetu, naj se nič ne boji, da bo že sam kopal, in da se ne boji ne hudiča ne bricha.

Imela sem tedaj pri sebi francoski in švicarski denar. Hitro sem pobrala primerno svoto in jo dala Levcevemu Jožetu, da nese denar tja, kamor je laterno postavil. Naročila sem mu naj denar nekoliko zakoplje. Med tem so se pa vsi navzoči v hiši pripravili. Privlekli so konje in jih odeli z belimi rjuhami. Pa tudi Zlopcv oče niso počivali. Poiskali so si kramp, pa se zmuzali na prejem mimo Gostiše do Matevževega kozolca do Rovtarjevega travnika, tam blizu figarce. Ko smo bili že čisto blizu luči, je slednja zginila. Tam se je namreč nahajal neki fant, ki je čakal, da smo prišli blizu, pa je luč ugasnil, vzel laterno s seboj in pobegnil. Oče Zlopcv so se pa prekrizali in začeli mahati s krampom, in v istem trenutku se oglasijo strelji, konji so divje begali okoli njega, toda očetca se ni prestrašilo, ker je imel tako vero, da mora tako biti. Kopal je kar naprej, nikamor ni pogledal. Zdajci se mimo pripelje goreči "otepenk," nekateri so tulili kot norei, drugi so zopet streljali. Kuhar je bil radoveden in je šel malo bližje, da vidi kaj dela mož, pa je malo manjkalo, da ga ni s krampom po glavi udaril. Španovcev Tone je bil pa duh in je kričal: levi, dinarji, dolarji, to je naša last. Očka so pa še bolj kopali, in konečno se mu je posrečilo priti do onega denarja, katerega smo mi v zemljo vložili, in sicer nekaj francoskega, švicarskega in ameriškega drobiža.

Če bi vi vedeli koliko smeha smo pri tem imeli, ko so strelji pokali, konji dirjali, ljudje pa tulili, a očka za žive in mrtve kramp vihteli. Še tisti ljudje v vasi so vstali, ki so že prej spali, tako da prav lahko rečem, da je bila vsa vas navzoča, ko smo — šac kopali. Ko so fantje iz sosednjih vasi — Log, Drenov Grič, Blatna Brezovica — slišali, kakšno streljanje je v Bevkah, so bili kmalu vsi tukaj pri nas. Šac smo izkopali ravno ob treh zjutraj. Šli smo potem nazaj v hišo, kjer smo nadaljevali slovo. Zlopcv oče so pa bili tako veseli, da se jim je samo smejalo. Povedali so nam vsem, da so najbolj korajžen mož v Bevkah. Meni se je pa mož kar smilil, ker je bil ves poten. Čuli smo potem še do ranega jutra. Konečno so pa le začeli moški odhajati, da nakrmijo živino, ženske so pa morale krave molziti. A tisti dan je pa le bil pravi pogorevski praznik v Bevkah, kajti izkopali smo istega dne dolgo zaželeni — šac, in vsa vas je bila vesela.

Najbolj sem pa bila vesela jaz, ker sem vedela, da me ne bodo nikdar pozabili, ker sem jim toliko zabave priredila. Ob 8. uri zjutraj smo se odpravili na Vrhniko po mojo doto, in kdor nas je srečal, vsak nas je vprašal, kaj je bilo v Bevkah sinoči. Ko pridemo na sodnijo, sem povedala kdo sem in po kaj sem prišla, mi izročijo malo svoto denarja. To je bila mamina dedščina. Ko sem prišla v Ljubljano, sem s tem denarjem kupila sliko Matere Božje, in to je moj drag spomin na ljubljeno mamico. Vesela sem, ker so me vsi radi imeli. Vse se je z menoj veselilo, posebno takrat ko smo šac kopali. In pozdrave pošiljam vsem Bevkonom.

TAT V ZABOJU

V neko dunajsko veletrgovino je prišel te dni meščansko obleden človek in si izbral velik potni kovček. Ko ga je plačal, je prosil, da bi ga smel pustiti do drugega jutra v trgovini. Sedaj gre nakupit še drugih potrebščin, ki jih bo spravil v zaboj in ta zaboj bo tudi poslal v trgovino; naslednje jutro pa pošlje avtomobil po oba kovčka. Radi so mu storili uslugo in proti večeru je postrešek pripeljal prilično težak zaboj, ki so ga postavili h kovčku. Naslednje jutro je na vse zgodaj prišel kupec z avtomobilom in odpeljal oba kovčka. Kmalu nato so pa v trgovini opazili, da manjka najdragocenejših galanterijskih predmetov. Ni bilo nobenega dvoma: Dva lopova sta delala pod enim klobukom; enega obeh so prenočili v trgovini v zaboji za kovčke, ki sta ga plačala, za kar sta se bogato nagradila s tatvino.

Navadno pralno milo pred uporabo dobro posuši. Še enkrat toliko časa ga boš rabila kot pa sveže in mehko.

Kadar gre fant na bal.

(Nadaljevanje iz 2. strani)

Še parkrat sem se pognal v tek in znašel sem se pred vrati. Srce mi je grozno razsajalo; malo od razburjenja, največ pa od skrbi, kako bom jaz notri prišel. Po dvorišču se je drenjalo vse polno vaščanov ter vpili drug čez drugega: "Jože, pojdi po Franco! ... Matevž, ali gremo notri? ... Curuk, brama ... curuk ... hej, bistahor ... Auf, Matija ... Iiiijuh!"

Vsak ima koga znanega, sem si mislil, samo jaz sem med njimi, ki sem kakor nekaj konjskega na cesti. Vse premočen od potu sem se pomaknil v vežo. Iz pipske sobe so razločno prihajali glasovi harmonik, nekje iz ozadja pa je udarjala na uho pesem:

Sam Bog je to dal,
d' je Adam zaspal,
potem mu je rebra pobral!

V veži sem se stisnil med zabojne praznih steklenic in sem ter tja nekoliko pogledal po veži, če bi se slučajno pokazal kak znan obraz. V taki službi ogleduha me zapazi gostilničarjev blapec, ali kaj je že bil in me precej pisano pogledal.

"Ti poba! Kaj pa delaš tam zadaj?"

"Nič!"

"Kaj nič? Čigav pa si?"

"Županov. Naše bi rad videl."

"Zakaj pa ne greš notri?"

"Se jih bojim."

"Zakaj?"

"Kar tako."

"Kar tako se jih ne boš bal"

Pojdi z menoj, te bom jaz predstavil."

Nisva dospela še do sredi sobe, ko me zagleda naše omizje.

"Ja za božjo voljo, po kaj si pa ti prišel?"

"Nisem mogel spati."

"Domov te sedaj ne morem spoditi. Tamle v kot se stisni in miren bodi, da mi ne boš delal sramote," pravijo mati.

Kot bi trenil, sem bil v kotu in se pokril s poleg ležečim suknjičem. Le dvojce oči se je bliskalo po plesišču in opazovalo vesele plesalce. Malarček je pritiskal na meh, da so kar šipe šklepetale, fantje so se sukali, peli, vriskali, vsi so se veselili, le jaz sem se zdel samemu sebi tako zapuščen. V žepu sem imel petnajst "frnkul" in skoro čisto nov pipec, rdeč, da bi ga lahko zagledal iz druge vasi. Takega bogastva ne premore kmalu vsak pastir, ampak vse bi dal če bi bil jaz zdajle star kakih petindvajset let in bi šel potem plesat s tistim dekletom, ki sedi nasproti mene. Pogledj Franceta ali Lojzeta, kakšna fanta sta!

Ni ga dekleta, da bi se je ona dva bala vprašati za ples. Kaj pa hočem jaz, ko se skoro ne smem pokazati. Samemu sebi sem se smilil in sam nase sem bil jezen, da nisem bil rojen de-

set let prej.

Iz teh sanj me je prebudil stric Jakob, ki je neki plesalki nekaj na ušesa pripovedoval. Meni se je zdel vsa reč nekam sumljiva in zato sem skrbno opazoval, kaj neki je tako skrivnostnega. Dekle se je potem z nasmehom odstranilo od naše mize in kot bi strela udarila, se kar naenkrat znajde pred menoj.

"Ali greš plesat?"

Meni se je pričelo mešati v glavi in nisem vedel nobenega odgovora.

"Ja kaj pa misliš?" se oglasi stric resno. "Ali misliš, da si doma? Po kaj pa si prišel, ako ne misliš plesati?"

Sveta pomagavka! Nisem vedel ali je resnica, ali sanjam. Vse barve sem spreminjal, kar jih premore človeški obraz. Nič ni pomagalo. Dekle se ni dalo odpraviti in kazalo ni drugega, kakor dvigniti se raz sedež. Goddec je igral prilično kratke melodije, a meni se je zdel cela večnost. Ko je bila polka končana, nisem poznal nikogar več. Z enim pogledom sem našel svoj kot in s povešenimi očmi odšel na svoj sedež. Pogledal nisem na levo, ne na desno, vkljub temu se pa čutil, da se upirajo vame oči navzočih. Šele po preteku pol ure, ko se mi je zdelo, da so vsi že pozabili name, sem zopet počasi začel ogledovati svojo okolico. Hudo je bilo, — plesal sem pa le, no, samo da je končano!

Večer je minul kakor bi trenil. Gostje so pričeli polagoma zapuščati svoje prostore in s tem je bilo rečeno, da se bal bliža koncu. Po krepki pesmi se je tudi naša družba odpravila na voz, ter v veselem vriskanju pogladi proti domu.

Kaznovan nisem bil. Da bi žaloval za izgubljenim dnevom, mi niti ni prišlo na um. Drugi dan sem, vračajoč se iz šole, kupil za pet krajcarjev "ungariš" cigarete "za očeta", poiskal sosedovega Stanka ter sva šla za hlev puhati dišeči dim.

Saj sva bila vendar fanta!

MOLČEČA DEŽELA

Prebivalci Arizone so splošno znani kot nenavadno molčeči ljudje. "Tihi mož" iz Arizone govori le najpotrebnejše in tudi tisto kar najbolj na kratko. Amerikanci so mnogo ugibali o vzrokih arizonske malobesednosti, a nedavno je neki Francoz uganko razrešil tako, da jo je označil kot posledico podnebja. Arizonsko podnebje je tako izredno suho, da je znano po tem, kakor je znana arizonska molčečnost. Suhi zrak suši grlo in jezik in jemlje ljudem veselje do govorjenja. Komur so govorila trajno in vsa izsušena, težko in zato nerad govori, postaja malobeseden in len za govor.

Denarne pošiljatve

STOTISOČE DOLARJEV POSLJEJO NAŠI ROJAKI VSAKO LÉTO SVOJCEM, SORODNIKOM IN PRIJATELJEM V STARO DOMOVINO IN NOBEN CENT TEH POSILJATEV SE DOSLEJ SE NI ZGUBIL, KER SO POSLALI POTOM

The North American Banking & Savings Company

TA SLOVENSKI DOMAČI HRANILNI ZAVOD IMA IZVRSTNE DENARNE ZVEZE Z NAJBOLJŠIMI BANKAMI PO VSEM SVETU, IN KAMORKOLI POSILJATE DENAR, STE LAHKO PREPRIČANI, DA BO TOČNO IN POŠTENO IZPLAČAN.

BOŽIČ V DETINSKIH LETIH.

(Napisal Anton Grdina.)

Ker mi je uredništvo "Ameriške Domovine" prijazno odstopilo prostor, da napišem kar hočem čitateljem v kratek čas, zabavo ali pouk, sem se odločil, da stopim med one, ki zbirajo božične misli v tem času in napišem nekaj za cenjene čitatelje. Ko sem premišljeval kaj bi napisal za božično številko, sem se zatopil nazaj v mladinska leta, pred štiridesetimi ali več leti. Dasi je človek precej pozabljiv, toda tega, kar je doživel v mladinskih letih, četudi v revni hiši s svojimi stariši, tega se ne more pozabiti in ne nadomestiti z nobenim časom in z nobenim denarjem. Zato naj bo naslov mojega članka "Božič v detinskih letih."

Blag in hvaležen spomin sem ohranil na ta leta, hvaležen spomin zlasti mojim starišem, ki so me lepo versko vzgojili, in kar sem doživel v mladih letih ob božičnem času, tega pač ne morem nikdar pozabiti.

Prav dobro se spominjam, kako sem štel v adventu dneve kdaj bo nastopil božični čas. Jaslice so bile moje največje veselje, in na nje sem se pripravljaval ves adventni čas. Izrezljal sem ograjo za okoli hriba, kjer bodo pastirčki s svojo čredo in angelj v sredi. Vse je moralo lesketati v zlatu in srebru, četudi je bilo vse iz papirja, toda za mene je bilo več vredno kot vse zlato in srebro, ki srca nikdar ne more prav zadovoljiti. Tedaj sem se počutil v resnici v zlatu in srebru zadovoljnosti, in nihče ni bil bolj srečen in bogat kot jaz pri domačih jaslicah.

Spominjam se kako je bilo že dan pred Božičem. Popoldne so še včasih opravljali teška dela, toda popoldne se ni delalo, pač pa smo urejevali, snajžili in pripravljali za drugi dan vse kar je bilo treba za živino, kurjavo ali kuhanje. In ko so se okoli tretje ure popoldne oglasili zvonovi iz stolpov bližnjih cerkvic tedaj je vse prešinil nekak svecan duh, delo je prenehalo, globoko smo vsi vzdihnili v srcih, radostno so se nasmejale lica, vzvišen duh je objel vsakogar. Misel o svetem večeru se je vtopila v srca naša, vse prejšnje tuge so izginile, ljubezen je oklepala vse družinske člane, četudi poprej ni bilo vse tako kot bi moralo biti, bližajoči sv. večer je zopet vse lepo poravnal. Vsi so hiteli v hišo, ko se je zmrčilo. Mati je vzela posodo z blagoslovljeno vodo in šla okoli vseh poslopj, ko je začelo zvoniti angeljsko češčenje.

Hiša se nam je zdela kot prenovljena. Vsa nebesa ne bi v naši domišljiji mogla biti lepša kot je zгледалo v naši hiši na sv. večer. V kotu nad mizo so bile one presrečne jaslice, za katere je bilo toliko truda in dela skozi ves adventni čas. Bila so z zlatom in srebrn okinčana. Nad jaslicami je visel deviški angelj z napisom: "Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji." Visel je tako, da se je nekoliko obračal kot bi plaval po zraku. Sprejaj je gorela lučica, v jaslicah pred hlevčkom, okrog in okrog so pa bili pastirčki in ovce, kar vse skupaj je predstavljalo oni srečni dogodek origi-

nam kako srečni so otroci, ki imajo dobre in skrbne katoliške stariše, osobito matere. Kar otrok dobi v detinskih letih, to se mu vtopi v srce. Vsa kar so meni tedaj ustvarili v srcu, mi je ostalo v neizbrisnem spominu. Takrat mi je bilo versko prepričanje najdražje na svetu, in nad vse drago mi je še danes. Nikoli mi ne gre iz spomina mili materini klic. Pa ne samo njena sladka beseda, pač pa tudi njena čuječnost, njena živa v solzah se topeča molitev k Bogu. Bolj verske matere se mora iskati. Pozno v noč je prebдела v molitvi, namesto da bi se kregala okoli, je s solzami prosila za izboljšanje. Zares, kakšne so to žrtve, vzgledi. Kdo more pozabiti taka mladinska leta!

Pa bo mogoče kdo oporekal in smejaše rekel: To so otročarije. Odgovarjam: to je bilo za mene v mladinskih letih najboljša izobrazba. Moj oče in moja mati sta mi s tem storila najboljšo delo za bodočo življenje. Ker sem bil najmlajši v družini, sta bila oče in mati že priletna, a vendar sta znala ceniti to kar je za njih otroka prav. Gotovo so mi stariši želeli najboljše bodočnosti. Oba sta se trudila, da smo znali spoštovati božične praznike, ker sta vedela, da če se mi spomin na nje vtisne globoko v spomin, da bom v tem spominu srečen, in enkrat, po prestani zemeljski poti z njima obhajal pravi božični sveti večer.

Onim pa, ki se mi mogoče posmehujejo, odgovorim samo to: Prvi sv. večer se je vršil. O tem jasno priča zgodovina in nihče tega utajiti ne more, osobito ne z zasmehovanjem. Tako sta se vršila tudi veliki petek in Velikanoč. Tega se vtajiti nikakor ne da. In potem nastane vprašanje: Zakaj je vse to vršilo! Že v mladih letih smo se o tem učili, govorili so nam je in se nas svarilo. Po mojem mnenju je veliko bolj srečen oni, ki ni pozabil verskih rešnic in mladinskih let, ako je imel prave stariše kot oni, ki ničesar ne veruje. Saj za takega tudi božični prazniki veseli ne morejo biti. In brez božičnih praznikov, kdo bi bil vesel! Dokler je človek otrok, se veseli življenja, ker ne misli še razsodno. Ko pa odraste, začne premišljevat o življenju, in nastane vprašanje: ali je vredno živeti to življenje? In ko dobi odgovor, da je življenje vredno živeti, da imamo Božič, da imamo Velikonoč, tedaj jaz mislim, da je že radi teh krasnih dni vredno življenje na tem svetu.

Nekdaj so bili božični prazniki srebro in zlato za mladinska leta. Danes so pa upanje in veselje pričakovanje za utrujenega potovalca, ki se z vsakim dnem nagiblje proti večeru. Prišli smo in zginili bomo, življenje bo zatonilo, ko bomo

odložili naša teška dela in se začeli pripravljati za veliki božični dan v večnosti. Pa se bo zopet oglašil zvon in povedal: tega ali onega ni več med nami. In žal je, da nekateri ne upoštevajo pomena tega praznika, za šalo jim je, v šali živijo, z Bogom se šalijo in norčujejo iz praznikov.

Kako hitro gre čas! Kako hitro vse mine! In ravno tako hitro bo minulo tudi naše življenje. Kje so časi mladinskih, božičnih dni! Skoro se približujemo zadnjemu božičnemu večeru — moje božične misli v teh dneh! In prav iskreno in iz srca želim vsem skupaj srečen Božič in mir vsem srcem in dušam!

Dogodek s kolesom na sv. večer.

(Nadaljevanje iz 3. strani)

bil, in da "invalid" torej ni mogel vedeti kdo ga je podr. Z vsilo sem torej drvel naprej, kar so mi pač noge dopuščale, tako da sem kmalu bil v Vrnjnjih Goricah. Pot mi je kapal od čela, srajca je bila vsa premočena. Ko sem imel zaviti po cesti proti Podpeči, sem jo krenil raje po kolovozni poti ob južni železnici, in to iz vzroka, da če bi mi stražniki sledili, da jim v tem slučaju zmešam pot. Nekaj časa vozim po slabi kolovozni poti, potem se pa ni dalo več naprej. Moral sem s kolesa in peš na prejšnji kraj, dokler nisem prišel do železniškega mostu nad Ljubljano, kjer me je temeljito prepihala železniška burja, ki je brila sem od Krima. Prej ves razgret in od vročine premočen, me je sedaj pošteno zeblo. Komaj sem jo priribal do postaje Preserje, kjer sem zopet prišel na cesto, na kateri sem zopet lahko vozil s kolesom. Toda noge so mi postale teške, in v prsih me je tiščalo. Ko sem prišel domov sem zapeljal kolo v čebelnjak. Domači seveda niso vedeli, kje sem bil in še manj kaj sem doživel. Oče so mi le očitali, kaj sem toliko časa delal "na gori," ker so mislili, da sem bil na žalostno gor, in da smo po tem pili "pri Mežnarju." Ničesar nisem odgovoril, pač pa sem šel v svojo čumnato, kjer sem slekel popolnoma mokro srajco in oblekel suho.

No, ja, potem pa je bilo treba iti okoli voglov kropit z žegnano vodo. Oče so nosili žrjavico v piskru in kadili, drugi smo pa molili. Mene pa ni tisti večer prav nič zanimalo tako kot prejšnja leta. Vedno in vedno me je skrbelo, in tako utrujenega sem se počutil. Ah, in potem ko smo se vrnili v hišo, so pa oče pričeli moliti, in izmolili so vse tri dele rožnegavenca, in ves čas je bilo treba klečati. Klečal sem takoj poleg peči, toda mislim, da sem bolj sedel

kot klečal. Domačini tega niso takoj opazili, ker so bili zatonjeni v molitev. Šele mati me je zbudila, ko me je dregnila in rekla, češ, kaj da tako klečim kot zajec v detelji. No pa sem nekaj časa klečal kot se spodobi, pa sem zopet kmalu nazaj sesedel. Oh, vse me je bolelo, in zdaj naj klečim! Najraje bi šel v posteljo, pa nisem hotel, da bi začeli vpraševati po meni.

Konečno smo po strašno dolgem času vseeno odmolili vse tri rožne vence. Podali smo se k večerji. Imeli smo mlečno kašo s krlji, pa vse skupaj mi prav nič ni dišalo, dasi sem bil prej vedno prvi pri skledi. To pot sem pa igral vlogo lenuha. Po večerji je bilo treba iti k devetdnevni k Vrbčevim. Pri nas smo namreč imeli devet dni pred Božičem devetdnevni, in so nosili Marijo od hiše do hiše, in spotoma so peli in molili. Ob taki priliki se je zbrala malone cela vas, možje, fantje, dekleta in žene in seveda tudi otroci. Vselej sem rad hodil k tej devetdnevni, ampak tisti večer me pa ni prav nič zanimalo, ker bi šel najraje spat. Toda starodavna šega je bila pri nas, da na sveti večer se ne sme iti spat. Odsel sem torej k Vrbčevim, kjer se je zbrala polna družba.

Iz Vrbčeve hiše so nesli Marijo k Trojarjevim, kjer se je molitev in petje nadaljevalo nekako do enajste ure ponoči. Moje obnašanje se je pa čudno zdelo Pršinovemu Lojzetu, mojemu najboljšemu prijatelju. Ko sva pri Trojarjevih peči klečala in skupaj molila rožniveč, me je nenadoma vprašal, kaj mi je, da sem tako čuden. Samo njemu sem zaupal ter povedal, kaj se je zgodilo. "No ja," pravi Lojze, "zato imaš tako hripav glas!"

Ko sem prišel od Trojarjevih sem se ponudil, da bom doma za varuha. Vsak je hotel k polnočnici, in tudi mene drugič nihče ni odbral doma, toda to pot sem ostal doma in se vlegel za peč ter sladko zaspal. Toda v sanjah sem še vedno vozil s kolesom, stražniki so me lovili, mož mi je grozil, da me toži. Zjutraj pa, ko sem vstal, me je vse bolelo, zlasti noge, v prsih me je dušilo, da skoraj govoriti nisem mogel. Oče so bili mnenja, da sem se prehladil v zvoniku. Zalostne gore, češ, da sem preveč pogledal na veliki zvon, da mi je bilo vroče, potem me je pa burja preprihala. Takšnega mnenja so bili oni, a v resnici je bilo tako kot sem jaz razjasnil na tem mestu.

Če bi slučajno ne pozabil ličenčne številke bi prav gotovo imel neprilike, tako me pa ni mogel nihče najti. Oni Nemec je pa bil pozneje gotovo bolj previden na kolesarje, jaz pa na ljudi na cesti, da nisem no-

benega več "povozil," razven nekoč pozneje, ko sem v Zgornji šiški povozil psa, ki je prišel pred kolo lajati, pa tudi psu ni bilo nič bolj hudega kot to, da jo je odkuril namesto po štirih samo po treh nogah. Toda na sveti večer leta 1911 pa seveda ne bom pozabil!

Božični spomin na mater.

(Nadaljevanje iz 1. strani)

Obudimo spomine na detinska, mladeniška leta, na trenutek teškega slovesa ob času, ko smo se podali od domače hiše, od naših mater! Obudimo spomine na ono, kar so nas učile naše matere, kaj so nam govorile v slovo! Posebno si pa zapomnimo: "Slovenec si! Slovenka si!" Moj materini jezik je slovenski jezik. Reci, da kot član slovenskega naroda se hočete tega tudi zavdati. Prezrimo življenske teškoče, obudimo lepe spomine na našo preteklost, vrnimo se v mladeniška leta, in videli bomo, da še nismo, kar bi lahko bili, ali pa da pešamo v tem, kar nam je mati pri slovesu naročila.

Božični čas leta 1928 je pred nami. Zbirale se bodo prija-ljske skupine, obujale bodo stare spomine na preteklost v stari domovini. Marsikdo bo rekel: kako bi rad še videl svojo mater, svojega očeta, svoje brate in sestre! V teku bodo razni pogovori, kako je bilo še, ko smo bili otroci! Kako kot fant in dekle! Tudi meni so se obudili teški spomini, kar mi je dalo povod pisati ta članek. Želim vsem čitateljem in čitateljicam: Vesele božične praznike in srečno Novo leto! "Slovenci ste, ne pozabite tega!"

JETIKE ŠE NE POZNAMO PRAV

Pod pokroviteljstvom Društva narodov zboruje v Rimu konferenca Mednarodne protituberkulozne zveze. Znani francoski raziskovalec Calmette je poročal o svojih najnovejših raziskovanjih, ki so ga dovedla do mnenja, da obstajajo poleg vidnih bacilov, ki povzročajo jetiko, tudi nevidni. Ti bacili so tako silno majhni, da jih tudi najboljši drobnogled ne odkrije. Če bi se ta Calmette-ova domneva izkazala kot resnična, bi to pomenilo, da je nevarnost pred okuženjem z jetiko še vse večja, nego je to znano doslej. Po teh bacilih bi bilo okuženje možno že v maternem telesu. Razen tega bi mogli te bacile prenašati tudi bolniki, ki nimajo nobenih odprtih jetičnih mest; ti bolniki so doslej veljali kot nenevarni za svojo okolico. Calmette-ovo mnenje so v debati mnogi govorniki pobija-

li kot zmotno. Zanimiva so bila poročila, ki ugotavljajo, da jetika v mestih ponehuje — pač zaradi raznih protituberkuloznih zdravstvenih odredb in ustanov — da pa na deželi narašča. Posebno ženske vedno česče obolevajo za jetiko. Zdravstvene oblasti morajo sedaj posebno skrb posvetiti razmeram na deželi. Sovjetsko protituberkulozno odredbo je uvedla Italija, namreč obvezno zavarovanje proti jetiki. O tem predmetu je poročal na konferenci italijanski minister Martelli. Odredba je v veljavi eno leto ter se je do slej zbrala na zavarovalnih prispevkih 340 milijone lir. Posamezna oseba plača 35 lir letno. Za jetičnike je po italijanskih bolnicah in ljudskih zdravilišnih na razpolago 20,000 postelj. Konferenca je razpravljala dalje o kirurgičnem zdravljenju pljučne tuberkuloze (pneumotorax), ki se izvrši na ta način, da se delovanje obolele polovice pljuč za nekaj časa ustavi. Po splošnih izkušnjah zdravnikov je to izredno učinkovito sredstvo za pobijanje tuberkuloze, ki je že marsikomu rešilo življenje, ko so ostala neuspešna vsa druga sredstva.

Rimska protituberkulozna konferenca je znova pokazala, da je jetika še vedno eden najnevarnejših sovražnikov človeštva in da je proti njej potrebna največja previdnost in vestnost v izvrševanju zdravstvenih predpisov.

KAJ VSE LJUDJE V CERKVI POZABIJO

Neki londonski list poroča o veliki pozabljivosti anglikanskih cerkvenih obiskovalcev. Vse mogoče predmete je mogoče najti po cerkvah, ko verniki odidejo. Nekateri teh predmetov so posebno značilni. Tako so nedavno našli v neki cerkvi molitvenik, v njem pa umazan roman. To je nekdo povedal nadškofu Salisbury-ju in dodal: "Dokaz človeške slabosti." "Recite raje — dokaz pridigarjeve slabosti," je rekel nadškof.

Za enak dokaz bi mogle veljati steklenice z močnimi pijanci, ki so jih našli tod in tam po cerkvenih klopeh. V eni izmed londonskih cerkva so našli v teku zadnjih treh mesecev naslednje pozabljene predmete: Sedemindvajset žepnih robcev, eno baržunasto čepico, dve steklenici parfuma, eno dišavnico, enajst dežnikov, pet jabolk, pol skatle čokolade, devet čopov za pudranje, svileno nogavično podvezo, eno lutko, tri izprehodne palice, tri glavnike in eno steklenico za ogrevanje. Poleg tega je bilo še par neznanih najdb: umetno zobovje in steznik! Tudi svojega malega pšička pozabi tod in tam kak vernica v cerkvi. Da — pri peti se, da kdo pozabi v cerkvi otroka, toda vselej se hitro oglašijo zanj in ga odnese.

ČEKOVNI PROMET

JE EDINI PRAVILEN NAČIN V DANAŠNJEM ČASU, DA PLAČUJETE SVOJE RAČUNE IN SPLOH VODITE SVOJE GOSPODARSTVO. ČEK JE OBENEM VAŠ REZIT, DA STE DOLŽNO SVOTO GOTOVO IN POSTENO PLAČALI.

The North American Banking & Savings Company

IMA FINO UPELJAN SISTEM ZA ČEKOVNI PROMET. PRIPOROČAMO VSEM TRGOVCEM, DA SE POSLUŽIJO TEGA SISTEMA, VSEM DRUŠTVOM KOT TUDI POSAMEZNIKOM, DA BODO IMELI SVOJE RAČUNE V REDU.

SAMČEVA IZPOVED

(Napisal L. Andolšek)

Na božični večer je bilo, ko sta se sešla, kakor običajno celo vrsto let dva samca, sedaj že priletna starčka.

Ker utegne sledeča povest biti prav tako resna kakor je resnična, prosim zato moje cenjene čitateljce, bodisi da so srečno ali nesrečno omožene, kakor tudi samice, da ne nakremžijo sobice, vsled naslova gornje povesti.

L. Andolšek

Popolnoma se zavedam, da bi prve utegnile ugovarjati, češ, kaj me brigajo samci, saj imam dovolj pokore z mojim "starim." Druga skupina — samice mislim — pa bodo morda rekla s Prešernom: "Kaj pa jih je treba bilo" — če nimajo poguma, da zadenajo na rame svoj križ, katerega bi itak morale me nositi.

O samcih samih, kakor tudi o možakarjih, pa sem gotov, da bodo sledili zelo pazno moji povesti.

Ker že govorimo o samcih ali takozvanih "pečlarjih," in predno razvijem mojo povest, se mi zdi potrebno, da spregovorim dobro besedo v njih prid, ter jim dam priliko na zagovor, ali bolje da prevzamem njih zagovor sam, prav tako kakor zagovarja odvetnik svojega klijenta.

Naj pred vsem omenim, da sam ne spadam v nikak pečlarški klub, kajti obhajal bom prihodnje leto 25-letnico, odkar sem se — kakor bi kak zagrižen samec utegnil reči "osemil."

Tekom teh let sem vzgojil, oziroma je vzgojila moja boljša polovica troje zdrave in krepke dece, katera je med tem skoro dorasla, ter v moje zadovoljstvo postala vredna človeške družbe.

O samcih kot takih, je torej potrebno, da premostimo njihov položaj iz psihološkega stališča, ako ugotovimo, da so samci potrebni zlo, in da je to zlo obstajalo od pamtveka.

Narava sama je v nas ustvarila nagon do samoobrambe, to je da živimo, da eksistiramo potom naših potomcev tudi potem, ko je nam samim utrjala nit življenja. Ko smo ugotovili to dejstvo, bo pač lahko priti do zaključka, da obstajajo samci iz gotovih vzrokov.

Ti vzroki so tako raznovrstni, da bi jih bilo težko opisati po vsopredju. Zadostovalo bo, ako se dotaknemo le nekaj glavnih vzrokov. Takih katere je narava izpustila iz programa, je menda zelo malo ter so v pretežni manjšini. Pač pa se je tu in tam poigrala, ter ostavila svetu — hromca, slepca ali drugače ga obdarila z kako fizično hibo. Ti imajo torej naravno pravo do ekzistence samec, katerim bi skoro odrekli to prednost, z ozirom na njihovo zunanost, ker niso baš fantje od fare, a bi se jih kljub temu lahko uvrstilo med kandidate zakonskega jarma, pa so preboječi. Da bi, kakor pravimo v vsakdanjem življenju "pobral," kar je drugim ostalo, zato je preponosen, da bi vprašal tam, kamor ga na skrivoma vleče, si pa ne upa. Kaj če bi rekla "ne?" Pa se uda v voljo božjo in ostane samec.

Zopet drugi so materijalisti, v pravem pomenu besede. Dela, gara in hrani kakor bi večno živel... a ne za druge, ampak

igrajo z otroci, z čegar očetom sta morda pohajala skupaj v šolo, ali sta kedaj službovala skupno. Z leti se ti obiski tako udomačijo in ukoreninijo, da gosta sploh ni treba več vabiti formalno. Prihajajo redno prav tako kakor prihaja božič in drugi prazniki med letom.

Ker sem mojega junaka izbral iz zadne skupine, pričnem z povestjo o "Samčevi izpovedi."

Mislite si postarnega dečka, samca, čedno oblečenega, z dolgimi skoro belimi, a skrbno počesanimi lasmi, gladko obritega in okroglega obraza, visokim čelom in izrazitimi očmi, katere pa so vsled teže let postajale že nekoliko motne.

Na prvi pogled bi ga spoznali, da spada v vrsto samecev, ter da imamo opraviti z inteligentno osebo. Previdno in umerjenih korakov je stopal po ozke ulici, ter se konečno ustavil pred hišo, ter pozvonil. V to hišo je na božični večer redno zahajal tekom zadnjih 45 let, ter bil vedno dobrodošel gost.

Njegov gostitelj, sedaj samec, ali bolje vdovec, ga je tudi ta večer sprejel z vso gostoljubnostjo, baš kakor prejšnja leta, ko mu je še živela njegova pokojna žena. Krepko sta si stisnila desnice, nakar je gostitelj dostavil: "Prijatelj, nekaj pozen si nocoj, ter sem se že bal da bodem moral sam božičevati. A pripravil sem kakor vidiš na mizi potrebne dobrote, par steklenic tokajca, ter nama ne bode ničesar manjkalo. Napravi se toraj udobno, ter si nali časo. Ko zabrne polnočni zvonovi pa si zvariva čaj, nekaj likerja imam tudi še, pa se bodeva imela prav kakor vsa prejšnja leta, le z to izjemo da nama moja pokojna ne bode delala družbe."

Gostitelj je bil nekako istih let kakor naš znanec. Dobro ohranjen, čegar obrazne poteze še vedno bliskajoče oči in osive "auf" zavahane brke, ter strogo vzravnana postava nam je pričala, da je bil navajen dajati povelja, katera ni so poznala ugovorov. Brez posebnih težav bi ga po tej fiziognomiji lahko uvrstili med vojake, ali bolje med upokojene višje častnike. No in to je tudi bil naš drugi znanec.

Usleda sta se v udobne naslanjače ob oknu, skozi katero sta opazovala redke šetalec na cesti in snežne kosminke, z katerimi se je veter poigraval v zraku. Preko hiš pa se je v ospredju dvigal zvonik bližnje katedrale, iz katerega so v predledkih udarjali bronovi zvoki cerkvene ure.

Oba zatopljena v misli mladostnih dni, in ozivljajoča vsake svoje spomine, sta vsaj tekom dveh ur le malo spregovorila med seboj. Le tu pa tam je gostitelj vstal, nali čase z nova, iz katerih sta od časa do časa po požirku srebala stari-

no.

Zopet se je oglasila cerkev na ura v stolpu in po štirih četrtinah udarila desetkrat na misijonski zvon. Tedaj se je nekaj zganilo v našem samskem znanu, ter ga spravilo iz letaržije, v katero je bil zapal. Še enkrat so se mu v naglici pred očmi vsi spomini tekom 45 let odkar je zahajal v posete k tej družini, in greh katerega je vsaj enkrat zakrivil napram tej gostoljubni družini in pokojni ženi gostitelja.

Že pred letom je bil sklenil, da se izpove svojemu prijatelju, ter če mogoče izposluje odvezo, a ni imel poguma. "Morda ne doživim več prihodnega božiča" je modroval sam z seboj — "A da bi nesel tajnost seboj v grob, ne, pod nobenim pogojem. Nocoj ali nikoli."

Ko je bil gotov sam z seboj in svojo resolucijo, je primaknil svoj naslonjač k prijatelju, ga nekako boječe pogledal, ter nato spregovoril: "Prijatelj, posetil sem te nocoj z posebnim namenom. Čutim se v gotovi meri krivega napram tebi in tvoji pokojni ženi, ter sem pripravljen razbremeniti svojo dušo, ako si tako potrpežljiv da me poslušaš, in če mogoče odvežeš mojega greha, kateri mi razjeda dušo in mir mojih poslednjih dni."

"E pa da prijatelj, govori..." mu odvrne gostitelj.

"No, glej prijatelj, skoro pol stoletja sem prihajal v tvojo hišo. Dobro sva se razumela, nikdar nisi pokazal da bi ti bil nadležen."

Priznam da nisem zahajal k tebi samo radi najinega prijateljstva, ampak vsled tvoje žene, katero sem oboževal vsa leta. Razumi me prav. Nikdar ni bilo v mojem srečnem kakega poželenja do nje. Znal sem obladati samega sebe, in to kar sem čutil zanjo, je bilo globoko doli, ter ni nikdar privedlo na dan, razum morda samo enkrat."

Ob tej točki pripovedovanja našega samca pa se je zaiskrilo dvoje oči kakor blisk na nebu; te oči gostitelja so oznanjevale strelo v bližnjem trenutku. Z stisnjenimi pestmi se je dvignil iz naslonjača z naglico, kakoršno bi pripisali dvajsetletnemu mladeniču.

"Kaj, ti hočeš reči da si se spozabil nad mojo pokojno ženo?"

"Ne, ne, prijatelj za takega podleža me vendar ne moreš imeti. Pa saj si mi vendar obljubil da me poslušaš do konca. Dovolj toraj da nadaljujem, potem me obsodi. Se li se spominjaš, ko sem bil v mojih srednjih letih napisal debelo knjigo o "Neumrjčnosti idejlov?" V tej knjigi sem bil osredotočil vsa moja filozofska naziranja o človečanstvu. Tebi se ni nikoli zdelo vredno da

bi bil prečital moj umotvor, ter si knjigo odrinil z nasmehom na obrazu. Vem, ti si bil vojak, ter te vsebina te vrste literature ni zanimala. Tvoja pokojna žena pa me je razumela. Po cele večere, kadar sem prišel na obisk, sva razpravljala in debatirala. Čital sem ji navadno nekaj odstavkov iz knjige, ter nato obširno razpravljala. Ona pa je med tem redno pletla nogavice za Tvoja tedaj mlada sinova, krpala, ali bila kako drugače zaposlena.

Leta so pohajala, in z leti, vsaj tako se mi je zdelo, si se pričel odtujevati svoji ženi. Pogostejše in pogostejše si izostajal iz doma. Razumi me prav prijatelj. Nisem prišel da bi ti očital. Omenim le zato da se bodeš ložje poglobil v ona leta, ter razumel mojo izpoved. Spomnil se bodeš morda, da je pred 30 leti gostovala v našem mestu operna pevka. Ema ji je bilo ime."

Tu ga je prekinil gostitelj, rekoč: "Če se spominjaš Eme? Prijatelj to je bil angelj, kakoršnega malokdo sreča v življenju. Vidiš, in jaz sem imel to čast. O tempora o mores!" je zazdihnil gostitelj.

Pa je zopet povzel besedo naš samec ter nadaljeval:

"Če se prav spominjam, je nocoj 30 let ko si prvič izostal na božični večer iz doma, oziroma da te ni bilo domov o polnoči, ko je tvoja žena servirala čaj z rumom, kakor vsa prejšnja leta: Živahna, vesela, kakor običajno je bila ta večer. Zbijala je šale, ponorčevala se moji filozofiji, ter pletla zadnjo nogavico za tvojeja sinka Kristana, čes da mora biti gotova, predno prideš ti domov."

Na skrivoma se je ozirala na stensko uro od časa do časa, ter postajala vedno bolj vznemirjena, v skrbi zate. Ko je odbila v zvoniku enajsta ura, sem prvič v njenem življenju opazil lesketajočo solzo v njenih očeh. Mučno mi je bilo, ker sem domneval da si bil ti vzrok te solze. Pol ure kasneje ji je že bolj očevidno izdrla po obrazu druga solza, da si njen glas ni izdajal nikake notranje izpremembe.

Tega nisem mogel vzdržati več. Vstal sem, pograbil za svoj površnik da odidem. Tedaj je vstala tvoja žena, rekoč: "Prijatelj, kam pojdeš?"

Ali me tudi ti pušiš samo, kakor moj mož? Ne stori tega. Vse di se, in če ga ne bode ob polnoči, povzijeva časo čaja sama, in potem ti je prosto da odideš."

Pri tem mi položila svoje krasne roke na moje rame, tako da sem čutil njeno toploto, mojo desno pa sem položil na njeno ramo, da se je dotaknila njenih razpuščenih las. Zavzelo se je nekaj v meni, česar prej nisem nikoli čutil, ter strahoma odskočil, vstrajaje da odidem, ter te grem iskat.

Znano mi je bilo kam si zahajal in kdo ti je delal družbo. Ampak tvoja žena je vstrajala, da te pod nobenim pogojem ne motim, ker bi se ti čutil prizadetega na samozavesti.

Udal sem se, slekel ponovno površnik, ter se spustil v naslonjač, med tem ko je tvoja žena pripravljala samovar za čaj.

Ko so zabrnili polnočni zvonovi je bil čaj pravljen, vsedla sva se, in tedaj si vstopil v sobo ti. Poznalo se ti je da si večer prebil v razkošju in moč njih vinih, vsaj podplute oči se pričale o tem.

Po običajnih voščilih k sezizskim praznikom si se odstranil v spalnico. Tujec bi ne bil spoznal da živi tu še kaka oseba, da ni tega razodevala na mizi škodelica čaja, namenjenega tebi, katera pa je med tem le še slabotno izpuhtevala paro ohlajene tekočine.

Vstal sem, ter se odpravil domov. Brez besede sem se odlovil od tvoje žene in pri sediš domov, prebdel del ostale noči v razmišljanju.

Preveč sem oboževal tvojo ženo, da bi bil mogel mirno gledati na njeno bolelost, vsled tvojeja ravnanja. Kako vaju spraviti zopet skupaj? Ali bolje, kako vrniti ji nazaj tebe, katerega je žena resnično ljubila. Zadal sem si nalogo, da poskusim to z vsemi sredstvi katera so mi bila na razpolago.

Kakor veš, sem varčeval vsa ta dolga leta. Izdajal nisem po nepotrebnem, posebnih izdatkov nisem imel, in tako sem imel precejšno svoto prihrankov na razpolago. Kalkuliral sem, če je stari pregovor, da ima vsaka stvar svojo vrednost, še v veljavi, da poskusim z denarjem. Stvar se je obnešla. Potom mlajšega kolega pomožnega profesorja na univerzi, sem par dni po tem dogodku prišel v dotiko z tvojo nekdanjo Emo, ter ji dramatično opisal položaj, v katerega je igrala spravila eno najprominentnejših družin v mestu. Ko sem bil gotov z povestjo, ter ji indirektno ponudil odškodnino, ako pretrga vezi z operno pogodbo, ter odpotuje iz mesta, je nekaj časa pomišljala, ter konečno dostavila, da njena pogodba itak potече koncem tedna, ter da ponudbo sprejme.

Sicer ji je bilo na ponudbo, da sprejme nadaljni termin od gledišča, pa se ji je menda hotelo po nadaljnih doživljajih, in je, kakor sem rekel, sprejela mojo ponudbo."

"Ah, ti lopov... sedaj razumem. Toraj si bil ti povzročitelj njenega zadnega pisma. Ti si jo toraj podkupil, da je odpotovala iz mesta, brez da bi mi dovolila sestanek za posvitev. Mislim da je moja roka še dovolj močna, da ti zavijem vrat... veruj mi, storil bi to, da ni danes božični večer."

"Potolaži se prijatelj" mu je prigovarjal gostač. "Ko bom gotov z izpovedjo, prosto ti bo, da rabiš tvoje roke nad mojim vratom."

"Ne, ne," mu je ugovarjal upokojeni častnik. "Saj ti ni niti znana vsebina njenega poslovnega pisma. Hočeš da ti citiram oba stavka, katera mi je pisala v poslovnem pismu? Glej, po trideset letih jih vem na pamet. Besedilo njenega pisma je bilo sledeče: "Zal, zelo žal mi je, da moram vsled nove pogodbe z opernim glediščem N. zapustiti vašo metropolo nemudoma, dasi čutim da mi mora vsled ožjega znanstva z teboj počiti srce. Zdravstvuj dragec. Morda se še kdaj srečava v življenju!"

In če se srečava, veruj mi, da bode tedaj najina poslednja ločitev. Vsa tvoja... Ema."

Me li razumeš sedaj, kaj je pomenjalo ime Ema zame? In ti si bil nepridiprav, ki se je umešaval v moje privatne zadeve. Kako naj ti odpustim?"

"Oprost, prijatelj, ti pozabljaš, da si bil postavno oddan tvoji ženi, in predno si imel kako pravico do novega znanstva s kako drugo osebo, ki ni pripadala tvojemu spolu, bi bil moral to udeležiti potom zakona, če si imel zato kake vzroke. Pa jih nisi imel. Tvoja pokojna žena je bila ena onih, na katerih zvestobo bi človek lahko zastavil svojo glavo."

"Oprost, da te prekinem za trenutek," mu ugovarja vojaška sablja. "Tvoje izpovedanje si kar naenkrat premenil v napad, ter mi bereš levite kakor kakemu šolarčku. Pazi se, sicer mi zmanjka potrpljenja. Dovolj je, da sam obežujem svojo vest. Govori torej o svoji zadevi, če si mi hotel res kaj novega odkriti."

"Prav je, da me na to opozarjaš," nadaljuje samec. "Vedi pa, da nisem imel namena ti kaj očitati, omenil sem te stvar le zato, da bi bila slika popolnejša."

"Po teh dogodkih in po odpotovanju pevke si se umiril ter redneje prihajaš domov. Postal pa si od tedaj nekako oduren in malobeseden napram meni, istotako naprem svoji ženi."

"Leto dni pozneje je bilo. Zopet smo obhajali božič. Tudi to leto me ni manjkalo v tvoji hiši. Razgovarjala sva se s tvojo ženo o tem in onem, čital sem ji kaj iz knjige, in tako je večer potekal. Ti si prišel ta večer nekako okrog 10. ure domov, ter se brez posebnih ceremonij poslovil ter odšel v spalnico. Deset minut kasneje si že glasno smrčal. V teh okoliščinah mi je bilo težko ostati še nadalje v hiši, pa sem se pripravil, da odidem. Ko tvoja pokojna žena to opazi, odloži pletenje, me žalostno pogleda ter reče:

(Dalej na 8. strani)

Hranilne vloge

The North
American Banking
& Savings Co.

so gotovo najbolj varne v domačem slovenskem zavodu, kjer vodijo kontrolo možje vam poznani, katerim lahko zaupate, ker so vse svoje življenje izkazali se vredni zaupanja.

sprejema vaše hranilne vloge in jih obrestuje po štiri procente. Vaš denar se zopet posoja drugim rojakom, brez vsakih bonusov, da si pridobijo lastno hišo, in tako imate dobiček vi in vaš prijatelj.

KAJ JE POVEDALA CESARICA ELIZABETA CESARICI EVGENIJI O RUDOLFU.

Znameniti ameriški časnikar T. R. Ybarra, pripoveduje skrajno zanimivo zgodbo glede umora avstrijskega prestolonaslednika "kraljeviča Rudolfa." Videti je takoj, da je ta zgodba najbolj verodostojna izmed vseh stoterih romantičnih zgodb, ki so jih prinašali časopisi širom sveta od leta 1889, ko je bil umorjen, ali je storil samomor — edini sin sivolasega avstrijskega cesarja — Fran Josipa. Eden največjih in najbolj resnih ameriških časopisov "The New York Times" je nedavno tega prinesel avtentično zgodbo o famozni tragediji v bivši avstrijski vladarski hiši, in tu jo podajamo našim čitateljem, ker vemo, da ni bila doslej še tiskana v nobenem drugem slovenskem časopisu, kolikor je nam znanega.

V jutru dne 30. januarja, 1889, torej malo dni manj kot 40 let nazaj, je bil ves svet presenečen, ko je zvedel, da so našli Rudolfa Habsburškega, sina cesarja Franc Jožefa in cesarice Elizabete ter prestolonaslednika Avstro-Ogrske monarhije, mrtvega, skupaj z njegovo ljubico, 17-letno baronico Večero, v lovskem gradiču v Meyerlingu, blizu Dunaja.

Ta novica, katero je brzojav hipoma raznesel v najbolj oddaljene kraje sveta, je mahoma postala ena največjih senzacij v svetovni zgodovini. Rudolf, prestolonaslednik, je bil jako spoštovan v Evropi, bil je briljantnega razuma, lepe postave, finega obnašanja, poročen, toda najden mrtve v objemu ljubice, po strastni, toda kljub temu nežni romantični karieri z baronico Večero — skratka, nastal je silovit škandal, kot ga tekem zadnjih 100 let pred to tragedijo še ni doživela nobena kraljeva hiša v Evropi ali kje drugje.

In škandal je postajal še veliko večji, ko so minevali tedni, meseci po senzacionalni tragediji v lovskem gradiču, ne da bi bil kdo zmožen natanko pojasniti, kaj se je v resnici zgodilo v onih tragičnih urah mrzle januarске noči v samotnem gradiču, par ur prej, predno so našli mrtva trupla zaljubljenec. Avstrijska cenzura ni bila nikdar tako sijajna kot v onih dnevih. In baš to prikrivanje je še bolj razburjalo ljudi. Od trenutka, ko je bila naznanjena smrt nadvojvode in krasne baronice se je začela širiti cela vrsta gorostasnih pripovedk, ki so se raznesle po celem svetu. Nekateri so pripovedovali, da je Rudolf ustrelil samega sebe, in da je baronica potem zvršila samomor. Drugi so bili mnenja, da je baronica ustrelila Rudolfa in se sama nasledno ubila, in zopet tretji so trdili, da sta oba

vzela strup in se tako poslovila od tega sveta, ni pa manjkalo tudi onih, ki so bili popolnoma prepričani, da je nekdo drugi storil konec mlademu življenju dveh zaljubljenec.

Cele knjige so bile tiskane takoj po tej tragediji v Meyerlingu. Stotisoče knjig se je prodalo, v katerih so bile tiskane največje neumnosti tozadevno. Časopisi vseh dežel so se pečali s tragedijo več let, toda kljub vsemu temu so ponosni Habsburžani, njim na čelu stari Franc Jožef — molčali kot sfinga. In vendar je bilo one usodopolne noči več oseb navzočih, ki bi lahko govorile. Na primer: zvesti voznik Rudolfov, njegov osebni strežaj, njegov pobočnik-prijatelj in ostali uslužbenci v gradiču. Nihče nikdar zinil ni, in če je, ga je zalotila avstrijska cenzura ter mu za vedno zamašila jezik in usta. Meseci so se spremenili v leta, in leta v desetletja, in silna tragedija še ni bila pravilno pojasnjena svetu. Konečno so se ljudje naveličali vsega skupaj, stoteri načini pripovedovanja o umoru in smrti prestolonaslednika so začeli presedati vsem, deloma se je pozabilo, deloma se ni nikomur več vrjelo, ki je prihajal z novimi verzijami o tragediji na dan. Ljudje so polagoma pozabili na vse skupaj, razven, da so se ob prilikah spominjali smrti Rudolfa kot o skrivnosti, katere nikdar nihče ne bo rešil.

Tako je vsa stvar počivala vse do letos, do letošnja pomladi, ko je preteklo polnih 39 let odkar sta bila Rudolf in baronica Večera najdena mrtva v lovskem gradiču v bližini Dunaja. In šele letos je prišla resnica na dan, vsaj resnica taka, kateri je mogoče bolj verjeti kot vsaki drugi pripovedki, ker je podprta z neovrgljivimi dokazi glede dvojne tragedije. In ravno iz vzroka, ker je resnica tako priprosta, tako ne pričakovana, je skoro nihče ni upošteval. To resnico je prinesel v javnost prominentni francoski diplomat Maurice Paléologue, o katerega iskrenosti poštenosti in verodostojnosti nihče ne dvomi, kdor ga intimno pozna. Tekom svetovne vojne je bil M. Paléologue francoski veleposlanik v Rusiji. Ta poslanik je malo pred svojo smrtjo dal v javnost knjigo, v kateri piše svoje spomine o pogovorih, ki jih je imel s cesarico Evgenijo pred nekako dvajsetimi leti in tekem dobe zadnjih dvajsetih let. Cesarica Evgenija je bila udova po zadnjem francoskem cesarju — Napoleonu III. Cesarica Evgenija je živela tekem zadnjih 50 let kot samotarica, sama za se

be, obdana še vedno od cesarskega bliska in sijaja, deloma morozna in slabe pameti, zlasti zadnje čase. Umrla je leta 1920, v starosti 95 let.

Ko se je ljudska nevolja v Franciji proti Napoleonu III. nekoliko poglobila — potem ko je Napoleon III. povzročil tako sramotni poraz Francije od strani Nemcev, je cesarica Evgenija vsako leto prihajala za nekaj tednov v Francijo na počitnice. In tekem tega njenega bivanja v Franciji se je ex-cesarica Evgenija večkrat sestala z M. Paléologuom, ki je

Jaz celo lahko trdim, da nikomur ta tragedija ni bolj znana kot meni, kajti resnico sem zvedela direktno od cesarice Elizabete, s katero sva bile dobri prijateljici.

In kakor hitro se je ex-cesarica Evgenija toliko izdala, je slovesno prosila svojega prijatelja, da priseže pri svoji materi, da kar mu bo sedaj povedala, da ne razodene živi duši, dokler bo ona živa, dokler bo živ cesar Franc Jožef. Franc Jožefova žena je bila te ex-cesarice Evgenije večkrat sestala z M. Paléologuom, ki je

ze z Večero. Toda prosil je očeta, da sme še poslednjikrat videti svoje dekle, da se poslovijo od nje, ker je imel že itak zgovorjeno z njo, da jo obišče v gradiču Meyerling. Oče, cesar Franc Jožef, j edovolil ta poslednji sestanek in pripomnil: "Pojdi, toda samo za noč. In od jutri naprej je vse končano med vama. Ne pozabi, da si mi dal častno besedo k temu!"

"Takoj iz Hofburga se je peljal Rudolf s kočijažem proti Meyerlingu, ki je oddaljen kakih dvajset milj od Dunaja.

Rudolf Habsburg, prestolonaslednik Franc Jožefa in njegova ljubica baronica Večera

bil tedaj visok uradnik francoskega zunanega ministerstva. Tekom teh pogovorov je cesarica rada govorila o vzrokih poraza francoskega naroda iz leta 1870 in o raznih drugih dogodkih skrajne važnosti za evropske kraljeve ali cesarske družine, v katerih je ona igrala več ali manj vodilno vlogo.

Tekom enega teh pogovorov — bilo je julija meseca, leta 1906, je začela pripovedovati o svojem obisku na dvoru cesarja Franc Jožefa na Dunaju. Ob tej priliki je M. Paléologue spoštljivo vprašal bivšega francoskega cesarico:

"Ali smem, ker ste omenili, da ste se mudili na avstrijskem dvoru na Dunaju, omeniti o tragediji, ki se je pripetila leta 1889 v Meyerlingu? Ali so vam na dvoru sploh kdaj mogli pojasniti to misterijo? Ali je nadvojvoda Rudolf v resnici ubil svojo priležnico ali je nastopila smrt v strašni orgiji, ki je vladala tedaj na lovskem gradiču, kot se splošno pripoveduje? Prosim, mogoče se motim, ali vam je znano, da sta oba skupaj storila samomor. Prosim, povejte mi, kaj se je sploh zgodilo v resnici?"

Na ta vprašanja je bivša cesarica močno zardela, se obotavljala, potem pa v bistvu izjavila sledeče:

"Da, znana mi je popolna resnica o tragediji v Meyerlingu.

umiril neki laški anarhist v Genevi.

Francoski diplomat je slovesno obljubil in prisegel. In po tej prisegi je začela bivša francoska cesarica počasi in iskreno pripovedovati zgodbo, strašno zgodbo, ki se je pripetila dne 30. januarja, 1889 v Meyerlingu, zgodbo, kakor ji jo je dobesedno povedala avstrijska cesarica, mati umorjenega Rudolfa. In ni nobene zgodbe na svetu bolj vtrjetne kot je ta: kajti mati ne bo lagala o svojem sinu, zlasti proti svoji najboljši prijateljici ne, in ker francoski diplomat, ki je užival najfinejši kredit v diplomatiskem svetu in splošno spoštovanje, ni prekršil nobene prisege, ker je objavil to zgodbo šele sedaj, ko so vsi mrtvi — cesarica Evgenija, Elizabeta in Franc Jožef.

In tu je zgodba, ki jo je povedala cesarica Elizabeta, nesrečna cesarica in mati:

"Spominjam se, da je imel moj soprog, cesar Franc Jožef, zelo vroč pogovor okoli pete ure popoldne dne 29. januarja, 1889, z mojim sinom Rudolfom, in sicer glede baronice Večere. Grozil mu je z vso resnobo, da ga razdedini, ako se nemudoma ne loči od svoje priležnice.

Franc Jožef je bil tako silno razburjen in besen, da se je Rudolf prestrašil in je na mestu obljubil, da prekine vse zve-

ze z Večero. Toda prosil je očeta, da sme še poslednjikrat videti svoje dekle, da se poslovijo od nje, ker je imel že itak zgovorjeno z njo, da jo obišče v gradiču Meyerling. Oče, cesar Franc Jožef, j edovolil ta poslednji sestanek in pripomnil: "Pojdi, toda samo za noč. In od jutri naprej je vse končano med vama. Ne pozabi, da si mi dal častno besedo k temu!"

"Takoj iz Hofburga se je peljal Rudolf s kočijažem proti Meyerlingu, ki je oddaljen kakih dvajset milj od Dunaja. Kočijaž Bratfisch je bil njegov zaupni včnik. V tem prijaznem gradiču Meyerlingu ga je pričakovala Večera k intimni večerji. Pri večerji je bil navzoč princ Koburg, brat Ferdinanda, kralja bolgarskega, in grof Hoyos, brat bivšega avstrijskega poslanika v Parizu. Bila je to jako priprosta večerja. Gostje so se lepo domače pogovarjali. Zabaval jih je edino-le kočijaž Bratfisch, ki je znal najlepše tirolske jodlarje prepevati.

"Ko je bila večerja gotova, so se gostje umaknili vsak v svojo sobo, kajti drugega jutra so nameravali zgodaj vstati in se podati na lov. Nadvojvoda Rudolf in baronica Večera sta imela svoje sobe na eni strani gradu, grof Hoyos in Filip Koburški pa na drugem. Kakor hitro je bil Rudolf sam v sobi z baronico Večero, je razodel strašni nastop, katerega je imel s svojim očetom, Franc Jožefom, radi nje. Povedal ji je, da je slovesno prisegel, da se ji odpove, ker ga oče sicer razdedini. Sedemnajstletna baronica pa mu je hladno odvrnila: "Tudi jaz imam strašno novico za tebe! Nosna sem!"

"Nastal je strašen prizor med obema ljubimcema. Ljubezem je podrla obljube dane očetu, cesarju Franc Jožefu. S tem življenjem ne moreva

več naprej!" sta govorila eden drugemu. "Umriva v naročju eden drugega. Končajva vse skupaj noč!" Bog nama prižanesi in naj ima usmiljenje z nama!"

"Rudolf je postal desperaten. Vžil je mnogo vina pri večerji, zgrabil je revolver in nenkrat ustrelil ljubico v prsa. Potem jo je pa slekel in spoštljivo položil njeno truplo na posteljo. V sobi se je nahajalo mnogo vrtnic. Rudolf je potresel te cvetlice na mrtvaško posteljo svoje nedosežene neveste. In takoj potem je napisal meni, svoji materi, sledeče pismo: 'Moja ljuba mamica! Jaz nimam nobene pravice več živeti na tem svetu. Ubil sem ...'"

In to pismo, pisano od Rudolfa po umoru svoje ljubice, je edino avtentično poročilo silne tragedije v Meyerlingu. Vse drugo je izmišljeno. Franc Jožef je dobil to pismo v roke, cesarica Elizabeta mu je izročila pismo po prejemu, Elizabeta, mati Rudolfa. Okoli 6. ure zjutraj, dne 30. januarja, 1889, si je zapodil nesrečni Rudolf kroglo v svojo glavo, ker ni mogel prenesti zgube svoje ljubice. Bil je velik slabč v tem pogledu.

Iz nadaljnega pripovedovanja ranjke cesarice Elizabete posnemamo sledeče:

"Dve uri pozneje je strežaj nadvojvode Rudolfa prišel, da zbudi njegovo mojstra. Zamar je skušal odpreti vrata. Hite je k princu Koburgu in grofu Hoyosu. Dobili so lesteve, po kateri so splezali navzgor v prvo nadstropje, vlomili okno in vdrli v sobo Rudolfa. Oba princ Koburg in grof Hoyos sta morala nemudoma pred Franc Jožefa, kjer sta slovesno prisegla v njegovi navzočnosti, da dokler bosta živa, ne bosta nikdar niti besedice črhnila o vsem dogodku. Držala sta besedo."

Dejstvo, da je cesarica Evgenija, glasom skrajno vtrjetne in poštene izjave diplomata Paléologue, povedala slednjemu, da ji je cesarica Elizabeta intimno zaupala fakt, da je Rudolf pred smrtjo pisal svoji materi, da je umoril svojo ljubico, je pač zanesljiv dokument za vsakogar. To odkritje teh dokumentov in izjav, je gotovo, da se svet ne bo več pečal s tem skrivnostnim umorom in silno tragedijo avstrijske vladarske hiše. Skoro gotovo je, da če Rudolf ne bi bil prignan do skrajnosti po svojem očetu, Franc Jožefu, bi bil mogoče danes drugače položaj ne samo v Avstriji, pač pa po celi Evropi. Toda usoda ima svoja pota, in tako jih je imela tudi v tem slučaju.

LOPOV OGOLJUFAL LOPOVE

Gospod Videzkis v Kownu je zopet enkrat užival državno gostoljubje v tesni celici. Časa mu je preostajalo in kot umen mož ga je porabil za študije o novih podjetjih. Napravil je sijajen načrt, ki se mu je povsem posrečil. Poslovivši se zopet zaenkrat od državnega hotela, je nemudoma obiskal dobrega prijatelja. Temu je zaupal sijajen stroj za ponarejanje stolirskih bankovcev in povabil, naj pristopi podjetju. Obenem mu je izročil par novih stotakov lastnega izdelka, da z njimi poizkusi svojo srečo.

Prijatelju je bila ponudba všeč; pritegnil je še nekega drugega tovariša, s katerim sta šla izmenjavati ponarejene stotake. Ko sta videla, da celo v bankah brez pridržka izmenjavajo, sta bila silno zadovoljna. Postala sta tudi pohlepna in sklenila, da hočeta ves dobiček imeti sama, da torej od Videzkisa njegovo dragoceno iznajdbo odkupita. V ta namen je eden izmed obeh prodal svojo. Videzkis se ni brnil kupčije; prinesel je svoj "stroj" in pred prijateljsima napravil še par stotakov, da sta videla, kako se to dela. Potem je spravil kupnino — 14 tisoč litark — in odšel. Že par ur nato se je pri obeh ponarejevalcih denarja oglasila policija in jima zaplenila stroj. Najlepše pa sledi: Policija je dognala, da "stroj" dejansko ni bil nikak stroj, ampak potvara in barvila v steklenicah so bila navadna pobarvana voda. Stotaki, ki jih je bil Videzkis potegnili iz "stroja," so bili pravi stotaki, ki jih je bil prej potaknil. Videzkis je torej svoja prijatelja speljal na led. Sedaj v ječi premišljuje svojo neumnost. Videzkis pa zaenkrat še živi zlato prostost, toda policija mu je za petami in bo kmalu zopet pod državno streho.

VODKA MOČNEJŠA NEGO SOVJETI

Sovjeti so bili napovedali vodki boj in Stalin je še nedavno obetal, da se bo proizvajanje vodke polagoma odpravilo. Toda proračun za leto 1930-1931, predvideva ogromno zvišanje vodke od 38 milijonov vedler na 68 milijonov letno. Namesto dosedanjih 5.1 steklenice na osebo bo prišlo potem po 9.1 steklenice na vsakega prebivalca. Zvišanje se opravičuje s tem, da se hoče zasebno kuhanje žganja na deželi odpraviti. "Pravda" protestira in opozarja na upoštevanje, ki jih med delavstvom povzroča pijanstvo. Sicer pa priznava, da je mogoče odpraviti proizvajanje in prodajo vodke le, če ljudstvo samo pri tem sodeluje.

Božični Klub

je najbolj priljubljen način za mlade in stare, da si tekem leta hranijo denar v malih svotah, in nekaj tednov pred Božičem vam dostavi banka polno svoto v čeku na vaš dom.

The North American Banking & Savings Co.

je izplačala letos hranilcem Božičnega kluba skoro \$100,000, in že so se oglašili novi tisoči, ki bodo začeli s tem načinom hranitve. Požurite se, da ne boste prepozni za Božični klub.

Pomembna slika iz našega narodnega življenja.

Proti koncu decembra meseca leta 1915 se je v Clevelandu do dobrega oživila ideja, da potrebuje metropola vseh slovenskih naselbin v Ameriki — Narodni Dom. Bili so tedaj teški časi, vojna je divjala, naseljencev je primanjkovalo, mnenja so bila razdeljena, brat je sovražil brata, toda kljub vsem tem zaprekam se je našlo v Clevelandu mnogo rojakov, ki so bistro zrl v bodočnost in — vojna gori ali doli — enkrat se je moralo začeti z idejo Narodnega Doma. Poznani rojak Mike Setnikar, ki je tedaj imel gostilno na 6131 St. Clair ave., v Knausovi hiši, kjer se nahaja danes petmilijonska slovenska banka — The North American Bank — je prepustil svoje "zadnje" prostore nekaterim Slovencem, ki so se zbirali večkrat v mesecu in reševali vprašanje kako in kaj in zakaj naj se postavi Slovenski Narodni Dom v Clevelandu.

Kot vsak pričetek naše narodne ideje, najsibo v stari domovini ali pa tu, se začne pri kozarcu vina. Sempatja se je popilo kozarec vina, govorilo se je, debatiralo se je, in končno je nekdo sprožil idejo, da moramo pridobiti društva za idejo Narodnega Doma, sicer ne bo uspeha. Posamezni so preveč zaspani in nimajo organizacije, da bi delo na široko razpletli. Tako torej. Društva je bilo treba pridobiti. In društva so bila tista sila, ki

je najbolj potrebovala Narodnega Doma.

Prvi teden v januarju, leta 1916, je bilo sklenjeno pri sestanku narodnih delavcev, da se pošlje splošen poziv na vsa slovenska društva v Clevelandu in okolici, da se izjavijo na svojih sejah, ali so za Slovenski Narodni Dom ali ne. Le počasi so društva o tem razpravljala. Eno, dve, tri društva so se oglašila v mesecu. Treba je bilo namreč izvoliti pri društvenih sejah posebne zastopnike, katerim naj bi dala društva polnomoč, da v imenu društva razpravljajo, ali naj se postavi Narodni Dom ali ne. In kadar pride za to določeni dan, da lahko glasujejo in obvežejo svoje društvo, da bo prispevalo to in to svoto.

Med narodnimi delavci se je osnoval nekak "Pripravljalni odbor" kot je to že navada pri nas. Tajnik tega pripravljalnega odbora je bil naš sedanji stavec France E. Lunka, ki je tedaj stanoval na 5523 Carry ave. Medtem pa je tedanja "Clevelandska Amerika" pridno agitirala med narodom v Ameriki, da se ideja čimprej uresniči. Dne 21. februarja, 1916, je bil napisan prvi uredniški članek, ki je v jasnih vrstah dokazal, da naselbina kot je Cleveland, mora imeti skupno zbirališče za društva, za njih seje, za zabave, veselice, in pa dostojne prostore za večje narodne prireditve. In v

vsaki številki januarja in februarja meseca, leta 1916, je "Clevelandska Amerika" bodrila narodni življenj v Clevelandu, da se zavzame za idejo Narodnega Doma.

Uspeh ni izostal. Ze dne 25. febr. 1916, je bilo podpisanih od posameznih društev 153 delnic za Narodni Dom. Glavni sestanek za društvene zastopnike je bil napovedan na dan 15. marca, 1916, in sicer v Knausovi dvorani. Boječe in otipljivo, so prihajali istega dne društveni zastopniki. Sele ob 9. uri zvečer je prišel zadnji zastopnik društva. In vsega skupaj jih je bilo 82, ki so zastopali 41 slovenskih društev v Clevelandu, ki so vsa izjavila, da so pripravljena z vsemi silami delovati za uresničenje ideje Narodnega Doma. Agitacija-tedanje "Clevelandske Amerike," današnje "Ameriške Domovine" je imela torej sijajen uspeh.

Prvi večer, 15. marca, 1916, je bilo toliko predmetov na vrsti, da se društveni bratje niso mogli o vsem pomeniti. Največje veselje je pa povzročila izjava Mr. Frank Černeta, ki je na zborovanju povedal, da ima že \$1000.00 v blagajni, predno se je sploh kaj začelo. To je dalo pogum. Eden je pač prvi zagnal kamen, pa so začeli še drugi lučati.

Druga, ali nadaljevalna seja prvih zastopnikov za Narodni Dom v Clevelandu se je vršila

v isti dvorani, v Knausovi dvorani, teden pozneje, 22. marca, 1916. Vsi prvi zastopniki so bili navzoči, kar kaže, da se jih je prijel gorečnost, in da je bilo zrno pravilno vsejano. In tu so bili izvoljeni prvi direktorji Slovenskega Narodnega Doma, katerih sliko vidimo zgoraj.

Sledeči so bili izvoljeni v prvi direktorji: dr. F. J. Kern, Jos. Kalan, Jos. Zele, P. Kogoj, M. Petrovič, L. J. Pirc, Frank Černe, P. Hudovernik, Mike Setnikar, I. Smuk, Frances Lausche, Anthony M. Kolar, Sophie Birk, Rudolph Perdan in Frank Jakšič. Slike vseh vidite zgoraj, manjka le Mr. Jakšič, ki je bil iz nepoznanega vzroka odsoten tedaj, ko se je vzela prva slika. Prinašamo to sliko v spomin onim, ki bodo prišli za nami, naši mladini, da bodo vedeli, kdo so bili prvi delavci na polju ideje za Slovenski Narodni Dom v Clevelandu, ki danes predstavlja skoro polmilijon dolarsko korporacijo, in ki razmeram primerno, dobro uspeva. Izmed prvih 15 direktorjev je umrl edino-le Frank Hudovernik, ki je bil obenem tudi prvi tajnik korporacije Slovenski Narodni Dom.

Pozlačene okvirje je težko očistiti prahu. V toplo vodo deni nekoliko amonijaka ter z mehko krpo oribaj prašna mesta.

SPREMENBA MOŠKEGA V ŽENSKO

Na Dunaju so napravili te dni operacijo, menda edino te vrste v zdravniški praksi. K nekemu zdravniku za ženske bolezni je prišla nedavno bolnica, ki je na svoje veliko presenečenje zvedela, da ni ženska, marveč moški. Dozdevna ženska je imela sicer vse lastnosti ženske, toda zdravniki so ugotovili, da ima izrazito moške spolne zleze. Slo se je torej za primer dozdevne dvospolnosti. Ker je bila zadeva izredno zanimiva, je sklenil sloviti dunajski zdravnik Halban bolnico operirati in tako rekoč iz moškega ustvariti žensko. Tvegal je operacijo ter ji vcepil ženske zleze, dočim je moške odstranil. Operacija se je posrečila, kajti že pred operacijo deloma razvite ženske lastnosti so prišle do popolne veljave. Zdravniki se za to operacijo čem bolj zanimajo, ker gre za prvi primer, da so operativnim potom izpremenili moškega v žensko.

MESTO IGRALCEV — OROŽNIK

V Selztalu v Avstriji je bila napovedana predstava dunajskih prvovrstnih igralcev. Mnoge izmed njih so plakati označili za bivše dvorne igralce. Mestec je smatralo ta obisk za posebno čast in je pokupilo vse vstopnice. Začetek pa se je kljub popolni razprodaji odlašal in odlašal. Namesto znamenitih igralcev se je končno prikazal na odru orožnik in povedal strmečemu občinstvu, da se predstava ne bo vršila, ker je dunajska policija ravnokar zaprla direktorja in koncesionarko napovedane skupine. Ravnateljico je iskalo že več sodišč več mesecev, ker so ji dokazali najrazličnejše goljufije. Preteklo leto je bila izdana za njo radi tatvine celotralca. V Selztalu jo je spoznal neki orožnik, ko je bila že našminkana in pripravljena za nastop ter jo enostavno zaprl.

ČETVERONOGI REŠITELJ

Nekemu farmarju v Rhodenziji je nedavno leopard odnesel teleta. Farmar je zgrabil puško in hitel za zverjo. Predno pa se je pripravil na strel, se je leopard obrnil in ga napadel. S kremplji ga je oplazil po obrazu, tako da mu je kri zalila oči in ni nič videl. Tedaj se je zakadil v zver farmarjev pes, ki se ga je pa leopard otresel in znova skočil proti farmarju. Toda pes ni popustil in se zagrizel v leoparda, ki se ga je skušal otresti. S tem je pridobil težko ranjeni farmar toliko časa, da je snel puško in zver ustrelil.

Medenina (mesing) ostane vedno lepo svetla, ako ga po čistjenju namažemo z oljem, s katerim mažemo šivalne stroje.

Samčeva izpoved.

(Nadaljevanje iz 6. strani)

"Lanski Božič si se hotel odtegniti z pretevo, da greš po mojega soproga; letos pa ni- maš vzroka, glej, letos je doma. Gotovo je utrujen od posla, pa mu boš že oprostil za enkrat, ako je odšel k počitku. O polnoči pa ga pokličem na čaj."

"Videvi toliko zaupanja in naklonjenosti, nisem imel moči ustavljati se njeni prošnji. Nasprotno, prevzet od prej nepoznanega ginjenja, sem se spustil pred njo na kolena, jih objel z rokama ter poljubljal njene roke. Ona pa mi je položila svojo roko na moje lase, ter me po njih na lahko pogladila. To pa je bilo preveč za moje živce. Objel sem jo nato okrog pasu, ter jo strastno poljubil.

"Tedad pa nenadoma tvoja žena vstane, ter se mi iztrga iz objema ter mi zažuga:

"Priatelj, vladaj se, in bo- di kreposten. Ti vendar nočeš oskruniti imena in časti prijatelja, kateri počiva v tej sobi, ter pri tem pokazala s prstom na sobo, v kateri si trdno spal.

"Skočil sem od tal, kakor bi me bil pičil gad, ter v istem trenutku spoznal, da sem ravnal nepošteno; ob enem pa mi je postalo jasno, da ni ona nikdar gojila kakega posebnega čustva, ter da me je k večjem pomilovala. Prihajal sem še od časa do časa v tvojo hišo, a kar se tiče notranjih nagibov do tvoje žene, nisem od onega večera več imel. Cenil pa sem jo tem višje, ker sem si bil svest, da bo ostala zvesta možu, če tudi jo on več ne ljubi in jo zamenja. Mene pa je od tedaj grizel črv neuprečnosti za moj prestop. Nešteto krat sem se bil že odločil, da se ti izpovem, ter te prosim za odpustanje, pa mi je vsakokrat zmanjkalo poguma. Kakor vidiš, leta nam prihajajo, telesne moči polagoma zapuščajo, in kaj lahko se zgodi, da bo ob prihodnjem Božiču enega izmed naju, ali pa obeh zmanjkalo.

"Ker je bil moj zločin storjen na božični večer, sem se odločil nocoj za poslednji korak, in tako si zvedel, da si gojil vsa ta leta gada na svojih prsih.

"Priatelj, tu sem, če moreš, mi odpusti, ter mi podaj svojo roko v znak sprave in odpuščanja."

Dva stara prijatelja sta si se- gla v roko, in v tistem trenutku so zabrnili polnočni zvonovi, oznanjaje mir ljudem na zemlji. Nekaj trenutkov kasneje sta si natočila čaja, spraznila čašico likerja, ter nemo pose- dela, ko naenkrat povzame stari vojak besedo, rekoč:

"Priatelj, ničesar novega mi nisi povedal, ter ti nimam ničesar odpustiti. O srčnih nagibih med teboj in mojo pokojno ženo sem vedel pred dav- nimi, davnimi leti. Ze predno

si ti izvršil to malenkost, kar označaš ti za zločin, sem čul na svoja ušesa iz ust moje pokojne žene, da je v resnici ljubila so- mo enkrat, in edinega možke- ga. In to si bil ti. Trpka je bila ta resnica zame, in od te- daj sem iskal zabave in žen- skega znanja drugod. Eno ta- kih znanj je bilo z operno pev- ko.

"Kljub temu pa sem si bil popolnoma svest njene zvesto- be, ter sem lahko dopuščal, da si nemotoma zahajal v mojo hišo. Bila je žena, katere ni- sem bil vreden, in katere ni- sem znal pridobiti zase."

Prijateljski sta se ločila naša znanca z različnimi čuti v svo- jih srcih.

PAZNOVERNI NA POTOVANJU

V Budimpešti imajo izložbo praznovernih, ki nudi intere- santno sliko različnih oblik po- javov teh ljudi, ko gredo na po- tovanje. Najnavadnejša obli- ka teh praznovernih je ta, da ne morejo zapustiti hotelov, če steče pred njimi kaka črna mačka ali pa sračajo kakega meniha. Velik odstotek žen- skega sveta ne gre na potova- nje, ne da bi prej vprašal ča- rovnico, če se bo kaj zgodilo. Gotove ženske imajo navado, da vprašajo, katero kopališče je dobro zanje, oziroma, ali sploh smejo zaupati možu, ki med tem časom ostane doma. Pre- rokinja mora odgovarjati na vprašanja po sreči, po železni- škkih nesrečah in kaj naj vzame- jo s seboj. V modo so prišle opice, katere vzame ženski svet na pot.

Vendar pa je razlika po sta- novih. Ko so hoteli približno določiti navade posameznih sta- nov, so vzeli slučaje in hoteli določiti nek povprečni tip takih ljudi. Tako so prišli do tega, da imajo veleposesniki navado, da počijejo nekoga, ki pokusi jed, predno jo sami vzamejo v usta. Ljudje iz diplomatskega sveta sedijo redno pri določeni mizi. Navadno pa pri taki- kjer ne more pasti nič na gla- vo. Turki gredo navadno na najvišji prostor, odkoder imajo najbližjo pot na streho. Turki se boje ognja. To izvira odtod, ker imajo v svoji domovini zelo veliko lesenih hiš, katere ogenj kmalu upepli. Celo to navado imajo, da izbirajo ho- tele, kateri so najvišji. Njihov ideal je ameriški nebotič- nik, ki nudi s svojim železom in kamnom razmeroma največ varnosti.

Pri nekaterih so našli, da gredo na številke. Zlasti je ne- srečna številka 13. Večina ho- telov je moralo to številko od- praviti. Mnogo pa jih je, ki hočejo spati ravno na številki 7, oziroma na drugi določeni številki.

Razstava nudi sliko tisoč in tisoč malenkosti, ki dokazujejo, da praznovernih ljudi ne bo ni- koli zmanjkalo.

Prijazno vabimo rojake, da postanejo vlagatelji na naši banki z Novim letom!

The North American Banking & Savings Company

Možje, ki jih vsi poznate, vam garanti- rajo, da bo vaš denar shranjen varno na tej banki!

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

NEODVIŠEN ČASOPIS ZA SLOVENSKI
NAROD V AMERIKI

NO. 149. — PART IV.

CLEVELAND, OHIO, FRIDAY, DECEMBER 21st, 1928

LETO XXX. — VOL. XXX.

Prav vesele, srečne, zadovoljne in
zdrave božične praznike želimo
vsem našim cenjenim in zvestim
naročnikom in naročnicam. — — —

"Ameriška Domovina"

BREZ NASLOVA ...

(Napisal Rev. M. Jager.)

Ne vem, na koga naj naslovim sledeče vrstice. Ali naj jih naslovim nate, slovenska mladina, ki te niti ni več tu v Ameriki? Ah, kako rad bi jih nate, nate, ki imaš vendar še toliko plemenitih kali v svojih dušah, ki le čakajo semena, idealov, da se oplode, da vzbrste in rode sadove plemenite, v slavo in čast narodu! Tako rad bi ti vzbujal ljubezen do lastnega naroda, kakor je tudi naraven, preračunjen, zamoril . . . Da, so slučajji, ko se še celo sramuješ, da je tvoja mati slovenske krvi . . . Kako rad bi nate naslovil naslednje besede, kako rad! Pa te ni, te ni več! Uničila te je slana "čistega stoprocentnega amerikanizma!" Kakor prerok Jeremija nad razvalinami jeruzalemskimi mi srce joka, kadar sem sredi med teboj, "slovenska"

mladina, ne toliko zato, ker nisi nič več slovenska po jeziku, za katerega pa niti ne kažeš nobenega zanimanja — kako redke so izjeme! — marveč ker tolikrat neprikrito pokažeš, kako nisi prav nič slovenska tudi po duhu ne! "Vse je vihar razdjal" — o, motil si se, pesnik, ko si nadalje dejal: "Narod pa bo de zmiraj stal!" Nisi vedel, da bo vršel po Ameriki vihar "čistega stoprocentnega amerikanizma," sicer bi storil za omenjeno prvo vrstico — piko! "Kakor bi tudi rad, pa ne morem nate nasloviti, mladina, rojena iz slovenskih staršev, ker ti me ne boš čula, ker te to prav nič ne interesira, torej me tudi razumeti ne bi hotela!"

Na koga naj naslovim te besede? Ah, nate bi jih, šola te mladine, nate, ki imaš vendar visoko nalogo, da vzbujáš, uravnavaš in gojiš plemenite kali v dušah te mladine, nate, ki moraš biti vendar ognjišče vse plemenitosti! Na vas bi jih predvsem, katoliške slovenske šole, ki že zaradi svojega značaja: katoličanstva morate gojiti vse, kar je vzvišeno in plemenito! In ljubezen do lastnega naroda, ljubezen do jezika materinskega, je vendar za vero človeku najplemenitejša! To je nekaj tako naravnega, da je vseobče, splošno človeško, urojeno vsem ljudem, kar ima vsak človek v duši že po naravi, razen seveda, ako niso tega čuta drugi zli vplivi v njem zamorili. Z vso upravičenostjo bi torej pričakoval, da poslušate in upoštevate moje besede vsaj ve, naše šole te naše mladine! Končno tudi zato, ker preste ve res prav naše šole postavljene in vzdrževane za žulji pridnih slovenskih rok, ki so se učile marljivosti v najzgodnji mladosti na slovenski grudi!

Toda, ali pa boste res vsaj ve upoštevale moje besede? Ali boste hotele razumeti, da so ti otroci, ki prihajajo v vaše šole, ne le ameriškani državljani, ampak tudi otroci slovenskih staršev? Ali hočete razumeti, da je narodnostni čut, ljubezen

do lastnega naroda, nekaj tako naravnega in plemenitega, da se prav precej tesno stika z ljubeznijo in spoštovanjem do staršev samih?

Že majhnemu otroku je vse to, kar imajo starši in se njih tiče, najlepše, najvišje, celo obleko nosijo starši najlepšo, hišo imajo starši najlepšo. Mar niste še čuli malega otroka, kako se je hvalil, da imajo njegova mama in ata vse najlepše, najboljše? In zelo je razočaran, potr, če in kadar pride do spoznanja, da se je motil. Jezik, narod, kako je to človeku vse drugače lastnina, kakor pa obleka, hiša! Če se torej v otroku zamori ljubezen in spoštovanje do jezika, naroda staršev, in se ga uči spoštovati le drug jezik — najsi še tako potreben! — potem se dela umeten prepad med starši in otroci, se otroke staršem odtuja, se vzbuja v otrocih pretirani ponos, kakor da so oni več, kakor pa njihovi starši — "grinarji!" Kak napuh in nepokorščino se na tak način nezvestno vzgaja v odrasčujočih otrocih, ki že itak hočejo vse boljše vedeti in znati kakor pa starejši ljudje, ne izvemši staršev! "Jajce več ko puta ve!"

Ah, dokazujem in dokazujem, pa — "brez upa zmage!" Bojim se, da bodo vse te moje besede ostale le na papirju in s papirjem prešle! Kajti jaz sam osebno imam tako žalostne skušnje v tem pogledu! Kolikokrat sem že dokazoval in pričeval in prosil, in se mi je obljubljalo, a je vse ostalo le — pri obljubah! Ne in ne! Ni se in se ni hotelo tega razumeti in ne upoštevati! V nevarnosti bi bil menda "čisti stoprocentni amerikanizem!" In mladina ne bi znala pravilno izgovarjati "ti ejč" (th) . . . Toda kaj zato, če se otroci čutijo višje, kakor pa svoje starše, kaj zato, če jim ob njihovih opominih zavračajo: "Kaj ve-

Naša iskrena zahvala vsem!

V največjo dolžnost si štejemo, da se na tem mestu iskreno zahvalimo sledečim našim prijateljem: 1. Cenjenim našim dopisnikom, ki so se potrudili, da so za to božično izdajo "Ameriške Domovine" spisali toliko originalnega, bogatega berila. Slovenci v Clevelandu imajo toliko zmožnosti, nadarjenosti in originalnosti, da se boste čudili krasnemu materialu, ki je priobčen v tej številki. Članki, priobčeni v tej številki, so sijajen dokaz, da imamo v Clevelandu rojake, ki so zmožni na poljuden način napisati za javnost, v pouk in zabavo narodu, najbolj različne stvari, in sicer na jako temeljit način. Vsem našim dopisnikom še enkrat iskrena hvala!

2. Naši naročniki in prijatelji so letos naročili nad 2000 števil božične izdaje "Ameriške Domovine" svojim znancem, prijateljem in sorodnikom v staro domovino. Nikdar v zgodovini ameriških Slovencev ni bilo poslanih še toliko števil enega slovenskega lista na vse strani sveta. In nikdar ni še kak slovenski časopis v Ameriki prinesel toliko pozdravov iz Clevelanda rojakom po širnem svetu. Nam je to v največje zadoščenje, ko vidimo, kako se rojaki zanimajo za "Ameriško Domovino." Vsem onim, ki so naročili pozdrave in poslali številke božične izdaje "Ameriške Domovine" po širnem svetu — naša iskrena zahvala!

3. Medtem ko boste čitali izvrstno čtivo priobčeno v današnjem listu, pa ne smete pozabiti na oglase naših trgovcev. Vredni so, da jih prečitaste. Trgovci naši se vam, Slovencem, zahvaljujejo za naklonjenost tekom leta, priporočajo se za bodočnost in vam želijo vesele božične praznike in srečno Novo leto! In mi vemo, da prihajajo ta voščila iz srca. V oglaših boste videli, da je 95 procentov vseh oglasov od slovenskih, naših, trgovcev. Potrošili so več tisoč dolarjev v raznih slovenskih časopisih Clevelanda, da se vam predstavijo. Vredni so vse vaše podpore. Ta teden boste, rojaki, potrošili tisoče dolarjev za božične predmete! Rojaki, spomnite se najprvo svojih ljudi, naših trgovcev, saj vam nudijo vse, kar potrebujete za Božič. Skrbite, da ostane vaš denar v naselbini, ker ste lahko prepričani, da bo vračal narodu obilne obresti. Prosimo vas, sodelujte s slovenskimi trgovci za večji napredek največje slovenske naselbine v Ameriki. Slovenskim trgovcem pa naša iskrena zahvala!

4. Naša slovenska društva so naše podjetje skozi celo leto simpatično podpirala z oglasi in tiskovinami. Mi smo skušali postreči kakor najboljše smo znali in vedeli. Priporočamo se vam še za naprej, a izrekamo vsem slovenskim društvom v Clevelandu našo iskreno zahvalo za vso podporo. Lahko se zanesete na naš časopis, da bo vedno z vami sodeloval.

ste vi, ki ste iz starega kraja" in enako, morda še ostreje, kakor so mi že marsikateri starši tožili, kaj zato! Da je le "čisti stoprocentni amerikanizem" rešen, da so le otroci "polnokrvni amerikanci" brez slehernega "grinarstva!" Risum teneatis! Ne smejte se! Pa tudi zamerite nikar! Užaljena, opravičeno užaljena bol mi polaga še hušji sarkazem na jezik! — Mimo slovenstva se gre brezbržno, kakor bi ga ne bilo — redke in osamljene so posamezne izjeme! — O tisti mrzli indiferentizem, tista mrzla brezbržnost, ki ravno tako mori in ubija kakor sovražni vihar, samo bolj na skrivaj in počasaj, zato pa tem bolj gotovo in temeljito!

O vi vsi, ki se boste morda čutili prizadeti, ne zgražajte se v ogorčenosti, ne postavljajte se v užaljeno pozo, ne ugovarjajte in se ne izgovarjajte, kajti dejanja, fakta, in ves več ko 10 letni razvoj naše mladine bolj glasno govori, ko vsi protesti! Če se že ne more učiti jezika v šoli zaradi pomanjkanja sposobnih moči, eno bi se moglo in moralo storiti: vzbujati bi se moralo v mladini, duha slovenskega, ljubezen do lastnega naroda, ljubezen in zanimanje do lastnega jezika, do jezika lastnih mater! Vse to se da učiti tudi v angleščini! V raznih predmetih je prilike za to zadosti! — Čast in priznanje šoli kot katoliški šoli: najvišja plemenitost se v njej uči: ljubiti Boga in bližnjega zaradi Boga! Ako se vcepja v mladino najvišje plemenito znanje in čustvo: versko znanje in čustvo, pa se ne bi smelo pozabljati in prezirati drugega najvišjega plemenitega čustva: narodnostnega čustva, ljubezni do lastnega rodu, do jezika svojih rodni mater!

Ah, morda bi bilo bolje, da bi molčal! Kajti bodo li kaj zalegle te besede? Ali pa bodo vzbudile le ogorčenje in nevoljo? Ne vem. Vendar se mi zdi prav, da sem zopet na to opozoril javnost. Vzbuditi bi namreč želel javno mnenje, ki bi potem pritisnilo merodajne faktorje, da bi bile naše šole vsaj toliko res slovenske, kolikor je v danih razmerah mogoče, ne pa slovenski samo — napis na šolskem poslopju! Upam pa, da je v mnogih krajih boljše, kakor pa imam jaz skušnje. Tistim šolam pa čast in priznanje! Starši in ves slovenski narod vam je in bo hvaležen!

Na koga naj torej naslovim svoje besede, da bi me ne le pošlušal, ampak tudi upošteval? Ah, nate jih bom, slovenska mati, ki imaš — dejal bi — že po svojem vzvišenem poklicu: materinstvu, srce bolj dovetno za vse blago in plemenito! Ti — upam — boš upoštevala moje besede. Saj je to, čemur

so namenjene, nekaj, kar je v prav ozkem stiku s teboj. Ti si vir naroda, narodni jezik je s teboj v tako ozki zvezi, da se imenuje po tebi: "materinski jezik." V resnici, jezik rodne matere ni le občilo, sredstvo, da ljudje občujejo med seboj, ne, v materinskem jeziku, v materinski besedi je več, je vsebina, čustvo, življenje! Pojdi med tuj narod, kjer se bo krog tebe glasila le tuja beseda, pa boš naenkrat zaslišal materinsko besedo: sunkoma se boš okrenil, kje je tisti, ki jo je izgovoril, skušal boš priti žnjim v stik, hipoma — dasi popolnoma neznan — ti bo postal ljub, kakor najdražji prijatelj, kakor brat. To je moč materinske besede! V njej je čustvo, je življenje! — Glej, slovenska mati, taka je moč narodnega jezika, ki je tvoj jezik, taka je moč tvoje besede!

Zato boš — upam — vsaj ti, slovenska mati, razumela, kako da zopet in zopet ponavljam in govorim javnosti iste besede, najsi nekoliko drugače obrnjen. Ti mi gotovo ne boš zamerila, da krošnjaram to svarilo, kakor nadležen agent, ki pride pri zadnjih vratih zopet notri, ko so ga pri sprednjih že enkrat ven vrgli. Vsaj ti, kajne, boš upoštevala, ko ti kličem: Slovenska mati, čuvaj vsaj ti svojo besedo pri svojih otrocih, napni vse svoje sile, da bo tvoj otrok tvojo besedo, svoj materinski jezik, spoštoval in kolikor le mogoče tudi znal! Vede: ti moreš v tem oziru res veliko, največ, stori! Oprostite mi, matere slovenske, a dejstvo je, da ste tudi ve prav veliko zagrešile, da je naša "slovenska" mladina tako malo slovenska! Mladina tako malo slovenska! Da ima tako bore malo, največkrat prav nobenega zanimanja za slovenski jezik, da prezira vse, kar je slovensko, vse, kar kolikčak diši po stari slovenski domovini, po vaši domovini. Oprostite mi, matere slovenske, a jaz vem, kaj trdim, vem, ker imam dokaze! Kolikokrat čujem, kako mati sama vede in hote pači slovenski jezik s tem, da vmešava angleške besede v slovensko govorico in jih pregiblje po slovenskem jezikoslovju, — o kako žalostno-smešno to izgleda! — ko vem, da zna primerne slovenske izraze. Saj jih poznate vse take in enake izraze: "tokat," (o da, kruto se "tolče" slovenščina s tem!) "kolat," "zbrokat," in tako dalje! Saj jih je nešteto! Stavim ne vem koliko, da vsak še tako malo izobražen Slovenec zna za vse te prave pokveke pravilne slovenske izraze! Zdi se, kakor bi se hotela mati s tem postavljati pred svojim otrokom, da zna tudi ona angleško . . . O kako bridko-žalosten ponos! Izgovor: otrok

(Dolge na 3. strani.)

JOHN ZULICH

15301 Waterloo Rd. Tel. Kenmore 1235

Voščim vsem prijateljem in znancem
vesele praznike.

Prodajam hiše in vsakovrstno
ZAVAROVALNINO.

Se priporočam rojakom.

JOS. MODIC

Slovenska
GROCERIJA IN MESNICA

Se uljudno priporoča rojakom in želi vsem
vesele božične praznike in srečno
Novo leto!

315 E. 156th St. Tel. Kenmore 2380

A. J. COLLINWOOD BOTTLING CO.

Slovenska izdelovalnica mehkih pijač
ANTON LAVRIČ, JOHN MENART,
lastnika.

Voščiva vesele božične praznike in srečno
Novo leto ter se priporočava še v naprej.

14903 Sylvia Ave. Tel. Eddy 2029

JOHN BRADAČ SLOVENSKA PEKARIJA

Zeli vsem rojakom vesele božične praznike
in srečno Novo leto!

6413 St. Clair Ave. v Slov. Nar. Domu.

VALENTINE HABJAN SLOVENSKA PEKARIJA

Se priporoča za obila naročila za praznike.
Fino pecivo!

Vesel Božič in srečno Novo leto!

7512 St. Clair Ave.

PETER MUKAVETZ CONFECTIONARY

Iskreno želim vesel Božič in srečno Novo
leto ter se uljudno priporočam.

1231 E. 61st St.

BLISS RD. BARBER SHOP FRANK MANCE, lastnik

Delikatese, candy, mehka pijača, šolske
potrebščine.

Vesel Božič in srečno Novo leto!

223 E. 222nd St. Tel. Kenmore 3281

TRAJNI SPOMINI IZ ŽIVLJENJA.

(Napisala Mrs. Agnes Zalokar.)

Kako mnogokrat se človek trudi, da bi si kako važno stvar
zapomnil, vsaj jaz se trudim. Toda zaman, vse kar je važne-
ga, si je treba zabilježiti, drugače pa pozabim. Noči postajajo
dolge, mirne, in pri bdenju razmišljam do-
godljaje dnevne, letne, vse bolj površno, sixty
miles an hour, kot je že tukaj navada, le
spomini na otroško dobo so še točni in ne mo-
rejo iz spomina.

Mrs. Agnes Zalokar

Kakor ne pozabim slovenskega jezika,
katerega me je učila moja mati, tako tudi
vedno ohranjam blage spomine na svojo otro-
ško dobo v moji rojstni domovini. Kako tudi
ne! Saj me tu mladina vedno opominja na
mojo otroško dobo, seveda z veliko razliko.
Tukaj je vse tako moderno, puder, rdečilo,
barve, dišave, obleka, obuvalo, svilene noga-
vice, seveda vse mora biti. Pa kljub vsemu
temu ne vem, če so ameriški otroci tako srečni
kot smo bili mi v stari domovini.

Kako je bilo nam prijetno, ko nismo poznali take razkoš-
nosti! Po zimi smo se drsali, ako nam oče ni takoj v peto na
čevlje pribil ledenike. Ob večerih smo turščico ropkali, fižol
luščili ter poslušali zgodbe, katere je pripovedovala stara teta,
ki je sedela na peči. Spomladaj

pa nismo nič "glihali" kakšne
nove čevlje bomo dobili. Ma-
ti je še prigovarjala, da ne sme-
mo biti bosi, ker je premrzlo,
pa smo že za hlevom skrivaj
čevlje sezuli ter šli bosonogi v
šolo. Bili smo pa previdni, da
smo se zopet obuli, predno smo
stopili v hišo. Bosonoga, ki-
keljica, bela bluza, ali kakor
smo imenovali "ošpetl," pisan
predpasnik in ruta na glavi, to
je bilo prijetno! Narodna no-
ša vsak dan. In kako smo se
čez dan upehali pri igranju, ta-
ko da smo bili v resnici trdni.
Žal, da človek zapusti svoj
rojstni kraj v takih mladih
letih.

Lepa je vrhniška dolina, ni-
ma ravno posebnosti, le da iz-
vira Ljubljana v Močilniku.
Krasen je razgled iz hriba sv.
Trojice. V lepih, jasnih ne-
meglenih dnevih se vidi ljub-
ljanski grad, daši je štiri ure
hoda do Ljubljane. Tudi
snežniki se v poletju-lepo svita-
jo in blišče v daljavi.

Do leta 1890 je bila ob "no-
vi" ali boljše rečeno Tržaški
cesti dobro poznana gostilna
Gašperinova, takrat prva ob
prihodu iz Ljubljane na Vrhni-
ko. Do omenjenega leta je bil
promet po tej cesti jako živa-
hen. Dnevno smo imeli lon-
čarje, ki so vozili posodo iz
Mengša in Komende proti Tr-
stu in Reki. Italijani so gonili
konje — imenovali smo jih
ramunde — iz Hrvaške in
Ogrske, daleč doli v Videm.
Verono in še naprej po Italiji.
Vipavci so prvažali živino iz
Ljubljanskega semnja. V jese-
ni so Posavci vozili tudi zelje
v Trst, po zimi pa prešiče. Ta-
ko je bil promet vedno jako
živahen, in vsa cesta je bila
polna trgovcev. Železnice ta-
krat še ni bilo. Danes jo imajo,
je precej vstran. Včasih smo
tisti kraj imenovali "Podhru-
ševca." Ko pridete iz kolo-
dvora na glavno cesto, greste
mimo pivovarne in Jelovškove-
ga posestva, je gostilna Matev-
žek, ki se je prejšnja leta ime-
novala Gašperinova. Tu je tu-
di gostilna pri črnem orlu, na
drugi strani pa Mantua. Tu je
križpot. Na levo pelje pot
proti mostu in na Verd, Boro-
vnic, Preserje in doli proti Igu.
Ob mostu je veliko posestvo
Obrezovo in pošta, na drugi
strani ceste je pa Jurceva go-
stilna. Desno od križpota ime-
nujemo "stara cesta," in ta del
Vrhniške se imenuje Breg. Pri
cerkvi sv. Lenarta je pot proti
stari Vrhniški, druga pa v Klanc
pri sv. Trojici, v Tičenco, in na
drugem koncu griča se pride na
dobro cesto proti stari Vrhni-
ki, Podlipo in naprej v hribe.
Nad staro Vrhniko se nahaja
jako strm hrib, na vrhu je pa
mala cerkev sv. Miklavža. Tja
gori smo hodili s procesijami
za dež prosit.

Da opišem Vrhniko se mo-
ram vrniti nazaj k sv. Lenartu.
Tu pelje pot levo naprej in se
imenuje "Vas." Kje je ravno
meja ne vem. Okrog Mrova
in tam zadaj, kjer je bil dom
Ivana Cankarja, Mihečevkov in
do "špic" Kramarjeve hiše smo
imenovali — vas. Potem je pa
hrib, in stara cesta pelje mimo
farne cerkve sv. Pavla, mimo
pokopališča pri Butenku, kjer
zopet križa novo cesto ter vodi
dalje v klanc, in čez hribe v Lo-
gatec. Je pa to jako slaba
cesta, in jo rabijo bolj za
pešpot, od križišča čez hribe,
dočim pelje nova cesta, desno
od križišča. Ta del Vrhniške
imenujemo "Kurjo vas." Levo
nazaj od križpota pridemo v
Močilnik, kjer izvira Ljublja-
nica. Predno pridemo nazaj
na glavno križišče, so lepa po-
sestva Tomšičeva, na levi je pa
bilo pri Mladem Stritofu. Ime-
novana sta imela v onih letih
velike usnjarne z več pomočni-
ki in učenci.

Na Vrhniški je bilo tedaj de-
set usnjarij, ki so bile vse jako
zaposlene. Spominjam se ka-
ko so se usnjarski pomočniki
pri belem dnevu v poletnem
času sprehajali po cesti z ru-
menimi predpasniki, domači
fantje so jih pa izživali. Ime-
novali smo jih "kobilarje."

tajnovno.

Prijetne so bile tudi sosednje
vasi. Prva ob novi cesti je ma-
la vas Sap, naprej, levo od ce-
ste je Velika in Mala Ligojna,
Drenovgrič. Ob veliki cesti je
Trtica, Stara Šranga. Tu na le-
vo je pot na Lesenbrd, Horjul,
in ako pustimo hribe, se pride
okoli zopet na Tržaško cesto.
Od Stare Šränge je še ob glavni
cesti Log, Brezovica, Vič, Ljub-
ljana. Nad Sapom, desno od
Vrhniške, pelje cesta skozi Si-
njogorico, potem se pride v
Blatno Brezovico, Bevke, Zu-
nanje in Notranje Gorice. Go-
ri omenjene vasi so vse na levi
strani Ljubljane od Vrhniške
proti Ljubljani, dočim je na
desno od Ljubljane Borovni-
ca, Žalostna Gora, Kamnik,
Preserje, Podpeč, Ig in naprej
doli proti Dolenjski.

V Borovnici, levo od borovni-
škega mostu, se pride čez Po-
kojške skozi Begunje v Cer-
knico, Bloke, Lož, Čabar in po-
tem dalje na Hrvaško. Ena
pot pelje tudi na Lašče. Pot
čez Pokojiše je jako slaba.
Po vojni so se je posluževali,
ker je Italijan zasedel svet do
Logatec. Ljudje, živeči v ome-
njenih krajih, so bili popolno-
ma odtrgani od železnice.
Najbližja postaja je Rakek, tu-
di tu je bil tedaj Italijan. Leta
1920 sem bila v domovini, in
ker imam sorodnike v Cerknici,
sem se poslužila poti preko
Pokojiš, da sem napravila
obisk. Toda sedaj je pot na
Rakek zopet odprta, ker so Ita-
lijane potisnili do Postojne.
Žal, da niso tam, kamor spada-
jo.

Kot še prav mlada sem pre-
živela nekaj časa v Blatni Bre-
zovici, rojstni vasi mojega po-
kojnega očeta. Umevno je, da
smo delali večkrat obiske, ker
takrat so še živeli stari oče in
mama na domu. Od kod prihaja
ime "Blatna Brezovica," ne
vem. Res je bilo ob velikem
leževju mnogo blata na cesti,
toda saj ga imajo tudi drugod,
in tudi pri nas na Marcella Rd.
v Clevelandu smo ga imeli,
dokler niso tlakali ceste.

Prišedši iz Sinje Gorice mi-
mo vodnjaka gre pot malo v
hrib, potem pa po ravnem. Hi-
še so ob cesti, levo in desno.
Nekako sredi vasi stoji zname-
nje, ali kakor smo tam imeno-
vali "pil." Na drugem koncu
vasi je pot v dolino in pelje na
Bevke. Od Sinje Gorice mimo
Blatne Brezovice in Bevk, doli
proti Ljubljani, je pa slavni
morost, kjer režejo soto. Sota
je izvrstno kurivo in cenejša
kot drva, za gorkoto boljša, ni
pa dobra za odprta ognjišča.
Ko gori precej poka in odleta-
va, in tudi duh ni nič kaj pri-
jeten. Za tiste zidane peči,
kjer smo se po zimi greti, knaj-
pali, otroci igrali se in lasali, ni
boljše in cenejše kurjave kot
je sota.

Toliko in taka je meni ostala
Vrhniška in nje okolica, moja
rodna zemlja, v spominu od 12.
leta naprej. Te spomine tudi
ohranim, dokler me tuja gruda
ne pokrije, da bi želela počiv-
vati v domači zemlji, toda kri-
je tuja gruda že moje najdraž-
je, naj bo krila tudi mene.

DELATI NI SRAMOTA.

"Nineteenth Century" poro-
ča: Na univerzi Princeton si
služi 25 odstotkov dijakov svoj
kruh z delom. Služijo kot
uradniki pri bankah, delajo
kot pomočniki v knjigarnah
sodelujejo pri uredništvih. La-
ni so ti dijaki zaslužili vsega
skupaj 40.000 funtov. Po dija-
ških restavracijah strežejo re-
vni dijaki, da si tako zaslužijo
par kosil na teden. Zaradi ta-
kega dela pa dijakov nihče ne
prezira, nasprotno. Delo pre-
skrbuje dijakom poseben vse-
učilniški delovni urad, in to na
izključno gospodarski podlagi
brez vsake karitativne primesi.

ANTON PONIKVAR

Slovenska
GROCERIJA IN MESNICA

Se priporoča rojakom v obilen obisk in želi
vsem Slovencem vesele božične
praznike in srečno Novo leto!

3769 E. 93rd St.
Tel. Broadway 1934

JOSEPH PERČUN

SLOVENSKA GROCERIJA
IN MESNICA

Se priporoča Slovencem in jim želi prav
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

3558 E. 80th St.

KAROL MRAMOR SLOVENSKA GROCERIJA

Se uljudno priporoča slovenskim gospodi-
njam ter želi vsem skupaj
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

1140 E. 67th St.
Tel. Penn 0333.

MATT KOBAL

Slovenska
GROCERIJA in MESNICA

Se uljudno priporočam vsem Slovencem
in želim vesel Božič in
srečno Novo leto!

1148 E. 71st St.
Tel. Florida 0385-J

JOHN ROŽANC SLOVENSKA MODNA TRGOVINA

Se uljudno priporoča vsem rojakom in želi
vesele božične praznike in
srečno Novo leto!

15721 Waterloo Road
Tel. Kenmore 1308

JOHN BRUSS SLOVENSKA GROCERIJA

Želim vsem prijateljem in znancem vesele
božične praznike in srečno Novo leto.
SE PRIPOROČAM!

544 E. 152nd St.
Tel. Eddy 8438

LOUIS PRHNE SLOVENSKI KROJAČ

Čistim, barvam, likam in popravljam
OBLEKE!

Vesel Božič in srečno Novo leto!

7801 Broadway Tel. Academy 1096

Brez naslova . . .

(Nadaljevanje iz 1. strani)

me drugače razume, ne drži. Kajti otrok se uči govoriti pri materi! Pri njej se uči, kako, s kakšno besedo se zaznamuje posamezne stvari, dejanja. In če se je pri drugih večjih otrocih naučil tujih izrazov, mu mati pač lahko pove pravi, domači izraz. Mislim, da to pač ne bi bilo preteško ne za mater, ne za otroka. Saj ima otrok po naravi dar, da si hitro zapomni posamezne besede. — Kako naj ima otrok spoštovanje do materinščine, ko pa vidi, da ga nima niti lastna mati, da jo prezira celo lastna mati? . . . Se huje se mnogokrat godi. Doma se sploh izogibljuje slovenske besede, zato, "da bo izgovor se mi zdi tako žalostno-nespameten, da ga sploh ne bom poskušal ovreči! Izkušnja sama dokazuje, da to ne drži. — Pa naj se otrok zaveda, da je Slovenec, če pa komaj to ve, da so njegovi starši Slovenci! Mu je li otroku zameriti? Ne morete mu! Komu pa? . . .

Veste, kateri je pravi vzrok vseh teh žalostnih pojavov? Tisti nesrečni suženjski duh v nas Slovencih, da cenimo to, kar je tuje vse bolj in višje, kakor pa to, kar je naše, lastno! Kar je tuje, to je "nobel," to je "fajn" to moderno! To, to je pravi vzrok vseh teh in enakih nesrečnih pojavov! Da bi se tega suženjskega duha začelo

li otresavati tudi mi ameriški Slovenci, kakor so ga že mnogo doma v domovini! Če nas ne bo preje zažulil . . .

A jaz vam, matere slovenske, odpuščam! Morda vam še doma, v stari domovini, ni nihče budil narodnega ponosa, tu — kakor sem bral nedavno v Ameriški Domovini, — se do zadnjih par let ni dosti storilo v tem oziru. Pa se temu tudi ne čudim. Kajti prvi slovenski naseljenci so imeli dovolj dela s tem, da so se gospodarsko uredili in utrdili, da so uredili svoje fare in naselbine in podpora društva, ki so pač bila življenskega pomena. Zato vam, slovenske matere, ne zamerim. A ko se pa vam narodni ponos in zavest zadnja leta bolj vzbujajo od mnogih strani, pa vsaj zdaj upoštevajte in se dajte poučiti! Vsaj sedaj, ko sami vidite in skušate, kako se vam vaša odrasčujoča mladina odtujuje, kako se mnogokrat marsikateri niti zgovoriti ne morete žnjimi bolj intimnih, notranjih zadev, kar je vsekako zelo potrebno zlasti pri odrasčujočih otrocih, kako vaša mladina vaše nasvete in opomine prezira, jih odklanja kot "grinarske," kot "iz starega kraja," kjer da je vse zastarelo, nemoderno, če ne naravnost divje in neumno . . . Vsaj sedaj to spoznajte in skušajte, skušajte popraviti, kar in kjer se še da!

O mati slovenska, bodi res tudi sama slovenska, bodi res

tudi ti sama ponosna na svoj narod! Kako boš vcepila svojim otrokom narodni ponos in narodno zavest, če pa tega sama ne boš imela? Česar človek sam nima, tega tudi dati drugemu ne more!

Upravičeno smemo biti Slovenci ponosni na svoj narod! Res nismo bogati po premoženju, — toda saj bogastvo ni nobena prava imenitnost! Res nas ni veliko, — toda saj to ni nobena sramota! Res nimamo slavne zgodovine, — kako bi jo pa tudi imeli, ko so nas pa vedno zatirali drugi, močnejši narodi, kar vsekakor ni nam v sramoto, pač pa obličnim narodom samim! A imamo pa mnogo tega, kar daje človeku in narodu kar resnično notranjo vrednost in imenitnost: pridnost, poštenost, odlične notranje zmožnosti, vztrajnost in žilavost! Kamor pride naš človek, je dobro sprejet, ker nas drugi narodi že poznajo kot dobre, poštene in zanesljive delavce, ker nas poznajo kot brihtne, ki se kaj kmalu pričujemo tujemu jeziku, hitro znamo privaditi raznim delom. Naš narod, tako majhen in še tako zatiran, si je kljub vsem oviram ustvaril tako visoko lastno kulturo, da nas tuji občudujejo. Naš narod duševno toliko proizvaja, da relativno teško kateri narod več. To ni so besede pretirane samohvale, tako in slično se glase izjave tujcev, ki obiščejo naš narod, proučujejo našo kulturo! Na-

še duševne proizvode prevajajo na druge, večje, svetovne jezike. — Nobenega razloga ni, da bi se sramovali svojega naroda, pač pa da smo nanj ponosni! — Naša, slovenska, pesem je med tuji sprejeta z občudovanjem, naši pevci, naši umetniki, ki razstavljajo svoje proizvode na svetovnih razstavah, širijo slavo slovenskega naroda, ker so povsod predmet občudovanja in priznanja. Naši telovadci in sportniki si na mednarodnih tekmah pridobijo visoka mesta, marsikje odnašajo prvenstva. — Nobenega razloga ni, da bi se sramovali svojega naroda, pač pa, da smo nanj ponosni! — In končno naša stara domovina! Majhna je, res tako majhna, da na svetovni karti kar izgine, pa na tem majhnem prostoru je združeno toliko naravnih krasot! Kakor da nas je hotel Stvarnik odškodovati za veliko ozemlje z večjo množino naravnih krasot! Mi sami jih mnogokrat niti ne vidimo, ne znamo ceniti, tuji nas morajo opozarjati nanje, tuji nas uče ceniti jih, tuji nas skoro zavidejo zanje! — Ne, res ni nobenega razloga, da bi se sramovali svojega naroda, pač pa, da smo nanj ponosni!

Kako me je že marsikrat zabolelo, ko sem čul, kako so se naši ljudje z zaničevanjem in preziranjem izražali o svoji domovini! In to vpricho mladine, ki je potem s smehom ponavljala . . . En tak prizor izmed večih mi bo trajno ostal v duši. In tedaj je bila ravno mati, ki je tako govorila . . . — Prav je, da poveste mladini, da ste morali v starem kraju in potem tu trdo delati, da ste živeli v skromnih razmerah, prav je, da mladina to ve, da spozna, da je vaša pridnost in marljivost njim ustvarila vso to udobnost in luksuz, v katerem danes živi. Zato, da povzame — če hoče! — iz tega nauk, da le pridnost in marljivost in tudi skromnost (!) vodi do blagostanja in ga ohrani! Zato, da uvidi, — česar se zdi, da še danes noče! — da jih tudi še tako bogata in svobodna domovina ne bo obvarovala pred propadom in revščino, ako ne bodo posnemali pridnosti in skromnosti, ki ste se je vi navadili in pričeli v stari domovini! Toda, ko pa to povdarjate svoji mladini, pa nikar ne govorite o starem kraju in življenju z zasmehom, s preziranjem! Kakor otrok, ki se je socialno nekoliko dvignil, pa se potem sramuje svoje priproste matere, ki še nosi ruto na glavi! Kaj bomo dejali o takem otroku? . . . — Kako, vprašam vas, kako naj ima mladina spoštovanje do svojega naroda, če pa vidi in čuje celo pri starih zasmeh in sramovanje nad njo?

Mati slovenska, bodo ponosna na svojo staro domovino, ponosna na svoj jezik, ponosna na svoj narod! In ta ponos skušaj vcepiti tudi svojim otrokom! Govori jim z ljubeznijo o svoji stari domovini, povdarjaj ne samo njene senčne, ampak tudi njene sončne strani, govori o poeziji, lepoti naših krajev, našega skromnega, pa duševno vse bolj bogatega in zato bolj zadovoljivega življenja. Uči jih slovenske besede, ki je tvoja beseda, govori v svoji lepi slovenski govorici, zahtevaj tudi od njih slovenske govorice in jim pomagaj, ko so še nerodni v njej. Nikdar pa se jim ne smeja, — kakor semintja opažam, — če so neokretni v slovenskem izraževanju; s tem jim vzameš pogum. In morda se bodo tudi oni tebi smejali, kadar se boš ti poizkušala v angleščini . . . — Ali veš, da boš s tem dvignila v svojih otrocih tudi ljubezen do tebe same, spoštovanje do tebe same, ko bodo otroci spoznali, da je narod, domovina, jezik, njihove matere lep in vreden ljubezni in spoštovanja, ne le, ker je materin, am-

pak tudi, ker je že sam na sebi vreden ljubezni in spoštovanja! Veruj, da zato tvoj otrok ne bo nič slabše znal angleščine, ne bo nič slabši amerikanec, ne bo nič manj ljubil svoje ameriške domovine. Ljubil jo bo, ker je njegova domovina, ljubil jo bo še bolj, ker je pomagala njegovim staršem do blagostanja. A stari domovini, domovini svojih staršev, pa bo hvaležen, ker je naučila njegove starše skromnosti in marljivosti, in jo bo spoštoval, ker je pač domovina njegov staršev, pa tudi, ker je v resnici lepa in od vseh spoštovana, ki jo spoznaajo!

In vez med vami, slovenske matere, in vašimi otroci bo marsikje tesnejša, iskrenjša, vaše besede in opomini bolj spoštovani in upoštevani!

Sprejmite, matere slovenske in vsi dragi rojaki slovenski, pa tudi vsi, ki čutite, da se vas kaj tiče, te moje besede kot take, ki prihajajo iz srca, ki boluje, ko vidi tako žalostne razmere našega naroda kot naroda tu v Ameriki, iz srca, ki hoče dobro svojemu narodu. Se li čudite in mi zamerite, če srce večsi v preveliki bolesti zavpije in položi bolj ostro, a upravičeno ostro besedo na jezik? Dejala mi je pred kratkim ena naših č. šolskih sester, uvidelna in dobrohotna: "Razumem vas, da vas boli . . ." Da, da, boli, boli . . .

Prazniki miru, božjega miru so pred nami, smo že v njih. Zato jaz ne želim s temi besedami izzivati boja in mržnje. Povedal sem resnico, ki je bridka, zato zadene . . . povedal zato, da bi jo spoznali in skušali popraviti, kar je napakega.

Božja Dete naj rosi obilo svojega blagoslova na vas, slovenske matere, na te draga slovenska mladina, na te, slovenski narod, v tujini kakor v pregnanstvu živeti, naj rosi čim več svojega blagoslova, saj si že stem bridko prizadet, ker si po razmerah prisiljen živeti tako daleč od miljene domovine!

KLETEV INDIJSKEGA CAROVNIKA

V zvezi z nedavnimi poročili o veliki povodnji v dolini Kabul piše neki polkovnik, ki je dolga desetletja služil v Indiji, o zanimivem primeru, ki mu je bli sam priča pred davnimi leti. Trije častniki njegovega polka so iskali na bregu reke Kabul pripravnega mesta, kjer bi si postavili letno bivališče. Ko so našli ugodno mesto, so pričeli s stavbo in se niso brigali za proteste starega fakirja, ki je dejal, da je izbran kraj sveto mesto in se ne sme oskruniti s kakšno človeško stavbo. Častniki so se samo smejali njegovim grožnjam, da jih bo zadela huda kazen. Carovnik je dejal tudi, da bo kazen trajala dve leti. Ko je bila hiša postavljena, je bil kmalu eden izmed častnikov po nesreči ubit. Drugi je padel s konja tako nesrečno, da si je zlomil vrat in obležal mrtve. Tretji častnik pa si je začel domišljati, da ga čaka smrt v vodi in ni nikoli šel v vodo ali sploh potoval po vodi. Odrekel se je celo dopusta v Anglijo, da bi mu ne bilo treba potovati po morju. Ko sta bili napovedani dve leti skoro pri kraju, se je isti častnik dal vseeno pregovoriti, da napravi s prijatelji kratek izlet po reki Jumi. Čoln se je pri tem prevrnil. Reka je bila zelo plitva in so se vsi izletniki rešili, samo častnik, ki ga je težila carovnikova kletev, je prišel pod čoln in utonil. Kljub smrti vseh treh častnikov pa še ni bilo dovolj zadostjenja za svetoskrustvo. Naslednje pomlad je reka Kabul udarila preko bregov in odnesla usodno hišo; vrgla jo je na neke skale in med domačini ni bilo dobiti za noben denar delavcev, ki bi jo potegnili na breg.

A. F. Svetek Co.

478 E. 152nd St. Tel. Kenmore 2016
15222 Saranac Rd. Tel. Glenville 5751

SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD

Vesele božične praznike, srečno Novo leto!

ŽELIM vesele božične praznike in srečno novo leto vsem mojim odjemalcem, in se jim prav lepo zahvalim za njih podporo skozi preteklo leto. Želim tudi ostalim, da se zavedajo, da podpirajo svoje rojake v vseh ozirih. Priporočam se za vsakovrstna naročila. Pri nas dobite vedno sveže pecivo. Naša posebnost je

BIRTHDAY & WEDDING CAKES

Jos. Deželan

6124 Glass Ave.
SLOVENSKA PEKARIJA

Louis Mayer

SLOVENSKA TRGOVINA S ČEVLJI

Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto Slovincem in Hrvatom, in se jim priporočam še nadalje.

7508 St. Clair Ave.

Gregorac's Tire Shop

Vulcanizing & Tire Repairing

Vesele božične praznike, srečno Novo leto!

6934 St. Clair Ave. Tel. Randolph 4187

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO ŽELIM

mojim dragim znancem in prijateljem, ter vsem našim dragim rojakom širne "Unije".

JAKA GORJANC,

Ljubljana, Jugoslavija.

BUKOVNIK

STUDIO

Photography

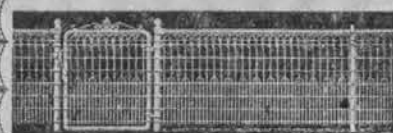
V Slovenskem Narodnem Domu

6405 St. Clair Ave.

Tel. Rand. 5013

Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

LOUIS ŠPEHEK

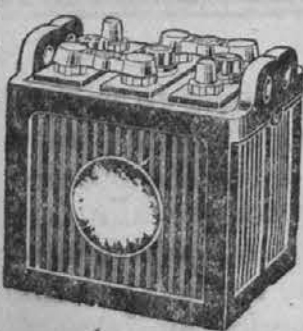
1120 E. 67th St. Tel. Penn 1297-W
Izdelujem, popravljam in barvam vsakovrstne ograje in mreže za okna. — Želim vesele božične praznike, zdravo Novo leto!

IGNAC OKORN

SLOVENSKI KROJAČ

6947 St. Clair Ave. vhod iz 70. ceste.

Vesel Božič! Srečno Novo leto!

BLAŽ HACE
1153 Norwood Rd.

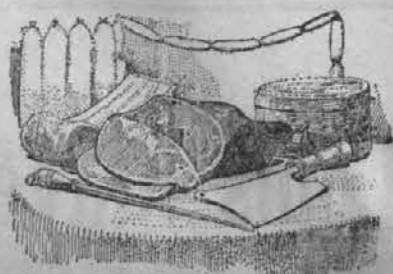
Willard Battery Service.
Vedno točna postrežba, zmerne cene. Voščim vesel Božič in srečno Novo leto vsem!

Tel. Florida 0796-J.

JERRY GLAVAČ

1052 Addison Rd. Florida 5779-J

Slovenska kleparska delavnica, kjer se izdelujejo vsa kleparska dela točno, poceni! Želim vesele praznike in srečno Novo leto!

Jack Hribar
15508 Holmes Ave.

SLOV. GROCERIJ IN MESNICA
CONFECTIONARY STORE

Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem mojim odjemalcem in prijateljem ter znancem. Priporočam se za obilen obisk.

KRAŠKA KAMNOSEŠKA OBRT
15307 WATERLOO RD.

V ozadju trgovine Grdina & Sons

Edina slovenska izdelovalnica nagrobnih spomenikov. Stavbinska, monumentalna in cerkvena dela. Vsem rojakom želimo vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Frank Skuly

6313 St. Clair Ave.

Vedno polna zaloga grocerijskega blaga, zelenjava, razno sadje. Sveže in doma prekajeno meso, šunke, plečeta, razne domače klobase. Cene zmerne, postrežba točna. Se priporočam za obilen obisk. Voščim vesel Božič in srečno Novo leto vsem znancem in odjemalcem.

6313 St. Clair Ave. Tel. Randolph 4968

NAŠE DRUŽABNO IN DRUŠTVENO ŽIVLJENJE.

(Napisala Mrs. Julia Brezovar.)

Mnogo časopisov čitajo naši Slovenci v Clevelandu, in moje mnenje je, da je "Ameriška Domovina" zelo priljubljena med našim narodom. Gotovo je pa tudi, da slovenska naselbina v Clevelandu prekaša vsa druga mesta Zjedinjenih držav glede družabnega in društvenega življenja. Saj ne mine sobota ali nedelja, praznik ali predpraznik, da ne bi imeli veselice, plesa, koncerta, igre in druge zabave — ne samo v eni dvorani, pač pa kar v petih ali šestih slovenskih dvorinah naenkrat.

Mrs. Julia Brezovar

Če bi naše tovarne tako obratovalle kot se sučejo člani naših društev po plesih, tedaj bi se nam vse drugače godilo. In če bi bil za služek delavca tak kakoršnega v resnici za služi, potem bi bil Cleveland v resnici paradiz za nas Slovence.

Tudi nas zadene krivda glede položaja ali razmer. Ali gremo ob času volitev vsi oddat naše glasove za one ljudi, ki so pripravljeni stopiti v vojno vrsto za nas, v prid delovnih ljudi. Oh, koliko jih je med nami, ki so postali ameriški državljani že dolgo let nazaj, pa se niso še nikdar potrudili, da bi šli voliti in tako povdarjati svojo pravico, da so tu in da se mora z njimi računati.

Ravno tako je pri društvih. Seveda, tri ali štiri osebe ne morejo vsega nazidati pri društvu. Kako se bo gradilo, če pa delavcev ni. Da, članstvo imamo, toda kje so pa delavni člani! Ogromna večina članov in članic vseh društev se sploh ne zaveda, da spadajo k društvu. Kako važno je, da se vsak član vdeležuje vsaj decembarske ali glavne letne seje, ko se voli glavni odbor, ko se delajo pravila, ko imajo člani, to je narod, pravo diktatorsko pravico narediti in skleniti vse po svoji volji. Naši ljudje so prav radi vajeni, da "kikajo" zoper odbornike in društvene odredbe, toda "kikariji" so vedno ti isti, ki se nikdar na sejah ne pojavijo. Čas in prostor "kikanja" ni bil nikdar in ne more biti na cesti, v privatni hiši, v dvorani ali v gostilnah, niti kje drugje ali ob kakem drugem času kot tedaj, ko se vršijo društvene seje. Tedaj smo bratje in sestre navzoči skupaj, in si lahko pogledamo iz oči v oči, povemo si lahko hridko ali lepo resnico, izprašamo si vest — in se čutimo zadovoljne, da smo ravnali pošteno. Člani naših društev, ki se ne vdeležujejo rednih sej, so prijazno povabljeni, da pridejo, in spoznali bodo v svojo lastno korist, da so naredili prav.

V resnici nas veže dolžnost in skupni napredek vseh Slovencev v Clevelandu, da se vsi bolj redno vdeležujemo društvenih sej. Ne bodimo vendar nemarni. Ali nimamo dovolj časa za vsakovrstne neumnosti, prazne pogovore, namesto, da bi agitirali za člane in članice, da bi jih čimveč pridobili za društvo, za naša društva? Naj omenim samo kampanjo za našo slavno Slovensko Dobrodelnostno Zvezo. V tej kampanji se gre tako za našo mladino kot za naše stare rojake. Mi želimo čimveč novih ljudi v organizacijo, in ne samo čimveč, pač pa tudi zdravih, mladih, delavnih ljudi. Toda Slovenska Dobrodelnostna Zveza nudi do koncem tega leta vstop v svoje vrste onim našim možem in ženam, ki še niso prekoračili 55. leta, in se želijo zavarovati. Po novem letu, to je po 1. januarju, bodo mogli v Zvezo pristopiti le moški in ženske, ki niso prekoračili 50. leta, do 31. decembra pa je čas, da pristopi vsak, kdor še ni prekoračil 55. leta. Toliko o naših starih. Kdor je pameten, boposlušal nasvet. Zlasti naj bi pazili sinovi in hčerke svojih starih, ki so že prekoračili 50. leto, da zavarujejo svoje stariše pred 31. decembrom v Slovenski Dobrodelnosti Zvezi. Ako ne, tedaj bo prepozno.

In ko smo se pomenili o naših starih, naj se ozmemo tudi na našo mladino. Kakor hitro pridobimo mladino za našo organizacijo, tedaj se nam ni treba bati za bodoči obstoj. Kajti naši otroci, sinovi in hčerke bodo nadaljevali delo, katero smo mi pričeli. Nepristano moramo imeti pred očmi dejstvo, da je Slovenska Dobrodelnostna Zveza naša, in da bo ta naša Zveza vedno taka kakor smo mi — njeni člani. Ako bomo mi delali in skrbeli za njeno bodočnost, potem bo napredovala, če pa sleherni član in članica zanemari svojo dolžnost, potem pa lahko propade. Delo pomeni življenje, brezdelje ali lenoba pa pomeni smrt in propast. Zatorej bratje in sestre Slovenske Dobrodelnostne Zveze, kot tudi bratje in sestre vseh drugih slovenskih brat-skih organizacij, imejmo vedno pred očmi: slovo in prijateljstvo. V zvezinih pravilih čitamo to-le: Obljubimo, da bomo izkazovali bratsko in sestrsko ljubezen. Skušajmo to obljubo vedno držati in spolnovati. Odvadimo se našega največjega greha, obrekljivosti ni bodimo prizanesljivi in složni. Prav nič nimamo od tega, če koga ohrekujejo, za nas ni nobenega dobička, a svojemu bližnjemu le škodujemo. In kdo bo škodo vesel!

Kot člani in članice Zveze skušajmo vpeljati na naših sejah nov sistem prijaznosti in uljudnosti. Videli boste, da bodo seje bolj obiskovane, bolj bodo rastle nova društva, in vsakdo se bo mnogo boljše počutil. Pozabimo, da tega ali onega ne maramo, naši bratje in sestre so kot člani in članice ene skupne velike organizacije. Majhni ljudje so, ki se brigajo za malenkosti, veliki so oni, ki znajo odpustiti in bratu pomagati namesto ga napadati. Zatrmo glavo zavisti in odprimo srca samo dobrim lastnostim. Življenje samo nam prinaša že itak dovolj skrbi in trpljenja, ne grenimo si ga še samim sebi in drugim bolj kot je treba. Med nami se kaj rado kritizira same osebnosti. Če se ta ali oni komu zameri, mu isti ne bo dal kredita, pa če bi tudi svet odrešil. In jasna pamet kaže, da je to napačno in krivično.

Bodimo toliko resnicoljubni in razumni, da priznamo dobro ne glede na prijatelja ali sovražnika. Zadnje čase vidim, da je v tem oziru nekoliko boljše v naselbini. Veliko se je že med nami pozabilo na spletkarije, ki niso nikomur ničesar škodovale še manj pa koristile. Imamo le še par dni, in Novo leto se vseli med nas. Skušajmo v Novem letu posvetiti vse naše moči v korist in napredek naše organizacije, tako da nam bo sleherni dan prinesel večji napredek, da se v naših vrstah še bolj razširi pravi duh prijateljstva in sloge.

Končno želim vsem članom in članicam Slovenske Dobrodelnostne Zveze vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Ako imaš kuhinjsko pohištvo belo pobarvano in se ti umaže, odstraniš madeže najlažje z mlekom.

PRVA ŽENSKA

(Orientalna legenda. Spisal A. J. Zužek)

Neko skrivnostno hrepenenje vleče človeka, da bi zaznal početek stvari. Kakor danes, tako so skušali tudi primitivni ljudje doumeti stvarjenje. Zapadni svet — kristjanstvo — je prejel povest o stvarjenju iz judovskega Talmud-a, dočim si druge vere razlagajo stvarjenje čisto po svoje — dasi se v bistvu vjemajo. Talmud poroča, kako je Bog spečemu Adamu vzel rebro in iz njega napravil prvo žensko — družico možu. Nič pa ne pove, zakaj je žena po lastnostih tako različna od moža in da se vkljub temu možu dopade, da jo ljubi, da hrepeni po njej, tudi tedaj, ko mu greni življenje. V mitologiji Hindov je legenda o stvarjenju žene čisto drugačna. Lepa je, mikavna in dražestna — daleč vzvršena nad judovsko legendo in dasi ima več malih različkov, jaz jo poročam, kakor je bila tiskana v prvi izdaji The Critic and the Guide.

A. J. Zužek

V začetku časa je Tvaštri vstvaril svet. Toda, ko je hotel vstvariti žensko, je zapazil, da je porabil vso snov, ko je vstvaril moža. Nobene solidne stvari ni ostalo. Tedaj se je Tvaštri, veš zbežan in potr zatopil v teške misli in ko se je predramil, je takole začel:

Vzel je okroglost (kolobar) lune, krvino plazeče kače, ovi-ljanje vzpenjajočih se rastlin, treslaj trave, vitkost rožne trte in baržun cvetlice, lahkoto peresa in pogled mlade srne, razposajenost solnčnih žarkov in srebrne solze meglice, nestalnost vetrov in bojazen zajčka, ničmurnost pava in mehkobo jutranje zore na vratu lastovke, trdoto diamanta, sladki vonj medu in krvoločnost tigra, gorkoto ognja in mraz snega, brbranje srakoperja in drobne-nje nežne grlice.

Vse to je skupaj dal in iz tega naredil ženo. Nato jo je podaril možu. Čez osem dni je prišel mož k Tvaštri in mu rekel: "Stvar, ki si mi jo podaril, mi zastuplja moje življenje. Ona klepeče brez prestanka, hoče porabiti ves moj čas, jadicuje čisto za prazen nič in je vedno bolna; vzemi jo nazaj." In Tvaštri je vzel ženo nazaj.

Toda po preteku osmih dni se je vrnil človek k Bogu in in človek je šel proč žalosten.

in potr in šepetal: "Gorje meni, ker z njo ne morem živeti in brez nje tudi ne."

MORJE IZDALO SVOJO SKRIVNOST

Ameriški listi poročajo: Parobrodna družba "Prince Line," ki ima svoj sedež v Londonu in New Yorku, je bila v velikih skrbih za svoj parnik "Asiatic Prince," ki je bil pred meseci izgubljen nekje med Honolulujem in Japonsko. Parnik je bil dne 16. marca, 1928 odplul iz San Pedra proti Jokohami; med drugim je vozil zaboj zlata v vrednosti milijon dolarjev. Posadka je bila sestavljena iz pešice belih častnikov in 84 kitajskih mornarjev. Dne 22. marca je ujel radiotelegrafist na "City of Eastbourne" klice SOS nekega parnika, ki pa ni navedel ne svojega imena, ne kraja, kjer se je nahajal. Vsa odposlana vprašanja so bila zaman — parnik se ni več oglašil. Če bi bil klical "Asiatic Prince," se je moral nahajati nekako 700 morskih milj severno-zapadno od Hawaija. Prav tu so sedaj našli na majhnem, neobljudenem otoku naplavljeno truplo belega moža, ki mu je tičalo v prsih kitajsko bodalo. Truplo je pa bilo že toliko razpadlo, da se je dalo samo toliko spoznati, da je bil umorjeni belega plemena. Na nekem drugem bližnjem otočku so pa našli ostanke rešilnega čolna, kitajsko mornarsko čepico in prazen zaboj, kakršnega uporabljajo za pošiljanje zlata. Na podlagi teh najdb sklepajo, da je kitajsko moštvo "Asiatic Prince" bele častnike napadlo in pomorilo, zlato spravilo na rešilne čolne in parnik potopilo. Ali se je Kitajcem posrečilo z oro-panim zlatom doseči obalo in pa je tudi nje požrlo morje — tega zaenkrat ni mogoče ugotoviti.

Našim prijateljem!

Vesele božične praznike in srečno Novo leto! Se priporočamo tudi v Novem letu, kajti ako vi ne prinesete k nam čistit obleke, ste vi in mi na zgubi.

Prinesite čistit direktno v našo tovarno in prihranite si dvajset procentov, to je, dvajset centov na vsakem dolarju. Tovarna je odprta do 8. ure vsak večer.

The Frank Mervar Co.

5921 Bonna Ave. vogal 60. ceste
Med St. Clair in Superior Ave.

Tel. Randolph 7123

Cleveland, O.

BOŽIČNA IN NOVOLETNA PREMIŠLJEVANJA.

(Napisala Genovefa Supan)

Cenjeni g. urednik "Ameriške Domovine." Čitala sem nedavno v vašem časopisu, da naj pišemo dopise in povemo javnosti svoje ideje in misli. V resnici je to lepo od vas, da se ozirate na svoje naročnike. Potrebno je tudi, da se večkrat oglašimo v javnosti, in ker ste nas tako pozvali, sem prišla za pero, da nekaj napišem. Odmerite mi torej mal kotichek za moj borni spis.

Vem, da se marsikdo rad oglasi zlasti za božično številko, zlasti ker gre v toliko tisoč iztisih v staro domovino ali kamorkoli po svetu, kjer se nahajajo naši sorodniki, prijatelji in znanci raztreseni po širokem svetu. Tudi jaz se rada oglašim v javnosti zlasti za Božič, ki mi budi toliko krasnih spominov na mladinska leta. Premišljujemo kako je bilo nekdaj in kako je sedaj. Tudi meni vhaajo spomini in misli na staro domovino, na moj ljubi rojstni dom, na prekrasni Božič in na blažena mlada leta. Kje je tisto veselje, ki smo ga uživali v mladosti. Kako živo si predstavljam, kako smo hodili nabirat lepi, zeleni mah, da smo z njim okrasili naše jaslce, kako smo rezali pastirce iz papirja in jih pazljivo postavljali okoli hlevčka, ki je bil bajno razsvitljen na sredini mahu.

Ko je bilo vse naše delo gotovo, smo pa stopili otroci okrog jaslce in prepevali sladke božične pesmice. Se danes mi doni na uho glas našega ljubega očeta, ki je z nami vred v krogu prepeval božičnice. Najraje je pel ono: "Pastirčki vstanite, kaj spite nočoj!" Solzan je bil, ko se je spomnil na zgubo svoje mamice. Ljubil nas je kot more le oče svoje otroke!

Pa tudi njega smo kmalu zgubili, in prišel je žalostni čas, ko smo se morali posloviti od ljubega nam doma in rojstne domovine, in si poiskati novega doma v novi domovini. In danes mi v tej novi domovini srce še vedno z radostjo in veseljem bije za staro domovino,

kjer solnce lepše sije, kjer lepše rožice cveto, kjer je krasnejši Božič. Seveda imamo tudi tukaj lepe božične praznike in dosti veselja, kjer si pri polnih mizah zdravje voščimo, toda rojstna domovina je ena, ki nam ne more iti iz spomina. Navadni pogovori naši ob Božiču so: No, daj ti Bog zdravje, danes teden je pa Novo leto, Bog ve, če ga bomo še ućakali!

Pričetka lanskega novega leta se bo marsikdo še spominjal, kajti kot vam je znano, smo priredili člani in članice Slovenske Dobrodelne Zveze 15. januarja takozvani "Zvezini dan," ki je imel tak uspeh, da ga ljudje kar niso mogli pozabiti. Bilo je v resnici nekaj krasne-

ga in pomenljivega za vsakega člana in članico Zveze. Skoro bi človek mislil, da kaj tako lepega ne more biti več, toda le recimo, da smo se zmožni, in to bomo prav gotovo pokazali dne 6. januarja, 1929. In kot slišim, bomo letos še bolj preseñeni, kajti članstvo se je marsikaj naućilo od zadnje prireditve, in hoće z letošnjo prireditvijo prekositi lansko. Nastopili bomo s ponosom in pokazali, da nam je Zveza pri srcu.

Bratje in sestre, vsi skupaj, kajti kadar smo skupaj, tedaj se nam porodi korajža in moć, da sledimo napredku in vsemu dobremu. Videli smo, kaj pomeni skupnost, ko smo obhajali naš prvi Zvezini dan letos v januarju. Ne samo, da smo imeli vsi polno najlepšega razvedrila, pać pa se je tudi naša mladina sijajno dvignila v moralnem in narodnem oziru. Tako bomo še v boljšem oziru pokazali tudi 6. januarja v Slovenskem Narodnem Domu, kaj premore Slovenska Dobrodelna Zveza najboljšega in najlepšega. Le pripravite se!

Sedaj nam je dana prilika, da se podvizamo za našo mladino, za naše fante in dekleta. Še je odprta kampanja in še ni prepozno. Vstopnina in zdravniška preiskava je še vedno prosta in bo prosta do konca tega leta. Zveza nudi najlepšo priliko za mlade fante in dekleta. Imajo priliko do vsake vrstnih sportov, zlasti pa baseball, ki je v dveh letih obstanka prinesel toliko zanimanja. Za mlada dekleta pa ima tudi Slovenska Dobrodelna Zveza nekaj krasnega, kot nima še nobena druga slovenska organizacija. Pred nedavnim se je ustanovila "Častna straža" pod vodstvom glavne odbornice Albine Novak. Prvič smo imeli čast videti njih polni uradni nastop na šest redni konvenciji Zveze v Slovenskem Narodnem Domu v Lorain, Ohio, ko je ta Častna straža nastopila v polni opremi pri sprejemu nove ustanovitvene društva za Zvezo. Vsakdo se je naravnost čudil njih krasnemu nastopu. Gotovo se bom vedno spominjala, ko so tako lepo vršile obrede v spomin umrlih članov in članic. Mislim, da je bilo tedaj vsako oko rosno v dvorani. Ali se spomnite, ko so dekleta vsadila modro vijolico v venec v spomin umrlih bratov in sester, ki so odšli pred nami? Izrekam hvalo vsem članicam Častne straže, zlasti pa vrli voditeljci Albini Novak za njen trud pri Zvezi.

Pa to še ni vse. Pred nedavnim sem čitala v zapisniku Zveze, kjer sporoća glavni predsednik John Gornik, da se bo organiziral basketball. Zopet nekaj novega za našo mladino, ko bo Zveza pomagala k razvedrilu. Fantje in dekleta, Slovenska Dobrodelna Zveza vam nudi vedno več, pristopajte torej v našo organizacijo, s katero boste gotovo vedno zadovoljni. Kličem bratom in sestrām, da pričnemo z najvećjo agitacijo, da pomnožimo naš

mladinski oddelek. Čim bolj pridobivamo mladino, toliko večjo moć bo imela naša Zveza, potem pa nič strahu za obstanek, kajti moć bo šla z nami, in bo razpenjala svoje mladike po vseh slovenskih naselbinah države Ohio.

Oprimimo se torej z Novim letom agitacije za Mladinski oddelek, in naš trud bo nam vsem bogato poplaćan. Jaz že naprej vem, da bo Slovenska Dobrodelna Zveza v letu 1929 tako napredovala kot ni še v nobenem drugem letu, in ne bo tri leta, ko bo najvećja slovenska bratska podpornā organizacija, da si posluje samo v državi Ohio, kjer pa nas je dovolj, da tvorimo najmoćnejšo našo zavarovalno zadrugo.

Nekatera društva, žal, so vedno na enem mestu. Moška društva, ozrite se nekoliko na ženska društva, in videli boste, da mi nikakor ne spimo. Ni smo samo za kuhinjo in za metlo, kot so nas navadno smatrali, toda pri vsem tem imamo čiste domove in vam damo postrežbo, a na društvenem polju tudi radi delujemo, in smo zadnja leta pokazale dovolj uspeha. Ali ste videli, koliko društev je bilo zadnja leta ustanovljenih s posredovanjem žensk? Ni dolgo, ko je bilo sprejeto novo žensko društvo v Lorainu, Ohio, na šesti redni konvenciji, in je bil sam predsednik Zveze jako presenećen. Živele, Lorainčanke! Le tako naprej, in srebrna kupa mora rajzati k vam.

Objubujem tudi, da bomo postale pri našem društvu vse članice agitatorice za večjo rast in napredek Zveze, to je naš cilj, po katerem že dolgo hrepenimo. In povem vam vsem bratom in sestrām pri Slovenski Dobrodelni Zvezi, da bo letos velika tekma za našo srebrno kupo. Ne bo dolgo pri enem društvu, pa se bo morala zopet seliti. In povem vam tudi veliko skrivnost na uho, da jo bodo letos tudi "Anćke" dobile, kajti pošteno smo jo zaslužile. Imamo že cel program narejen za ta slavnostni dan, torej morate vedeti, da smo čisto sigurne, da bo srebrna kupa prišla k nam. In že sedaj pomnižno in pohlevno vabimo na slavnostno prireditev, in če se kdo jezi, naj pa poskusi in boljše naredi, ker smo pripravljene kupo odstopiti potem, ko jo enkrat dobimo, vsakomur, ki nas poseka v številu novega članstva.

Pozdravljam vse prijatelje in prijateljice, brate in sestre Slovenske Dobrodelne Zveze, celokupni glavni odbor, in voščim vsem skupaj srećne božične praznike in veselo Novo leto!

MLAD IZPRIJENEC

V Welsu se je pred nedavnim začela razprava proti 23-letnemu pravniku Francu Hublerju, sinu tamošnjega, uglednega trgovca. Gre za pravcate nemarnosti, ki so pred meseci v avstrijski javnosti dvignile mnogo prahu. Hubler je obto-

žen, da je v družbi nekega svojega tovariša izvajal dekleta v starosti 14 do 19 let v svoje stanovanje, kjer je prirejal razuzdanosti. Vino in šampanjec sta storila svoje in Hubler je s svojim tovarišem, mladim učiteljem, vse nesramne prizore fotografiral. Eki materi je pa prišla v roke fotografija hćerke, ki se je dala naga fotografirati, in ta je Hublerja ovdala policiji. Policija je vdrla v brlog in je naletela na celo kopico fotografij, ki so pričale o razuzdanosti in pokvarjenosti mladega Hublerja in vse družbe, ki je zahajala k njemu v posete. Većinomā so bila dekleta iz boljših krogov, kajti Hubler je imel dostop v najuglednejše rodbine.

VDOVA S 600 ŽENITNIMI PONUDBAMI DNEVNO

Lady Houston, vdova brodalastnika Roberta Houstona, je ena najbogatejših žena na svetu. Prav to pa je njena nesreća, kakor sama izjavlja. Moć ji je ob svoji smrti zapustil premoženje v vrednosti 200 milijonov frankov ter je morala ob prevzetju dedščine plaćati državi 27 milijonov davka. Komaj je moća zakrila zemlja, že se je oglašilo pri njej na stotine in stotine snubcev. Da bi se iznebila nadležnih vsiljivcev, ki jim je bilo v mislih njeno premoženje, se je lady Houston naselila v gore Grampian Mountains, v višini 400 metrov nad morjem; tu je hotela v miru živeti s svojimi zvestimi služabniki. Toda pohlepni snubci in razni nesrećniki so zvedeli za njen naslov in tako dobiva še vedno povprečno po 600 ženitnih ponudb in prošnja dnevno. Gospa je zaradi teh dopisov vsa nesrećna. Ko jo je nekoć obiskal neki časniški poročevalec, so jo med pogovorom oblike solze ter je vzkliknila:

"Blagor revežem, ki imajo mir in niso predmet toliko pohlepnih goljufov. Njim je še znana radost dajanja in sprejemanja. Revež se more veseliti nad šilingom, ki ga da sotrpinnu; bogatin ne občuti tega veselja, niti če komu daruje 1.000 šilingov, saj nikoli ne ve, če svojega daru ni dal nevrednemu. Vse moje bogastvo nimā nikake neskajlene radosti."

KROTILEC KROKODILOV PRIPOVEDUJE.

Francoski kapitan Wall je menda edini krotilec krokodilov, ki nastopa s celim tropom teh ne ravno privlaćnih živali. Zelo zanimivo pripoveduje: Popolnoma ukrotiti krokodilov ni mogoće. Edini naćin, po katerem se dajo obvladati, je ta, da človek neprestano vadi z njimi in jih nikdar ne izgubi izpred oći. Pa še potem človeka hitro pozabijo. Če jih doma spustim v ogrado na prostem, bi bilo zelo nevarno iti mednje, čim jih je solnce nekoliko ogrelo. Šele potem, ko jim začne koža od vroćine pokati ter so prisiljeni, da se umaknejo v senco, so tako da-

leć, da morem z njimi vaditi. — Kadar človeka napade krokodil, je najboljša bramba v tem, da žival krepko udari po nosu, ki je pri krokodilu najbolj občutljivejša toćka. V onih ćasih, ko je po ameriških in indijskih rekah gomazelo teh grdićih pošasti, je bil lov nanje skrajno nevaren. Sedaj so iz-

našli zelo enostaven in nenevaren naćin. Na dolgo, moćno palico pritrdijo kavelj, ki ga porinejo krokodilu v žrelo. Ko se žival zagriže v kavelj, jo potegnejo na suho in zvežejo. — Krokodil more na mestu poćreti do 50 funtov mesa; vsećakor vztraja potem brez hraskrajno nevaren. Sedaj so iz-

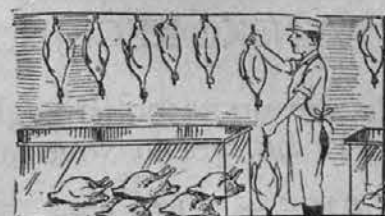
ŽELIM VSEM VESEL BOŽIĆ IN SREĆNO NOVO LETO!

Javnosti se predstavljām z mojo polno zalogo krasnih božićnih daril za mlado in staro —

Moja zaloga igrać je boljša kot je bila kdaj prej. Povećani trgovski prostori vam pomagajo, da lahko bolje izberete jako primerna božićna darila. —

Frank Zabukovec

6620 St. Clair Ave.

Ludwig Raddell

Dobro poznana slovenska mesnica in grocerija.

Se uljudno zahvaljujem odjemalcem v tem letu in se jim še zanaorej priporoćam.

Vesele božićne praznike in srećno Novo leto!

15802-04 Waterloo Rd.
Tel. Kenmore 2686

Frank
Zakrajšek

1105 Norwood Rd.
Randolph 4983

877 E. 185th St.
Kenmore 2892

SLOVENSKI POGREBNIK
Voščim vesele božićne praznike in srećno Novo leto!

SLOVENSKA DOBRODELNA ZVEZA

V CLEVELANDU, OHIO

Skupno članstvo: 8,700 članov in članic
Skupno premoženje: \$600,000.00.
Vsa posojila članom: \$575,000.00.

Odprta kampanja za nove člane do 31. dec.
Prosta pristopnina in zdravniška preiskava.
Zadnja prilika: Za vse one, ki so stari od 50 do 55 let, da pristopijo v tem času.
Letniki 40 do 45, po novem letu se ne morete zavarovati za \$2.00 bol. podpore.

Zdravje in delo je vaše bogastvo.
Nesreća, bolezen ali smrt vaša izguba.
Zavarovanje pri ZVEZI vaša tolažba.

Stopite v vrste domaćih skupin, ker doma je najboljše, prijateljsko, sosedno in izrazovito pošteno.

Jos. Štampfel

SLOVENSKA MODNA TRGOVINA
ZALOGA RAZNIH, FINIH
MOŠKIH POTREBSĆIN

SE ULJUDNO PRIPOROĆA VSEM
SLOVENCEM IN HRVATOM
ZA BOŽIĆNE PRAZNIKE!

VSEM SKUPAJ ŽELIM PRAV
VESELE
BOŽIĆNE PRAZNIKE
IN
SREĆNO
NOVO
LETO!

6129 ST. CLAIR AVE.

VESELE BOŽIĆNE PRAZNIKE
IN SREĆNO NOVO LETO
ŽELIMO VSEM NAŠIM ODJEMALCEM

Kremžar Furniture

Trgovina s pohištvo in vikrolamami
in
ATWATER KENT RADIO
RADIOLE

6108 St. Clair Ave. 1406 Hayden Ave
Tel. Penn 2252 Tel. Glen. 4622

LOUIS SAFRAN

Candy, cigare, mehke pijače, prigrizki.
Voščim vesele božične praznike in
srečno Novo leto.

1001 E. 62nd St. Tel. Florida 1894-J

Vesele božične praznike želim vsem odje-
malcem in se priporočam še v nadalje!

MRS. MARY KUSHLAN

SLAŠČIČARNA

6415 St. Clair Ave. v S. N. D. Rand. 5533

ŠTEFAN ŽELE

SLOVENSKA GROCERIJA

Se priporoča rojakom in želim vesele
božične praznike in srečno Novo leto!

1126 E. 68th St.

ANTON ŽNIDARŠIČ

SLOVENSKA MLEKARIJA

Se priporoča rojakom in želi vsem srečen
Božič in veselo Novo leto!

6302 Edna Ave.

ANTON BARTOL

SLOVENSKA GROCERIJA

Vesel Božič in srečno Novo leto!
Se priporočam rojakom!

1425 E. 55th St. Tel. Rand. 1559

JOS. POZELNIK

SLOVENSKO KEGLJIŠČE

Kjer se zbirajo najboljši kegljači.
Vesel Božič, srečno Novo leto!

6125 St. Clair Ave.

JOHN DEŽMAN

Confectionary, mehke pijače, tobak!
Vesele praznike, zdravo Novo leto!
Se priporočam!

6301 Glass Ave.

NICK PERENČEVICH

SLOVENSKA BILJARDNICA
CIGARE, CIGARETE, TOBAK
Vesel Božič in srečno Novo leto!

6119 St. Clair Ave.

FRANK FABIAN

SLOVENSKA MESNICA

Vesele praznike, srečno Novo leto vsem!

1385 E. 53rd St. Tel. Rand. 5008

DR. J. V. ZUPNIK

ZOBOZDRAVNIK

6131 St. Clair Ave. vhod na 62. cesti.
Vesele praznike in srečno Novo leto!

TAM IZ DALJNEGA ZAPADA.

Cenjeno uredništvo "Ameri-
ške Domovine." Vem da ste
kupili dosti papirja za božično
izdajo, zato sem se tudi jaz na-
menil porabiti nekoliko prostora
v nam priljubljenem listu
"Ameriška Domovina."

Minulo je 15. leto, odkar sem
zapustil Cleveland, Ohio, ter
se podal v državo Montano na
farme, želeč si izboljšati vsak-
danje življenje, sebi in svoji
družini. Prihodnost sem si pa
v vsej drugačni luči predstavl-
jal kot pa je bila prvih par
let. V resnici sem imel silovito
trd oreh, da ga strem. Ker
sem pa bil od mladih let nava-
jen bolj slabemu kot dobremu
življenju, in si vedno s teškim
delom služil svoj vsakdanji
kruh, sem toliko laglje prena-
šal vsakdanje skrbi, ki so po-
stajale čimdalje večje. Denar,
ki sem ga prinesel s seboj, je
bil hitro porabljen, dohodkov
ni bilo nobenih, družina je bila
velika, otroci še mali, pa zima
se je bližala in niti vedel nisem,
kakšne so zime tukaj, kjer je
40 stopinj pod ničlo mraza,
včasih pa še precej več. Vse
to je bilo pred menoj kot v ne-
kaki megli. Tolažila me je
edina misel, da imam 320
akrov zemlje, to je bilo moje
veselje in tolažba. Preko zime
sem imel dovolj krompirja in
nekaj svinjskega mesa, mleka
za silo, toda moke in kave je pa
manjkalo, pa tudi sladkorja.
Bili smo daleč od mesta, toda
je bilo vseeno, če bi bili tudi v
mestu, kajti denarja nismo
imeli, da bi si kaj kupili, kot
oni Ribničani, ki je dejal, kak-
šna je to vas, ko nimam groša,
da bi kruha kupil!

Kako smo obhajali v tej
daljni zapadni deželi svoj prvi
Božič? Naj vam povem kako
je bilo. Dva dni pred Božičem
sva se s sosedom Mr. Cimerma-
nom podala v 15 milj oddaljen
premogovnik. Mr. Cimerman
je tudi Slovenec, ki je prišel
sem iz Joliet. Hotela sva do-
biti vsaj nekaj premoga, da bi
ga imeli za najhujši mraz, ker
dotedaj ga še nismo imeli prav-
ni doma. Za kurjavo smo ra-
bili živalske odpadke, pa tudi
teh ni bilo dosti, ker nismo še
imeli dovolj goveje živine, pa
tudi preveč nas je bilo za pobi-
rati.

Tako sva se zgodaj zjutraj
odpravila z Mr. Cimermanom.
Vpregla sva štiri konje v voz.
Vzela sva dovolj krme za konje
s seboj, pa tudi za sebe. Zunaj
je bil sneg, tako da so konji
imeli dosti vleči prazen voz.
Spotoma sva se z Mr. Cimerma-
nom marsikaj pomenila, on je
zelo šaljiv in jih dosti ve pove-
dati, pa tudi jaz nisem molčal
in sem rad govoril. Rekel sem
mu, da če bi bila midva tam na
Ogrskem se ne bi smela voziti
tako s štirimi konji, kot se vo-
ziva po Ameriki. Začuden me
je Cimerman pogledal, kako
to, pa sem mu odgovoril, da na
Ogrskem se smejo le grofi vo-
ziti četverovprežno. Tako je
šel pogovor naprej. Solnce se
je že nagibalo k zatonu, toda
midva še nisva bila na določe-
nem mestu, sploh nisva znala,
kje se pravzaprav nahajava.
Prišla sva do nekega kolovoza,
kjer je bilo videti, da je nekdo
tam že premog vozil. Na tleh
je ležala velika kepa premoga.
Držala sva se tega pota, in kam
naju pripelje, tega seveda ni
sva vedela. Solnce se je že po-
slovilo od zemlje, posamezne
zvezde so zasijale na nebu, ko
se pred nama prikaže precej
velik graben, ali kot tukaj re-
čejo: cull. Nisva se upala na-
prej, dokler ne preiščeva, če
je varno iti skozi ali ne. Mr.
Cimerman je šel pogledat, jaz
sem pa pri vozu ostal in pazil.
Precej časa je vzel, predno se
je Mr. Cimerman vrnil, in ko
me je zagledal, je rekel: "All
right, Mohar, prišla bova skozi,
toda paziti morate, da se voz
ne preobrne. Najboljše je, da
greste z voza in hodite poleg

konj. Pognal sem, in šlo je kar
navpič navzdol, potem nekaj
časa navzgor po grabnu, in te-
daj sva zagledala svetilko v
daljavi. Kako sva bila vese-
la! Ni trajalo dolgo, ko se
ustaviva pri mali bajti. Potr-
kava in uljudno vprašava, če je
tu premogovnik. Eden izmed
dveh delavcev nam je povedal,
da sva na pravem mestu, in da
imajo premoga dovolj.

Hvala Bogu, samo da sva
prišla do ljudi in do ognja, kaj-
ti zunaj je bil hud mraz, samo
midva ga nisva čutila, ker na-
ma je bil ves život moker od
potu, od skrbi in od truda. Iz-
pregla sva konje, privezala jih
k vozu ter šla v premogarsko
kempo. Tam sta bila dva šve-
da, precej prijazna. Dala sta
nama gorke kave, drugo sva pa
sama imela, in tako je bilo vse
v redu. Spala sva na goli zem-
lji, gorkote je bilo dovolj, ker
ni manjkalo kurjave.

Drugega jutra sva vstala in
se ogledavala okoli, odkod sva
prišla prejšnji večer, toda prav
nič se nisva mogla spoznati.
Videlo se ni nikamor kot v
zrak. Naložila sva pol voza
premoga, nakar smo potegnili
to navzgor iz grabna, kjer smo
zmetali premog zopet z voza in
se zopet vrnili navzdol, da še
naložimo, kajti poln voz konji
ne bi mogli nikdar izpeljati iz
onega grabna. Bila je že de-
seta ura, ko smo bili s tem go-
tovi. Vprašala sva kod se gre
domov, in so nam povedali, da
dve milj na jug, potem pa na-
ravnost proti vzhodu. Toda
vozila sva predolgo proti se-
veru, predno sva se zavedla, da
sva na napačni poti. Obrnila
sva proti vzhodu, in kmalu pri-
šla do nekega farmarja. Bilo
je že opoldne. Povedal nama
je, da sva na pravem potu. Mr.
Cimerman je naročil kosilo,
konje sva dala v hlev, in pred-
no sva se najedla, je bila že
ena ura proč, in od doma sva
bila še 12 milj. Računal sem,
da če konji naredijo po 3 milje
na uro, in več niso mogli z na-
loženim vozom, da bova ob pe-
ti uri popoldne doma. Toda
ko sva bila še kakih 5 milj od
doma, sva zopet zgrešila pot
radi velike megle, ki je nastala.
Blodili smo dolgo časa okoli, in
konečno postali vsi skupaj tako
trudni, da smo morali počivati,
konji in mi. Hvala Bogu, da
se je megla potem razkadila in
je bilo zopet nekoliko videti
toda, vedela pa le nisva, kje se
nahajava. Mr. Cimerman je
rekel, če bi bil Mr. Štukelj z
nama, se nama ne bi kaj take-
ga pripetilo, ker on vedno nosi
kompas s seboj. In sklenil sem
tedaj, da prvič ko grem v me-
sto si kupim kompas; nikdar
več ne bom zgrešil pota.

Ko so se konji nekoliko od-
počili, sva nadaljevala pot, in
sva kmalu v daljavi zagledala
luč. Naravnost tja sva jo
ubrala. V hiši se je nahajal
star švid s svojo ženo in odras-
lim sinom. Prosila sva ga za
prenočišče, kar nam je rad do-
volil, in sin je pa najine konje
v hlev spravil. Šved naju je
peljal v hišo in začel vpraševa-
ti, kje sva bila, da sva tako
pozno v noč k njemu prišla.
Šved je mene poznal, jaz pa
njega ne. Mr. Cimerman mu
je vse natančno razložil, kako
sva premog iskala in kako sva
se zgubila. Med tem pogovo-
rom je pa bila že večerja pri-
pravljena. Najedli smo se in
ogreli, nakar smo se podali k
počitku, kajti bilo je že pozno
v noč. Zjutraj pa v hlev konje
odpravil, in medtem je bil tudi
že zajtrk gotov. Vprašala sva
za račun, toda ljudje niso hote-
li nič vzeti, le po silo sem dal
gospodinji, kar sem mislil, da
je prav.

Odpravila sva se torej zopet
naprej, proti domu. Sprevide-
la sva, da sva sinoči bolj od do-
ma kot proti domu vozila.
Trdno sva pa sklenila, da se
danes ne bova več zgubila ta-

ko nerodno. Pozno popoldne
je že bilo, ko sva zagledala na-
še poslopje. Sedaj bova pa
kmalu doma, pravi Mr. Cimer-
man. Toda konji so bili tako
trudni, da so se le počasi pomi-
kali naprej, no in konečno sva
pa vseeno zavila na domača
tla. Morete si misliti kakšno
veselje je vladalo pri najinih
družinah, ko so nas zagledali.
Ko se ogrejeva je bila že noč,
in to je bila Božična noč. Mr.
Cimerman se je odpravil na
svoj dom. Bil je oddaljen četr-
milje. Pred odhodom sva si še
voščila srečen Božič.

Otroci pa so stopili vsi okoli
mene in vsem sem moral pripo-
vedovati, kje sem bil, kje in
kako sva premog dobila, kje
sva prenočevala. Pa tudi otro-
ci so pripovedovali, kako so ho-
dili v hrib, kako so pazili, kdaj
se prikaže naš voz, pa od ni-
koder ni bilo nič kako so se ba-
li, da so me "kajuci" pojedli.
Tako smo preživeli našo prvo
božično noč na daljnem zapa-
du, v nepoznani divjini, kjer
sem bil bogat lastnik 320 akrov
zemlje, toda komaj za enkrat v
usta nesti. Bila je božična noč
brez božičnega drevesa, brez
daril, ali vseeno smo bili srečni
in zadovoljni, samo da smo bili
vsi skupaj.

In k sklepu voščim vsem čit-
ateljem "Ameriške Domovi-
ne" prav vesele božične prazni-
ke in srečno Novo leto! Dru-
žina Jos. Mohar, Twete, Mont.

NIHČE NI VAREN PRED NORIŠNICO

Znano je, da so se vedno do-
gajali slučaj, da so bližnji so-
rodniki vtaknili v norišnico
zdravega človeka, da bi se po-
lastili premoženja ali se druga-
če okoristili. Kaj takega je
mogoče seveda le s sodelova-
njem zdravnikov in prav zato
so taki slučaj, zelo redki. Ven-
dar pa niso izključeni, kar pri-
ča najnovejši primer v Nemčiji,
kjer so hčere nekega industrij-
ca svojega lastnega sivega oče-
ta vtaknile v neki zasebni za-
vod za umobolne, da bi mogle
svobodno razpolagati s premo-
ženjem. Zdravniško spričevalo
je napravil neki zasebni zdrav-
nik. Vendar se je zločinski po-
izkus izjalovil ter so industrij-
ca po par dneh zopet izpustili
kot popolnoma zdravega.

Ob tej priliki so nemški listi
obnovili razpravljanje o bolj-
šem pravnem varstvu držav-
ljanov pred norišnico, s kate-
rim predmetom se pečajo v
Nemčiji že nad 50 let. V tem
pogledu še nimajo enotnega,
za celo državo veljavnega za-
kona, marveč odločajo posame-
zne dežele vsaka zase. Po-
nekod zadostuje izpričevalo
kakega koli praktičnega zdrav-
nika, da sprejmejo kakega člo-
veka kot umobolnega v javno
blaznico. Ker tudi resnični
norei zatrjujejo, da niso blazni
in v blaznicah na vsa taka za-
trjevanja bolnikov nič ne dajo,
je tudi čisto zdrav človek vsaj
za nekaj dni brez brambe na-
sproti internaciji v norišnici,
dokler zdravniki na podlagi
opazovanja ne doženejo resni-
ce. Ker so taki doživljaji za
prizadetega pravo mučenje in
in so pri tem v nevarnosti
tudi gmotni interesi, zahteva
nemška javnost ponovno, naj
se sklene okvirni zakon, ki naj
kolikor najbolj mogoče izklju-
či možnost, da bi pohlepni so-
rodniki ali drugi interesenti
spravili človeka s poti na ta
način, da bi ga oddali v blazni-
co.

KITAJSKI SVETNIK.

Zadnjič smo poročali, da so
na Kitajskem usmrtili 18 mor-
skih roparjev. Pred smrtjo je
vse obsojence krstil Loh Pa
Hong, kitajski katoličan in ka-
tehist, ki ga imenujejo kitaj-
skega Vincenca Pavelskega.
Doslej je krstil že 23 obsojen-
cev na smrt. Iz lastnih sred-
stev je ustanovil in vzdržuje
ubožnico za 1500 oseb.

Vesele božične
praznike
in srečno
Novo leto

Grdina Hardware

6127 St. Clair Ave.

Randolph 4127

Odprto vsak dan od 8 do 8 zv.

Frank Butala

6410 St. Clair Ave.

Dobro poznana slovenska trgovina s fino
in trpežno OBUTVIJO za vso družino.

Priporoča se rojakom za nakup vedno
najboljših čevljev, sliperjev in roberjev.

Vsem Slovencem želim prav vesele
božične praznike in
srečno Novo leto!

Prav vesele in radostne božične praznike svojim številnim prijateljem ter vsem rojakom širom Clevelanda in okolice želi znana tvrdka

John L. Mihelich Co.

6419 St. Clair Ave.
Slov. Narodni Dom

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in srečno Novo leto vam želi

Jos. Žele & Sons

SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD

6502 St. Clair Ave. 452 E. 152nd St.
Tel. Penn 0583 Kenmore 3118

CLEVELAND :: COLLINWOOD

Frank Kapla

Candy, cigare, cigarete, mehke pijače, šolske potrebščine, grocerija, sladoled. Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto in se priporočam vsem!

1135 Addison Rd.
Tel. Randolph 4897

Frank Kužnik

Slovenska trgovina z vsakovrstno dobro OBLEKO IN FINIM OBUVALOM za vso družino.

Se priporočam cenjenim Slovencem in jim želim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

3525 E. 81st St.

Louis Oswald

SLOV. GROCERIJ IN MESNICA

Najboljše, kar morete dobiti v groceriji in mesnici na Grovewood. Se priporočam in voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto!

17201 Grovewood Ave.

ČASTNA STRAŽA SLOVENSKE DOBRODELNE ZVEZE.

(Napisala Albina Novak.)

Veliko se je čitalo ob času VI. redne konvencije Slovenske Dobrodelne Zveze o nastopu "Častne straže," in meni se zdi umestno, da tudi jaz napišem nekoliko za božično izdajo nekaj vrstic, da bo tudi tisoče rojakov v stari domovini znalo za delovanje "Častne straže" pri Slovenski Dobrodelni Zvezi. Saj je med njimi gotovo mnogo stotin naših rojakov, ki so bili svoje dni člani Zveze v Clevelandu.

Albina Novak

Priznanje za nastop Častne straže je bilo gotovo dokazano v številnih člankih, ki so prihajali od vseh strani v glasilo Zveze. Vsi so bili polni hvale in zadovoljstva. Članice so se počutile obilno zadoščene za svoj trud, zlasti ko so videle, da so vsi delegati in ostali navzoči izkazali toliko zanimanja.

Začetek je težak pri vsaki stvari, in tako je bil tudi pri nas, kajti v prvi vrsti je bilo to nekaj čisto novega pri naših slovenskih organizacijah. Bilo je veliko govoric razširjenih za in proti, in to le pred nastopom Častne straže. In šele ko so ljudje videli nastop, je prišlo pravo spoznanje. Jaz sem bila ves čas sigurna, da ako dobim dovoljenje vpeljati nekaj enakega in imam potem priliko pokazati ob primernem času, da bo vladala vsepovsod splošna zadovoljnost.

In dovolite mi, da nam mestu nekoliko napišem o nastopu, ki smo ga imeli v tork, drugi dan konvencije Slovenske Dobrodelne Zveze v Lorainu.

Najprvo se je vršil slovesen sprejem novih kandidatkinj. S 16 deklet, iz katerih obstoji Častna straža, sem prikorakala v dvorano, nakar nas je naš glavni predsednik brat John Gornik predstavil, potem smo pa odkorakale na desno stran dvorane, kjer so čakale nove članice. Vsako dekle Častne straže je dobilo v desno roko lepo slovensko zastavo, potem smo pa začele korakati po dvorani, in nam so sledile nove članice.

Glavni podpredsednik brat Frank Černe je prvi nagovoril nove prosilke, in ko je bil on gotov, smo pa napravile prosilkam špalir do predsednikovega prostora. Po ponovitvi obljube so ostale nove članice pri odru, nakar je Častna straža odkorakala proti sredini dvorane, kjer so nastopile v krogu štiri dekleta pa, ki so ostala ob krajih, so predstavljala štiri karakterje, in sicer: ljubezen, modrost, moč in spomin. Vsako dekle, ki je predstavljalo en karakter, je raztolmačilo pomen istega. Vse to je naredilo velik vtis na vse navzoče. Ko smo bile gotove s tem, smo odkorakale iz dvorane, da se pripravimo za "Spomin mrtvih."

In ta "Spomin" je bila ena izmed najbolj pomembnih točk. Dekleta so imela črne naramnice preko ramen. Na sredi dvorane se je nahajal zelen venec. Prečitala so se imena vseh umrlih članov in članic od zadnje konvencije do julija meseca letošnjega leta. Ob čitanju imen so se trosile cvetlice okoli venca na sredini dvorane. Cvetlice je trosilo malo nedolžno dekletce. Pri čitanju vsakega posameznega imena je udaril zamolklo zvon v spomin umrlemu bratu in sestri. Sleherni se je pri tem spomnil, da prihodnjic menda tudi njemu pozvoni zvon v spomin, da leži v hladnem grobu, potem ko je bil zvest član Zveze. Opazili smo tedaj marsikatero solzno oko v dvorani, in nekako teška tišina je prevladovala v dvorani.

Po prečitanju imen je vsake dekle položilo v zeleni venec sopek vijolice, ki so najslajše cvetlice narave. To je bilo v zadnji spomin umrlim bratom in sestram. Po tem obredu smo odkorakale iz dvorane s svečanim, počasnim korakom, dočim je godba igrala pogrebno koračnico.

Pri tretji točki smo pa prikorakale v dvorano zopet z onim urnim in veselim korakom kot pri prvi točki. Bile smo zopet navdušene. To pot smo pa imele ameriške zastave s seboj. Takoj smo pričele z raznimi formacijami v koraknjo. Najprvo smo naredile črko "S," potem črko "D" in končno črko "Z," kar pomenja začetne tri črke: Slovenska Dobrodelna Zveza. Pri koraknjo za črke smo zopet rabile slovenske zastave. Po teh končanih obredih smo zopet odkorakale iz dvorane, nakar je sledil splošen in buren aplavz.

Naj omenim, da nas je spremljal pri koraknjo naš spretni igralec Joseph Kogoj, ki je veliko pripomogel, da je bilo naše delo tako lepo izvršeno. Pri zadnji točki je pomagala igrati na boben tudi Stanislav Andolek.

To je bil naš prvi pomembni nastop. Sedaj se pa zelo marljivo pripravljamo za nastop na Zvezin dan, ki se vrši 6. januarja v Slovenskem Narodnem Domu. Imeli boste priliko videti vsi, ki se zanimате za to nekaj resničnega, kar reprezentira Častna straža Slovenske Dobrodelne Zveze. Prosto, da bo dovolj za veliko ljudi, posebno pa za tiste agilne člane, ki so na delu, in se bodo postavili z novimi člani.

tovo imeli še večje zanimanje za sport, kajti mladine imamo čimdalje več, in s tem raste tudi razvedrilost, kar je bilo še par let nazaj nepoznano pri organizaciji. Vse to seveda potrebuje precej denarja, kajti stroški so povsod.

V imenu Častne straže S. D. Zveze vas torej najbolj uljudno vabimo, da nas posetite ta dan, ker boste imeli priliko videti vse omenjene lepe točke, o katerih sem vam razložila v tem dopisu.

Voščimo vsem bratom in sestram vesele božične praznike in srečno in veselo Novo leto. Upamo, da boste zelo aktivni v Novem letu in nas povabili na sprejeme, ki jih boste imeli pri krajevnih društvih Slovenske Dobrodelne Zveze.

Albina Novak,
načelnica Častne straže.

MAČKA SPRAVILA VLOMILCA V KAŠO.

Trgovca Peter Crispi iz Milana je delal vse svoje življenje in občutil potrebo, da se odpodije. Odšel je zato malo v platinine, da se navžije gorskega zraka. To je zapazil vlomilec Guido, ki je gospodarjevo odsotnost izrabil in vlomil v prazno stanovanje. Čisto mirno je odprl vse omare in predale, zavil svoj bogati plen in odšel. Imel pa je to smolo, da ga je opazil neki stanovalec v isti hiši. V strahu je vlomilec vrgel veliki zavoj stran, dragulje pa je vtaknil v žep. Pobegnil je nato na vrt, kjer je imel še toliko časa, da je dragulje zakopal, nakar ga je zgrabil stražnik in odvedel na policijo. Vlomilec je odločno zanimal, da bi vedel, kje so dragulji. Na njegovo nesrečo pa je bila v hiši tudi mačka, ki se je rada ponoči potepala. Stikajoč po vrtu je opazila, da nekaj štrli iz zemlje in pričela je kopati. Kmalu so se pokazali dragulji, ki pa mački očitno niso ugajali, ker jih je pustila, kakor jih je našla. Že naslednjega dne so bili ukradeni dragulji v rokah lastnika. No, kako se je moral šele začuditi vlomilec, ko mu je sodnik po obsodbi ironično sporočil, da zakopanih draguljev ne bo nikdar več videl, ker jih je našel maček in bo moral tako brez vsake nagrade odsedeti kazen, odmerjeno mu po vrednosti ukradenih draguljev.

ŠTIRJE LOVCI SO SE IZGUBILI V PUŠČAVI

Iz Kaire so se pred nedavnim z avtomobilom odpeljali na lov v puščavo štirje Angleži, ki se pa še niso vrnili. Vsa angleška javnost je bila prepričana, da so ekspedicijo napadli in umorili roparji, ali pa da je našla v puščavi strašno smrt. Oblastva v Kairu so organizirale rešilne ekspedicije, ki so odšle pogrešancem na pomoč, toda vsa poizvedovanja so ostala brezuspešna. Tudi več letal je preiskalo puščavo, toda o pogrešanih ekspediciji ni bilo duha ne sluha. Že se je zdelo, da so lovci za vedno izgubljeni, pa jih je osmi dan po odhodu našel neki letalec blizu naselbine Fajum v puščavi. Javljajo, da so našli, na kar je odšla pogrešanima lovca na pomoč rešila ekspedicija. Rešila ekspedicija je našla na pogrešane lovce v votlini. Od lakote in strahu so vsi štirje zblazneli. Ležali so nagi v votlini in govorili tako zmedeno, da sploh ni bilo mogoče govoriti z njimi. Bili so se drug drugega in bila je nevarnost, da se spopadejo in podavijo. Pogrešane Angleže so prepeljali v Kairo. Nihče ne ve, kaj se je z njimi zgodilo. Oblastva stoji pred zagonetko, ki jo bo težko pojasniti, zakaj zdravniki so izjavili, da bo trajalo več tednov, preden si bodo bolniki opomogli od strahu in živčne bolezni.

ANTON PRIMC
SLOVENSKA GROCERIJ

985 Addison Rd. Tel. Florida 6957-J

Želimo vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Se uljudno priporočamo rojakom!

CHARLES SKEBE
HARDWARE

16301 Waterloo Rd. Tel. Kenmore 1358

Želim vesel Božič in srečno Novo leto in se priporočam rojakom za

VSE HIŠNE POTREBŠČINE!

NAZNANILO

Naznanjam, da sem se preselil iz 16801 Waterloo na 16811 Waterloo Rd. Se priporočam vsem starim in novim odjemalcem in želim vesel Božič in zdravo Novo leto!

FRANK MULLEC
16811 Waterloo Rd.

Slovenska grocerija in mesnica

FRANK AZMAN
SLOVENSKA MESNICA

Se uljudno priporočam za praznike in želim vsem rojakom vesele božične praznike in srečno Novo leto!

6501 St. Clair Ave.
Tel. Rand. 2521

L. GUSTINČIČ
SLOVENSKA GROCERIJ

Se uljudno priporočam in želim vsem odjemalcem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

4526 St. Clair Ave.
Tel. Rand. 6625

NAZNANILO

Preselil sem svojo grocerijo in mesnico iz 1367 E. 43rd St. na 4126 St. Clair Ave. Se priporočam starim in novim odjemalcem.

Vesel Božič in srečno Novo leto!

FRANK J. MRAMOR
4126 St. Clair Ave.
GROCERIJ IN MESNICA

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želim vsem svojim odjemalcem prijateljem in znancem!

LACH
GROCERIJ IN MESNICA
804 E. 222nd St. Euclid, Ohio.

Še nikoli ni bilo tako primerne časa, da bi naša srca bila bolj napolnjena s hvaležnostjo in prijateljstvom, ki so nam jo izkazali Slovenci in Hrvati v Clevelandu. Ko razmišljamo o tem, kar je prošlo, in se odpira pred nami Novo leto, pohite naše misli k voščilu vsakemu našemu prijatelju. Te prilike se poslužimo, da voščimo vsem vesele božične praznike. Naj vas zvezda upanja vodi skozi boljše življenje tekom prihodnjega leta.

Louis L. Ferfolia
slovenski pogrebnik v Newburgu
3515 E. 81st St.
CLEVELAND, OHIO

Clover Dairy

SLOVENSKA MLEKARIJA

Vedno sveže mleko in vsi drugi mlekarski izdelki po nizkih cenah.

Se zahvaljujemo rojakom za naklonjenost v tem letu in se priporočamo nadalje!

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1003 E. 64th St.
Tel. Randolph 2737

Prvo slovensko plumbersko podjetje

Jos. Mohar

6521 St. Clair Ave.

Tel. Randolph 5188

Vsakovrstna plumberska dela točno in po zmernih cenah.

Vpeljujemo tudi furneze vsakega sistema v male in velike hiše.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

John Močnik

SLOVENSKA MODNA TRGOVINA

Iskreno želi vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Vsem cenjenim odjemalcem iskreno zahvalo za naklonjenost v tem letu in se vsem uljudno priporočam v letu 1929.

6517 St. Clair Ave.

KRASOTE NAŠE DOMOVINE

(Napisal Lovrenc Bandi)

Ko sem se mudil na obisku v Evropi, sem videl marsikaj lepega in krasnega. Poleg naše bele Ljubljane in sijajnega Zagreba sem si ogledal tudi veliki Pariz ter nekaj krasnih starodavnih mest v severni Italiji, kakor mesta Turin, Milan, Videm in starodavno mesto Benetke. Marsikdo je že čital ali slišal od Benetk. Spominjam se, da ko sem bil še otrok, smo ob toplih večerih posedali pred hišo ter gledali tja doli na Jadransko morje, kjer je mrgolelo nebroj malih lučic, ki so neprestano migljale. To je bilo mesto Benetke s svojim pristaniščem in s svojimi kanali. Od Trsta je to mesto oddaljeno samo par ur vožnje.

Lovrenc Bandi

Stari možje so pripovedovali o hišah in velikih stavbah, postavljenih na trdnih hrastovih hlodih, katere so nekdanji Benečani izvozili iz Kranjske dežele ter jih trdno zabili v morje, in na katere so postavljali in gradili svoje domove. Ravno tako so dovažali kamenje iz naše slovenske dežele, in to iz Nabrežine, ki je marsikateremu znana po svojih ogromnih kamnolomih. Odtod so torej Benečani dovažali slovensko kamenje in ga pokladali na slovenske hlode. Mislim, da se ne bi niti za las zlagal, ako bi zapisal, da so Benetke slovensko mesto od vrha do dna.

Pustimo Benetke nekoliko v stran, če so slovenske ali italijanske, saj niso Bogve kaj. Tudi kranjski hrasti bodo prej ali slej iztrohnili, in pogreznili se bo vse skupaj v morje. Od Benetk smo se peljali proti Trstu, vedno blizu obrežja Jadranskega morja, mimo velikih nabrežinskih kamnolomov, mimo nekdanjega krasnega cesarskega gradu Miramar, ki še vedno krasí našo Jadransko obalo. Po kratkočasnem in prijetni vožnji smo dospeli v mesto Trst. Pri tem mestu bom šel pa kar mimo, da ne bo kdo čitateljev godrnjal, češ, saj nam je mesto Trst znano. Res je, da mesto Trst marsikomu znano še od prejšnjih let, ko je bilo še cvetoče in krasno mesto, od katerega se je živel velik del Primorske dežele. Iz Trsta se je izvažalo vsakovrstno blago po nekdanji Avstro-Ogrski monarhiji. Mesto Trst je danes še vedno isto po velikosti, in v Trstu je še vedno 80.000 Slovencev, dasiravno pravi gospod Mussolini, da je Trst italojanski.

Po par srečnih in medenih tednih bivanja s svojimi brati, sestrami in prijatelji v svoji rojstni vasi Dolini, ki je dve uri hoda oddaljena od Trsta proti izhodu, smo si ogledali krasno mesto Gorico, in zraven tudi svetišče Matere Božje na sv. Gori. V Gorici vidiš še sedaj tupatam posledice svetovne vojne. Na ducate lepih hiš je še porušenih, kakor tudi vsepovsod naokoli, in tudi po sv. Gori vse do vrha vidiš luknje izkopane od težkih topovskih krogel.

Na vrhu sv. Gore, kjer je stala nekdanj velika in lepo okrašena cerkev, samostan in druge stavbe, ki so bile tedaj potrebne za romarje, ki so prihajali od blizu in daleč, vidiš

danes same razvaline in podrtine. Ne stoji več kamen na kamnu. In kljub nepopisni revščini in slabim časom, ki sedaj tam vladajo, pa ljudstvo ne miruje. Zida si nov hram božji, ki bo večji kot prvi, katerega je uničila svetovna vojna.

Ko smo si vse to ogledovali, nam je prišlo na misel, da bi se ogledali tudi podzemeljske krasote, in to je naša slavna postojnska jama. V tej jami so res čudne stvari. Bilo je ravno na Binkoštno nedeljo, ko smo se podali na to podzemeljsko romanje. Ob 7. uri zjutraj smo zapustili Trst, in ob 11. uri smo dospeli v Postojno. Tam so nas čakali z avtomobili, da so nas peljali do jame. Ravno opoldne smo se podali peš v spremstvu velike množice do hladne votline, iz katere smo ob 4. popoldne prišli zopet pod avito kraško solnce. Trudni in vpehani smo bili od hoje, ko smo hodili po tistih visokih "hrbih in gorah" kot se imenujejo v Postojnski jami: Oljska gora, Križna gora in še sam ne vem kako. V nekako dveh urah smo prišli do jako velikega prostora. Tam daleč na levi je sviral fina godba, ki je privabila stotine parov k plesu, na desni se je pa slišalo veselo slovensko petje, ravno pred nami se je pa točilo sladko vince, mrzlo pivo in druge dobrote.

Res dosti krasnega je v naši domovini, pa ne samo na površju, ampak tudi v globini se dobijo krasote in zanimivosti. Na stotine podzemeljskih jam se nahaja na slovenskem Krašu, ki še niso bile odkrite ter javnosti pokazane. Te jame so v starih časih služile v vsakovrstne namene, za obrambo, za skrivališča, svetišča, itd.

Znana je n. pr. Socerbska jama, kake dve uri in pol hoda oddaljena od Trsta, prav ob

pričetku Krasa. Vsako leto na dan 24. maja so imeli prebivalci slavnost v jami. Brala se je slovesna sv. maša, in na stotine ljudi je prišlo od blizu in daleč. Med njimi si videl dosti meščanov iz Trsta, med njimi tudi takih, ki so iskali nadaljne podzemeljske votline. Prinesli so s seboj vso pripravo, vrvi, svetilke in dr. Nam malim dečkom so plačevali po eno krono, da smo jih vodili po teh neznanih votlinah. Po 45 kamenitih stopnjicah se pride na dno prvega prostora, ki služi za cerkev. Tu stoji altar sv. Socerba, za oltarjem pa izvira pitna voda, ki še nikdar ni usahnila. Nad to vodo tvorijo kapniki obliko postelje, kjer je baje spal sv. Socerb. Na levi strani se pa nahaja drug kapnik, ki predstavlja prižnico. V drugem delu se vidi obok stare kleti, kjer je grajska gospoda najbrž spravljala svoje vino. Pod to kletjo drvi šumeča voda, toda nihče ne ve, kje izvira in kam se steka. Še to naj omenim, da odkar se je Italijan postal teh naših krajev, da ni vse tako kot je bilo nekdanj, pač pa precej zanemarjeno.

To svetišče, ki je stotine let služilo edino-le vernikom in za cerkvene obrede služi sedaj vsakovrstni posvetni kramarji. Ni tako močnih železnih vrat in ne tako dobro narejenega ključa, da ne bi barbarški Italijani vdrli noter, kjer kradejo, nadlegujejo in oskrunjujejo svetišče. Takoj ko so Italijani zasedli, oziroma ukradli našo zemljo, se je v njih sreih pojavila neka surovost, ki nima meje. Vse kar je bilo enkrat lepega, krasnega, zanimivega, je sedaj mrtvo, žalostno in tužno. Krasote slovenske zemlje ne sijejo več tako lepo kot so pred svetovno vojno. Svetovna vojna in za njo italijanski fašizem so uničili cvet naše slovenske zemlje, kateri hije sedaj zadnja ura.

O da bi ob Božiču, in v Novem letu 1929 vsaj dobili kaj upanja, da bi naša lepa domovina zopet zacvetela in obrodi la sad, po katerem naše slovensko ljudstvo, naši bratje in sestre tako silno hrepenijo.

O, draga mi dežela Primorska, iz celega srca ti želim obilen sad, v imenu vseh tvojih sinov in hčera, katere si bila prisiljena poslati v tujino, in v imenu vseh teh, ki te niso in ki te ne bodo pozabili: želim ti napredka v bodočnosti, tvoje mu zatiranemu ljudstvu pa vesele božične praznike in srečno Novo leto!

In ravno tako želim tudi vsem Slovencem, oziroma čitateljem nam priljubljenega lista "Ameriška Domovina" vesele božične praznike in srečno Novo leto!

JOS. MODIC

SLOVENSKA GROCERIJA

Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem mojim odjemalcem, znancem in prijateljem. Priporočam se še znanprej.

Naročila dovažam tudi na dom.

1033 E. 62nd Street

Tel. Randolph 7386

Jos. Globokar

986 E. 74th St.

Tel. Penn 1386-W

Prodajalec vsakovrstnih HIŠ IN ZEMLJIŠČ

Želim vsem rojakom vesele božične praznike in srečno Novo leto!

St. Clair Brand Malt Sirup

Ah, kako je dobro! Tako govorijo vsi! Sodi, lončena posoda, steklenice in tudi sladkor, češplje, rozine, fige in različna žita dobite po zmerni ceni. Ravno kar smo dobili brinjeve jagode iz starega kraja. Imamo veliko zalogo vsakovrstnih sodov. Predno greste drugam, pridite k nam in mi vam bomo gotovo najbolje postregli! Voščimo vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem Slovencem in Hrvatom!

ST. CLAIR HOME SUPPLY
Mi govorimo slovensko!

6116 St. Clair Avenue

Telefon: Penn 2432

Tudi razvažamo naročila.

Grdina Bros.

Slovenska Hardware trgovina
BARVE, VARNIŽI, OLJE

Se uljudno priporoča rojakom za obisk.

Želimo vesele božične praznike in srečno Novo leto!

807 E. 222nd Street
EUCLID, OHIO

Tel. Kenmore 3583

ANGLEŠKA KRALJEVA RODBINA

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

NEODVIŠEN ČASOPIS ZA SLOVENSKI
NAROD V AMERIKI

NO. 149. — PART V.

CLEVELAND, OHIO, FRIDAY, DECEMBER 21st, 1928

LETO XXX. — VOL. XXX.

BODOČNOST CLEVELANDA

(Napisal John Zulich)

V dolžnost si štejem, da priobčim nekaj podatkov čitateljem "Ameriške Domovine" o raznih napravah, ki se vršijo z mrzlično naglico v mestu. Mesto Cleveland je bilo skoro zakleto tekom zadnjih štirih let. Nobene nove industrije ni bilo v mestu. Nobena tovarna ni razširjala svojih prostorov, s prav malimi izjemami.

John Zulich

Pri tem pa seveda tudi trgovci ne bodo imeli takih težav s trgovino, kot so tozadevno se upravičeno pritoževali zadnja leta.

Omenil sem zgorej, da je dospelo v tekočem letu v Clevelandu okoli 1200 različnih podjetij. In v teh podjetjih je že sedaj zaposlenih okoli 10.000 delavcev. Še veliko več jih pa bo zaposlenih, ko bodo vse to-
Arco Co. je naznanila, da bo zgradila tovarno na E. 79th St. in Bessemer ave. za svoto \$150.000. Chevrolet Co. gradi na 1300 W. 57th St. skladišče za avtomobile, kar bo veljalo \$80.000. Bartlett Co. je dobila naročilo od Chevrolet Motor Co. za 6.000.000 ton teških strojev. Stebbins & Rich Brass Co. se je pred kratkim organizirala ter vzela na delo 150 delavcev. Tovarna se nahaja na 6723 Dennison ave. Briggs Manufacturing Co. je zaposlila 600 delavcev na 131. cesti in Taft ave. Brandt Co. je začela graditi na E. 37th St. in Orange ave. skladišče za \$1.000.000. Eaton Axle & Spring Co. na E. 140. cesti je povečala tovarno. Delo je veljalo \$1.000.000. Precision Castings Co. iz Syracuse, N. Y. je kupila zemljišče na W. 117th St. in Berea Rd., kjer misli postaviti tovarno za \$100.000. Chase Brass & Copper Co. iz Waterbury, Conn. sedaj dela v Euclidu, v bližini slovenske fondre največjo tovarno, odkar je bila postavljena Fisher Body Co. tovarna. Teško je opisati vse, kajti vzel bi preveč prostora.

Kakor hitro je pred nedavnim mestna zbornica potrdila načrte za ogromno skladišče in pristanišče ob jezeru blizu 55. ceste, so takoj drugi dan že započeli parne lopate v zemljo ter začeli delati z največjo naglico. To skladišče gradi Universal Terminal Co. V to pristanišče, oziroma do skladišča, bodo prihajali parniki kot tudi vlaki. Kakor hitro je omenjena trdnjava začela z delom, se je začelo pripravljati še več drugih tvrdk, ki iščejo primerne prostora za luko in pristanišče.

Naj navedem na tem mestu imena le nekaterih tovarov, o katerih pred letom dni nismo še ničesar znali v Clevelandu. Roxana Petroleum Co. je kupila na 2201 W. 3rd St. zemljišče, kjer bo zgradila več poslopij, kar bo veljalo tri milijone dolarjev. Superior Holding Co. zgradi na 1271 E. 103rd St. skladišče za \$60.000. Wm. Taylor & Sons zgradi novo department trgovino na Euclid in Prospect ave. Poslopje bo imelo 17 nadstropij ter bo veljalo končno \$15.000.000. National Library Bindery Co. iz Springfielda, Mass. bo zgradila na E. 133. cesti, blizu Belt Line, tovarno za \$150.000. Midland Steel Co., ki izdeluje razne avtomobilске naprave, bo povečala svoje tovarne, kar bo veljalo \$600.000. Ohio Foundry Co. je začela graditi tovarno na 9608 Quincy ave. za \$100.000. Iron Fireman Co. iz Portland, Oregon, je vzela v najem prostore na 3125 Croton ave. Tu ima 15.000 kvadratnih čevljev prostora. International Harvester Co. of America je zgotovila na 2800 E. 55th St. novo poslopje, ki je veljalo \$200.000. American Steel & Wire Co. v Cuyahoga Heights, dela novo tovarno za \$3.000.000. Ta družba je tudi dovolila \$2.000.000 za popravilo drugih tovarov.

Ako obešamo brisalke ali druge bele stvari na žeblice ali železne kljuke, postane blage zarjavelo. Pobarvaj železo z emajlno barvo, pa se to nikdar ne pripeti, ali pa imej lesene obešalnike.

Vsem Clevelandčanom srečen Božič

Želimo vam prav vesele božične praznike in srečno Novo leto! Plemenito mesto Cleveland, mesto najboljše volje, praznuje letošnji Božič z dobro voljo in v dobrosrčnosti.

Božični prazniki so zlasti prazniki za družino in za vaš dom. Želimo vam, da vsak dom v Clevelandu postane boljši, lepši in srečnejši v prihodnjem letu.

In želimo vam, da bo Novo leto za vas še veliko boljše kot je bilo letošnje leto!

W. R. Hopkins

Mestni ravnatelj.

O STALNEM RAZVOJU ČELJUSTI

(Napisal dr. James Mally)

Mi vsi smo začeli naše življenje z brezobno čeljustjo, in menda nas bo mnogo tudi s praznimi čeljustmi odšlo iz tega sveta. Ko izpadejo zobje na stara leta, se pokaže prazna in razrita čeljust. Menda ni napačno, ako zavemo to dobo "druga otroška doba," ki nas tako živo spominja na prvotne otroške čeljusti.

dr. James Mally

Mnogokrat ljudje mislijo, da je otrok rojen z dograjenim okostjem, in da rabi samo rasti, da se popolnoma razvija. Resnica pri vsem tem pa je, da se čeljust in tudi drugi deli telesa razvijajo in rastejo šele tedaj, ko pridejo v porabo.

Ob rojstvu otroka sestoji čeljust le iz nekake priprave za bodočo in pravo čeljust. Čeljustni sklepi še niso dovršeni kakor tudi ne tisti deli čeljusti, ki pozneje vsebujejo zobe. Ko pričnejo poganjati prvi zobje, se pokaže razvoj čeljustne višine. Potem se pokažejo jamice ali cevke, v katerih se nahajajo novi zobje. Z razvojem teh jamic se formira tudi čeljust.

Čeljust izgleda "otročja," dokler otrok ne doseže 6. leta, ko mu izraste prvi stalni zob. Tedaj prične čeljust z razvojem, da se pripravi dovolj prostora za stalne zobe, ki prihajajo na površje. Ko je otrok star 6 let, so vsi otroški ali prvi zobje v čeljustni vrsti. Ti zobje zahtevajo razvito čeljust. Po šestem letu pridejo na dan drugi in stalni zobje, najmanj štirje. Potem pridejo kočnjaki, in s tem je poglavitna skupina zob že v čeljustih. S pojavom teh zob, začne čeljust spreminjati svojo formo, ki od govarja velikosti drugih in stalnih zob. Omenim naj še, da je razvoj čeljusti odvisen po 6. letu od uporabe stalnih zob. Če je zguba otroških zob normalna ter pojav stalnih zob v sorazmerju s prvimi, potem je tudi razvoj čeljusti normalen ali pravilen, z izjemo, ako se ne pripeti kaj posebnega.

Ako prvi zobje pred časom izpadejo, je razvoj čeljusti takorekoč ustavljen, in gotovo zelo počasen. Posledica tega je, da je čeljust manjša kot bi morala biti. Navadno je taka čeljust štiri-oglate oblike. To se opazi posebno tam, kjer se rast obrne proti vrhu čeljusti.

Z razvojem stalnih zob opazimo v čeljusti dva pomembna dela, ki pa nista dosti ločljiva. Prvič, ogrodje ali struktura nove nastajajoče čeljusti, drugič jamice ali cevke, ki vsebujejo zobe. Ko človek zgubi vse zobe, je treba misliti na to, da se jih nadomesti z umetnimi zobmi. Kakor hitro izpadejo vsi zobje, se začne zopet nov razvoj človeške čeljusti, ki spremeni svojo formo skozi par let tako daleč, da ima zopet obliko otročje čeljusti. Prva izprememba, ki se jo opazi po izgubi zob, je odstranitev zobnih jamic ali cevok. Robovi teh cevok izginejo, a jamice se na-

polnijo z novo kostjo. Ta zadnja sprememba traja nad eno leto. Seveda je taka brezobna čeljust manjše vrednosti kot prejšnji zobje. Ako se preišče čeljust stare osebe, ki je bila brez zob že dolgo vrsto let, nam pokaže rezultat take preiskave isto obliko kot otročja čeljust.

Z ozirom na takojšnje spremembo ali razvoj čeljusti, ko izpadejo zadnji zobje, je nastalo vprašanje, kakor hitro se more nadomestiti umetne zobe. Prevladovalo je mnenje, da se mora počakati, dokler ne izginijo zobne cevke ali jamice. Ponovne preskušnje so pa ovrgle to mnenje. Danes je dokazano, da je najboljšje, da se gre k zobozdravniku, ki vam umeri nove zobe. Vzame nekako od treh do štirih tednov, pa lahko novo zobovje z lahko uporablja. Med tem se vrši sprememba čeljusti. Od časa do časa se zopet uravnava, umetni zobje se prilagodijo. Če ste eden izmed onih, ki so izgubili vse zobe, ne čakajte preko 4 mesecev, kajti v tem času se lahko nadomestijo vsi vaši zobje potom zobozdravniške moderne tehnike, ki je v tem oziru zelo napredovala zadnja leta.

Štrajk. Govori se, da bodo ribniški gostilničarji začeli štrajk zaradi oblastnih davščin na alkohol. Zapri bodo vse gostilne. Kdaj se bo začel ta štrajk se še ne ve. Le bati se je, da ribniška dolina še ne bo kmalu doživela te sreče, ki bi prinesla veliko dobička ljudem.

NEKAJ GLEDE FARMARSTVA V GENEVI IN MADISON

(Napisal Anton Debevc)

Večkrat premišlujem sam s seboj, kako je vendar to, da se slovenski farmarji tako malo oglašujejo v listu. Mogoče so pozabili abecedo. No ja, ker se nihče nič ne zdrami, bom pa jaz skušal malo opisati naše farmarske razmere. Vem, da jih je veliko, ki bolj to stvar razumejo in so bolj sposobni v pisavi, toda ker jih ni na spregled, mora eden začeti. Urednika ne bom nič prosil za prostor v listu, in če misli, da ni za tisk, saj ve, kam se taka stvar pospravi, ampak le mislim, da bo vse prav.

Anton Debevc

Kot sem omenil, slovenski farmarji precej molčijo, toda na drugi strani jih pa moram pohvaliti glede napredka. Edini jaz sem tu, ki jim zgago delam, kajti jaz nazadujem. Saj vsak, ki me obišče na farmah, mi vrže v oči, da odkar sem na farmah, še nisem žebnja zabil. No, o tem boste pa drugič zvedeli, kaj delam po zimi na farmah ali pa čez leto. Ta dopis sem posvetil začetnikom, ki kupijo farmo in oviro za napredek. Največ ovire dela ljudem denar.

Ako mislite kupiti farmo, pogledajte kakšno družino imate, če so otroci že odrasli. Taki ne bodo dolgo ostali na farmah, kajti preveč so že razvajeni mestnega življenja, in eden za drugim jo bodo v mesto pobirali. Ako so otroci že odrasli, se razume, da so tudi stariši že v letih. In star človek bo teško delal na farmah. Posledica je, da morajo hlapca najemati, kar pa preveč stane, zlasti pa prva leta, ko še ni toliko dohodkov. Ne smem pa trdit, da so vsi otroci taki, so tudi drugi, ki gledajo za napredek farme svojih starišev, vendar po mojem mnenju so zelo redki.

Zena je velika podpora na farmah. Saj pravi naš slovenski pregovor, da podpira žena tri vogle pri hiši. (Moja pa še enega noče, ker je vedno na nogah in nima časov vogla podpirati.) Ako mislite kupiti farmo, vprašajte najprvo svoje žene, če so zadovoljne, da gredo na farme. Vzemite jih s seboj, kadar farme kupujete, da lahko osebno vidijo kako in kaj. Ako se vaši ženi ne zdi iti na farme, tedaj kar tiho bodite in delajte tam, kjer ste sedaj zaposleni. Žene, rojene v starem kraju, kar nič rade ne gredo na farme, ker se bojijo, da bodo morale tako delati kot so doma delale. Mislimo namreč, da morajo tako kopati, žeti ali kepe tolči kot se je to doma delalo.

Konecno pride v poštev tudi vaša narava. Ako kupite farme, ne bodite samisvoji. Ako vam kdo kaj svetuje, ne povejte mu nazaj, da sami dobro veste, ker ste bili na kmetiji vzrajani. Farma v Ameriki ali pa v starem kraju, to je veliki kmetijski razloček. Ni pa tudi vankega za poslušati. Mogoče se včasih pripeti, da vaš sosed ni zadovoljen, da ste se presestili v njegovo bližino, in tak vam bo vedno narobe svetoval. Najbolje je, da sledite starim farmarjem, kako oni delajo in kdaj oni sejejo, in gotovo boste najboljše pogodili.

Ko boste enkrat na farmah, boste vedno dobili kakega farmarja, ki vam bo ponudil različne stvari. Najbolj pripravi za to so judje, ki vam ponujajo različna orodja in živali. Take kar lepo odslomite s prijazno besedo. Tako sem napisal nekaj, kar sem doživel po lastnih skušnjah, odkar se že dolga leta nahajam na farmah. Napisano je to za navadne ljudi ne pa za bogatine. Kdor ima polne žepce denarja, tak lahko dela kar hoče. To velja za take, ki bodo živeli od zaslужka iz farme.

Ob koncu tega dopisa pa želim vsem slovenskim farmarjem prav vesele božične praznike in srečno Novo leto! Prosim pa, da bi se še kak farmar oglašil v javnosti v korist nas vseh.

Dandanes je tudi že v navadah domovih najti aluminijasto posodo, na kateri se radi poznajo razni madeži. Odpravimo pa jih z lahko, ako posodo oribamo s soljo. Istotako postavimo na cinasto posodo.

J. Jerič

Slovenska
HARDWARE TRGOVINA

Se uljudno priporoča Slovincem v Newburgu in okolici ter želi vsem skupaj vesele božične praznike in srečno Novo leto!

3565 E. 81st St.

Andrew Kavčnik

Velika zaloga cigar, cigaret, tobaka in candy. Vse šolske potrebščine. Baker's Hygrade Ice Cream.

Vesel Božič in srečno Novo leto!

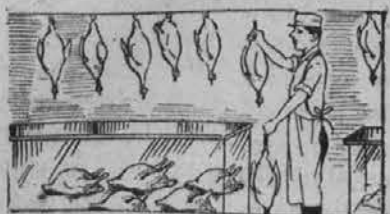
1128 E. 71st St.

Vincenc Gnidica

Slovenski krojač v Newburgu Vam bo ob vsakem času pomeril obleko in jo izgotovil tako, da se lahko povsod postavite.

Želi vam vsem prav vesele božične praznike in srečno Novo leto!

3598 E. 80th St.

Anton Malenšek

SLOVENSKA MESNICA

Za praznike zlasti priporočam vsakovrstno sveže in domače prekajeno meso. Zadovaljni boste za praznike, ako naročite PRI MENI!

Vsem odjemalcem želim prav vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1217 Norwood Rd.
Tel. Penn 1037

STEVE'S BARBERSHOP

Corner Glass Ave. in Norwood Rd.

Fino striženje las. Moški in ženske ter otroci dobijo pri nas fino postrežbo! Vesele praznike in srečno Novo leto!

LOUIS STERLE

SLOV. GROCERIJA IN MESNICA
Voščim vesele božične praznike in srečno Novo leto!
Vsem rojakom se uljudno priporočam!
1054 E. 61st St.

KAKO SEM ŠEL V AMERIKO

(Napisal J. Resnik)

Bilo je 27. sept. leta 1906, ko sem se poslavljaj od doma, namenjen na pot v Ameriko. Živo se spominjam svojega sedaj že pokojnega očeta, kako se mu je lesketala solza v očesu, kako je jokala moja dobra mamica, vedno mi narekujejo: ne pozabi Boga in na Marijo! Marija naj bo odsedaj tvoja mati! In sestre ter bratje so mi hoteli iztrgati roko, tako so mi jo stiskali. Jaz sem pa tolažil, saj ni tako hudo. Čez tri leta se gotovo zopet vidimo.

J. Resnik

Dne 29. sept. ob 11. uri zvečer smo se podali iz Ljubljane na kolodvor. Kakih 50 naseljencev nas je bilo po številu. Vsem nam je bilo tesno pri srcu, ko smo zapuščali svoj domski rojstni kraj in se podali v tujino. Sprevodnik je klical: Podnart! Otoče! In tedaj sem rekel: "Rojaki, na daljino pot gremo! Kaj bo z nami, ne vemo! Peljemo se mimo Marije Pomagaj na Brezjah, ali hočete, da nekoliko pomolimo in se priporočimo Mariji?" Bilo je enoglasno sprejeto. Opravili smo svojo versko dolžnost, ki je bila prav prijetna našim srcem.

Po tridnevni vožnji smo dospeli v mesto Bremen. Na kolodvoru nas je čakal agent.

Konečno se mi je vsega tega dosti zdelo, pa sem stopil iz kočije in rekel, da grem raje peš, in tako zaslužim lahko svoj prvi šilt v Ameriki. Rečeno, storjeno! Vzela sva svoje kovčke iz kočije in jo odrinila naprej, kočijaža s ključetom pa sva pustila samega sredi ceste. Ko sva en čas hodila, sva prišla na Public Square. Vstopiva se za neki vogal in premišljujema, kam bi jo sedaj mahnila. In ni trajalo dolgo, ko je stopil k nama neki rojak in vprašal, kaj delava tu. Povedala sva, da prihajava iz stare domovine, da imava naslov, toda ne vemo kam pelje pot. Rojak je sicer rekel, da ne ve, kje je tisti naslov, toda pokazal nama je ulično karo, češ, naj se vsedeja tu gori, in ko je še naročil konduktorju, kje naju naj spusti ven, so se koleša zavrtela, in šli smo naprej. Po kratki vožnji smo se že ustavili na 62. cesti in St. Clair ave., ravno ko so ljudje od maše prihajali. K nama stopi neki mož, ki vpraša, kam greva, in sva rekla, da v Ameriko. Odrvne nama, da v Ameriki sva že, toda kam hočeva na stanovanje. Pokažem naslov, pa je rekel, da ne ve, kje je to. Povabil naju je v gostilno, rekoč, da bo dal za pijačo. Ko stopiva v saloon, reče: "tu sta dva grinarja, daj jim kaj piti!" Gostilničar je natočil vsakomur

velik kozarec pive. Kmalu smo se spoprijaznili, in vsi gostje so nas "tritali."

Potem je pa sledilo običajno vprašanje, od kod smo, kaj smo in kako. Povedal sem, da sem doma iz Litije, najni mož je pa rekel, da prihaja iz Velikih Lašč. Tu je pristopil neki drugi rojak k mojemu tovarišu, katerega je vprašal, kako in kaj, odkod je doma, in ni minilo pet minut, sta se že spoznala. Objel ga je in rekel: Jaz sem tvoje matere brat, tvoj stric.

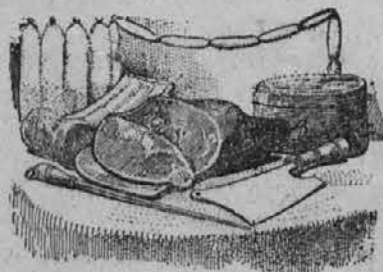
Moj tovariš je bil torej z vsem preskrbljen. Komaj eno uro po prihodu iz vlaka, je že stopil iz bližnje trgovine popolnoma po amerikansko oblečen. Dobro je imeti strica v Ameriki. Proti večeru me je pa več rojakov spremilo na moj naslov v prijazni Newburgh, kjer stanujem še sedaj. Vsem, ki so mi pred 22. leti storili to uslugo, naj bo izrečena prisrčna hvala.

"VSAKA KUCHARICA — DRŽAVNICA."

V Sovjetski Rusiji je ženska enakopravnost vsaj načeloma popolna. Tam se ženstvo ne vzgaja za dom in družino, marveč za javno delavko. Ljening je rekel: "Vsaka kuharica se mora naučiti upravljati državo." Pred deset leti se je v SSSR sklical prvi kongres delavk in kmetic. Danes sodeluje v vaskih in mestnih sovjetih 153.600 delavk in kmetic ali 21.4% delavk in 11.8% kmetic. V strokovnih zvezah je danes organiziranih 2.569.000 žensk, ki obsegajo 21.1% vseh članov. V zadrugah je do tri milijone ženskih članic, to je delavk, kmetic in delavskih žena. Število ženskih listov je zelo veliko; vsi skupaj izhajajo v 700.000 izvodih, kar razmeroma vsekar ni veliko. Komunistična stranka se zelo trudi, da pridobi čimveč ženstva na svojo stran; pri vseh strankinih odborih delujejo posebni ženski odbori, ki imajo nalogo organizirati ženstvo. Propaganda se širi tudi po vzhodnih deželah, kjer ji muslimani, posebno pa duhovščina, zelo nasprotujejo. Kljub temu je danes po sovjetih že tudi 50.000 muslimank.

Frank Vesel

NAJVEČJA SLOVENSKA MESNICA

Priporočamo se slovenskim gospodinjam za praznike, ker pri nas dobite najbolj izbrano zalogo svežega in suhega mesa. Najfinejše šunke, klobase vsake vrste, perutnino in druge dobrote. Naše blago je garantirano čisto in se prodaja po najbolj zmernih cenah.

Tudi vse grocerijske potrebščine.

Vsem našim prijateljem in znancem želimo vesele božične praznike in srečno Novo leto!

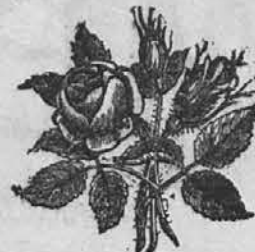
791 E. 185th St.

URADNO NAZNANILO delničarjem družbe

SLOVENSKI NARODNI DOM, 6491-21 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Letna delničarska seja delničarjev S. N. D., se vrši dne 9. januarja 1929; to je drugo sredo v mesecu januarju, ob 8. uri zvečer v Auditoriju prej omenjene družbe. Udeležite se, da boste slišali poročila uradnikov o stanju in vodstvu. Pokažite s svojo navzočnostjo, da se zanimate za to narodno, to je, vašo ustanovo.

DIREKTORIJ S. N. D.

Julia's Flower Shoppe

6120 St. Clair Ave.

PRILJUBLJENA SLOVENSKA CVETLIČARNA

Pri nas dobite ob vsakem času najfinejše sveže cvetlice, odrezane ali v posodah, sveže in umetne, po najnižjih cenah. Se uljudno priporočamo slovenskim društvom in Slovincem sploh.

POZOR!

Nevestam, ki pri nas naročijo šopke za poroke, damo na dan poroke avtomobil brezplačno.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

Telefon Pennsylvania 1741.

VABILO

na PLESNO VESELICO

ki jo priredi

SAM. DR. LOŽKA DOLINA

v soboto 22. decembra

V SPODNJI DVORANI SLOV. NAR. DOMA NA ST. CLAIR AVE.

Vabi se cenjeno članstvo kot tudi občinstvo iz Clevelanda in okolice, da se vdeležijo te lepe zabave. Vsi boste zadovoljni z jedjo in pijačo. Odbor bo vse najboljše preskrbel. J. Barbič trio bo igral lepe komade. Vas uljudno vabi

Veselični odbor.

Pintar Bratje

Kadar hočete najboljše sveže ali suho meso, tedaj se boste gotovo spomnili, da pri Pintar bratih dobite ravno to, kar si želite. Se priporočamo za praznike v obilen poset. Sveže in suho svinjsko meso, fina teletina, perutnina in vse druge dobrote.

Imamo v zalogi tudi najfinejše, domače kislo zelje in repo!

Se priporočamo rojakom za obilen obisk in želimo vsem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

6706 St. Clair Ave. 6305 Glass Ave.

Tel. Penna 0871 Tel. Florida 7504-J

Penn. 2252

Penn. 2252

J. KREMZAR

6108 St. Clair Ave.

TRGOVINA S POHIŠTVOM, VIKTROLAMI, RADIOS IN VICTOR PLOŠČAMI

John Klaus

SLOVENSKA GROCERIJ in CANDY

Sprejemamo tudi naročila za barvanje hiš in papiranje sob. Ob vsakem času vam damo točno, domačo postrežbo, s katero boste zadovoljni.

Vsem prijateljem in znancem voščimo vesele božične praznike in srečno Novo leto!

641 E. 185th St.
Tel. Kenmore 3125

Velika maškerada

skupnih društev
Slov. Svob. Pod. Zveze
v Clevelandu, Ohio,

DNE 12. JAN., 1929

V SLOV. NAR. DOMU V
SPODNJI DVORANI

Krasna darila za maske.
50c vstopnina.

Leopold Kushlan

SLOVENSKI
ODVETNIK
Čez dan:
513 ULMER BLDG.
Zvečer od 6-8
6411 ST. CLAIR AVE.
soba št. 7. Tel. Rand. 5195
Tel. Cherry 3982

Pozor, ženske!

Mi dobro vemo, da ljudje mislijo, da smo šli po gobe. Pa to ni resnica, pač pa je "Ameriška Domovina" preveč zaposlena, da bi bili vedno v oglaš. Sedaj smo pa vseeno vprašali upravnika lista, če ima še kakšen kotic za nas, da damo vediti ljudem, da smo še vedno v businessu. Delo in postrežba prve vrste. Za obila naročila se priporočata

Frank Budan & J. Rezelj Co.
St. Clair Wet Wash Co.
3855 St. Clair ave.
Tel. Pros. 1073 (F.)

Trije kralji

pozor rojaki, pred njimi. Miha Gšperja vpraša, kam gre. Miha reče, grem na 16805 Waterloo Rd. k A. Boltezarju naročiti obleko. On naredi obleke od \$38.00 do \$45.00 z dvojimi hlačami. (Fri)

NAŠA DOMAČA PODPORNICA ORGANIZACIJA

(Napisal J. Widervol)

Rad bi nekoliko napisal o naši domači organizaciji — o Slovenski Dobrodelni Zvezi. Po mojem mnenju mi Slovenci in Hrvati še vse premalo cenimo našo domačo organizacijo.

Kaj se pravi to "domača organizacija"? Vzemimo n. pr. družino. Ta družina ima toliko prijateljev in svojih članov, da ako bi napravili svatbo, da ne bi bilo potrebno okoli drugih vabiti, ker je domačih dovolj, da ne bi šli v največjo dvorano v naselbini. In mar ni tudi naša Slovenska Dobrodelna Zveza ena velika družina, mar nismo mi Slovenci in Hrvati podobni oni družini. Ali ni naša prva dolžnost, da se oklenemo naše domače organizacije, kjer se bomo lahko počutili vsi kot ena družina. Ne samo oče in mati morata biti pri tej organizaciji, pač pa vsi člani vse družine. Ako bi se to zgodilo, kar bi se lahko, kako ponosen bi bil potem naš glavni predsednik John Gornik in ves glavni odbor.

Ko to pišem, se spominjam iz lastne skušnje, da si nekateri predstavljajo Slovensko Dobrodelno Zvezo kot preveč dobrodelno, namreč, kadar pride mesečna seja, jim ni mar, da bi prišli na sejo in redno plačali svoj assessment. Vsak bi si moral zapomniti, če se ne plačuje, se tudi podpore ne more deliti.

Oni, ki imajo na stanovanju takozvane "bordinge," bi morali najprvo vselej paziti, da so vsi stanovalci pri domači organizaciji. Ako rečejo, da spadajo v Zvezo, tedaj jih lahko z veseljem sprejmete na hrano in stanovanje, dasiravno je danes ta veliki križ z borderji, in sicer radi te prohibicije, ker žep nekaterih nikakor ne drži denarja, a vendar bi morala biti prva skrb vsakogar, da je pri društvu, zlasti pa da spada v domačo organizacijo.

Vsak kdor pozna poslovanje naše Zveze mora priznati, da je to najboljša organizacija, zanesljiva in poštena. Koliko je že dobrega storila, koliko solz je že posušila. Tudi uprava je izvrstna. Nad pol milijona dolarjev ne leži mirno na kupu, ampak Zveza poslojuje ta denar za primeroma nizke obresti svojim članom, da pridejo do svojih lastnih hiš in domov. Zveza ima pod svojim okriljem 48 društev, in vsa društva se prav po bratsko med seboj razumejo. In konvencije. Ni še dolgo tega, ko je minula 6. redna konvencija Zveze. Bil sem že na mnogih konvencijah, pa nikjer še nisem videl, da bi se delegati tako lepo po bratsko razumeli med seboj kot smo se pri tej Zvezi konvenciji. In pomisliti je treba, da nismo vsi enakega političnega ali verskega mišljenja pri Zvezi, pa se vsi lepo razumemo. Prav z zadovoljstvom se spominjam zadnje konvencije v Lorainu, in mi je še danes dolga po njej. In kakšnega govornika imamo za predsednika! Kako se je John Gornik trudil, da se ne bi nikomur zameril, da smo vsi dobili enake pravice, prav kot tedaj v Ribnici, ko smo pod kozolcem sedeli in karte igrali, pa se je kozolec podrl in je padlo na vse enako. Jako mi je ugajal tudi Jakob Resnik iz Newburgha. Kako on lepo počasi in razločno vse raztolmači: dajmo, da bo naša organizacija najmočnejša in največja slovenska organizacija. Spominjam se tudi delegatije Mrs. Poljanc iz Barbertona. Meni se zdi, da je bila najbolj lepa in najbolj marljiva. Vso konvencijo nam je govorila, da se v Barbertonu nekaj kuha in pripravljajo, in da je tam tako vroče, da ni za živeti, in glej jo, takoj po konvenciji so nas že presenetili z novim mladinskim društvom, kar je gotovo ne mala zasluga Mrs. Poljančeve. Malo vrjame ženskam, toda sedaj pa veliko več. Ravno tako je bila marljiva tudi Angela Kozjanova v Lorainu. Tri dni smo bili tam pa nihče ni vedel, da se bo tam ustanovilo novo društvo, in kar naenkrat so ga nam postavili na oder, in menda se ni še nikoli zgodilo, da bi bila cela delegacija navzoča, ko se je ustanovilo novo zvezino društvo.

J. Widervol

Voščim vsem mojim odjemalcem

In prijateljem vesele božične praznike in srečno Novo leto! Zahvaljujem se tudi vsem za preteklost in se priporočam še znanprej, in skušali vam bomo postreči še bolj kot v preteklem letu.

Posebno se zahvaljujem nevestam in ženinom ter družicam, ker ste v tako lepem številu kupovali "slippers" za ženitovanje.

Priporočam se vsem za nadaljni obisk naše trgovine.

Frank Suhadolnik

6107 ST. CLAIR AVENUE

Trgovina z dobrim obuvalom za celo družino.

PRIPOROČILO ZA NAKUP MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE!

Velika izbira za božična in novoletna darila. Zaloge krasnih kravat, ovrtnikov, rokavic, nogavic, volnenih jopičev.

Lepe moške in deške srajce, klobuke, kape, pasove, spodnja obleka vsake vrste.

Trpežne zimске suknje, vsake cene od \$15.00 naprej. Uljudno ste vabljeni, da si ogledate naše blago in cene, predno kupite drugje. Približno 24 let obstoji naša trgovina, in lahko garantiramo vsako blago kupljeno pri nas, da je vredno denarja, ki ga plačate pri nas. Naše geslo je vsak čas zadovoljiti odjemalce.

Vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem želimo vesel Božič in srečno Novo leto!

JOHN GORNIK

TRGOVINA

6217 St. Clair Avenue

KUPUJTE SVOJE BOŽIČNE POTREBŠČINE PRI

MANDEL'S

LEKARNA

HARDWARE

VELIKA IZBERA

Perfumi in seti perfumov
Toaletni seti, atomizerji in kompakti
Foto aparati, samopojniki, svinčniki
Igrače, ure, dolike
Radio na elektriko
Fancy pisalni papir
Izbran božični candy
Cigare in tobak v božičnih paketih

Električni pralni stroji
Fada in Eveready električni radio
Električni likalniki, ure, žepne, budilke, stenske,
Noži, roasterji, peči, žepni noži, flash lights
Luči za drevo, vozički, igrače.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto vsem!

MANDEL'S

15702-04 Waterloo Road

Zadnji čas za božična darila

Ne odlašajte z nakupovanjem božičnih daril. Pridite sedaj, ko je vsa zaloge še popolna raznih daril za moške, žene, fante, dekleta in deco.

Predno greste drugam, pridite v domačo trgovino in prepričani bodite, da boste najbolj postreženi. Se vam priporočam

JOHN ROŽANC

SLOVENSKA MODNA TRGOVINA

15721 Waterloo Road

Brezplačno dobite pri meni ta teden lepe stenske koledarje

NAZNANILO

Občinstvu naznanjam, da sem se preselil iz 1175 E. 61st St. na 1275 E. 61st St. Vsak čas sem vam na razpolago za popraviljanje vaših avtomobilov vsake vrste. Po dolgi skušnji Frank Homovca vam lahko postrežemo po zmeranih cenah.

LUSTIG AUTO BODY

1275 E. 61st Street.

Nasveti za Božič.

Ob vsakem božiču se pojavlja vedno isto staro vprašanje, namreč kaj naj kupimo za naše sorodnike in za prijatelje. Ker smo mi imeli mnogo skušnje v teh zadevah, smo spravili skupaj seznam, o katerem mislimo, da je zelo popolen, in vendar so predmeti poceni dovolj, da vsakdo lahko kupi.

ZA MOŽE: Stojala za kadijne predmete \$45.00
Lepe mizice \$6.50
Košare za časopise \$2.50
Nove slovenske plošče 75c vsaka

ZA ŽENSKE: Vsakovrstne svetilke, za k postelji budoir, male in velike \$2.75
Stojala za šivanje \$17.50
Seti za bufete \$20.00
Console seti \$76.00
Maytag pralni stroj \$109.75
Grand plinovne peči \$23.75

ZA OTROKE: Vsakovrstne igrače po posebnih cenah.

ZA VAŠ DOM: Priročni stoli \$18.00
Priročne mize \$20.00
Ogledala, posebna cena 7.50
Radio in viktrole \$65.00

Nekaj plačate takoj in vam ohranimo predmet.

A. Grdina & Sons

6019 St. Clair Ave. 15301 Waterloo Rd.

Ali potrebujete PERJE in PUH na postelji?

Pišite naši slovenski trgovci, ki vam usorec perja, katere pošljemo vsakomur BREZPLAČNO. V zalogi imamo tudi blazine in pernice. Pišite na naslov: A. STETZ FEATHER CO., 138 Passaic Street, Passaic, N. J.

Stanisla E. Opaskar

UČITELJICA NA PIANO

1106 E. 64th St.
Suite No. 8

OČITNA IZPOVED 30 LETNEGA GREŠNIKA

(Črtica iz vojaškega življenja. — Napisal Anton Miklavc)

Približuje se nam zopet prekrasni praznik — Božič; kmalu bode tukaj in z njim tudi tolikanj zaželjena Božična številka naše Ameriške Domovine, opremljena z najrazličnejšim poučnim in zabavnim čtivom. Tudi jaz hočem podati čitateljem neko zgodbičko, ki se mi je pripetila v času vojaške službe, in katerega prestopka ni slišala še nobena spovednica, ker kot ubog vojak si tega nisem štel v greh. Zgodbička je kratka in dotični moj prijatelj, ako je še živ in ako bo te vrstice čital, se bo nedvomno najpriserčneje smejal, ko se bo spomnil, da sva jo dotično noč tako poceni izpeljala. Zgodilo se je sledeče: — Nekega dne v jeseni leta 1897 se je urnih korakov pomikala, ako se ne motim 14 dož močna straža 17. pešpolka od št. Peterske vojašnice proti precej oddaljeni smodnišnici — "Pulver Magazin" na Ljubljanskem polju. Veselo razpoloženje je vladalo med nami, toda isto se je spremenilo, ko smo že vsak po enkrat okusili sad smodnišnične službe. Ob jedenajsti uri ponoči mi zopet izroča vojak stražnik svojo službo za prihodnji dve uri. Po sprejemu iste se obrnem ter jo mahnem s puško na rami okrog poslopja št. 3. med tem ko je tisoče murno prepevalo njih večerno pesem. Krasna noč; le tu in tam se prikrađe blede luna iz oblakov, da tudi ona malce pokuka na tiho zidovje obširnega "Pulver Magazina." Drugokrat prikorakam okrog tihega poslopja št. 3, ko nenadoma zagledam kakih 30 korakov pred seboj neko temno senco. Ker sem se dobro zavedal svoje službe in dolžnosti, sem dotično prikazen ustavil, toda ona se mi kljub temu še približuje; ko pa sprevi, da se z menoj ni šaliti, (puško namreč sem imel že pripravljeno za streljanje) se ustavi in smeje reče: Tone! ali me ne poznaš? — Tristo drenovih naj te pocitra, na kak način si pa svoje toliko odgovorno mesto zapustil? Ali ne veš da je življenje celega ljubljanskega mesta noč v tvojih rokah? — Kaj ga lomiš Tone, mi odgovori, si li res toliko pameten, da bode sedaj tako pozno kdo tukaj rogovilil s slabim namerom, mesto da bi doma spal pod gorko odejo.

Anton Miklavc

Na vsa moja prigovarjanja, naj gre nazaj na svoje odkazano in tolikanj odgovorno mesto — je bilo bob ob steno. Pripovedujoč mu, ako ga kdo sedaj zasači, ko je zapustil svoje mesto je najmilejša kazen 10 let zapora v trdnjavi, in ko to kazen prestopi mora nazaj k vojakom, kjer mora ponovno odslužiti 3 leta vojaške službe in za priboljšek se dobi navadno še jedno leto. (Nachdien).

Ni časa za pridiganje, me prekine — naš Jože že lepo spi tam na Dunaju in ne bo o tem ničesar vedel, — niti sanjalo se mu ne bo s svojo puško naredi pa kakor jaz in te dve uri, ko imava še stražiti tukaj, nama bodo bliskoma minule. Po cellem telesu se tresoč, se naposled udam prijatelju. Kakih 50 korakov od mojega odkazane prostora je bila njiva s krompirjem, tukaj se ustaviva ter pričnjam težkim srcem in tresoč se po cellem telesu, izročati mojo ljubljeno-

puško št. 1562 ter moje streljivo — krompirju v varstvo. Ko bi me bil on videl podnevi v tem položaju, bi se me bil gotovo usmilil ter pustil na odkazanem prostoru. Po končanem začasnem pogrebu jo mahneva urnih krač dobrih 15 minut hoda v bližnjo vas Zešce. —

Hov! Hov! se zasliši preteči glas nočnega vaškega čuvaja. Postojva par minut, da ta stražnik zopet zaspi, mi velevala moj prijatelj! Ko leže zopet grobna tišina nad vasico, spleza on z mačjo hitrostjo na bližnjo hruško, jo prav po vojaško strese, nakar se je ona bogato odzvala, sad je bil namreč dobro dozorel. Prišedši z drevesa k meni, prav prijateljsko reče: Tone! Kaj pa vendar gledaš, videl itak ne boš nič, ker luna se je skrla sedaj za oblake — da, ker se sramuje najnega dela, ga prekinem. Nato poklekneva (toda ne k molitvi) ter se kleče plaziva za sočnatim sadom, dokler si ne napolneva vseh žepov. Po dokončanem delu jo ubereva nazaj v pred kratkem zapuščeno Jožetovo službo na "Pulver Magazin." Pred razidom mi še pošepeta na uho, da naj bo ta najin način tajen, vsaj dokler bodeva pri vojakih, kar sem mu tudi svečano obljubil. Bil sem mož beseda in šele sedaj, po preteku 30 let sem si olajšal svojo vest.

Ko sem bil zopet na svojem mestu s puško na rami, zvesto? — opravljajoč svojo službo, zaslišim kmalu, kako se mi približuje menjevalni podčastnik z novo stražo. Ko prispe do gotove bližine, ga ustavim tako glasno, da se vsi h kratu ustavijo, in še danes si nisem v svesti, da je bilo pri podčastniku takrat vse v redu. Po izmenjavi straže jo mahnem nazaj na stražnico, kjer mi je rekel podčastnik sledeče: "Ko bi se ti tako junaško obnesel kadar pride garnizijski inšpekcijski častnik (Garnisons Inspection) (jeden višjih častnikov) bi te takoj povišal. Lepa hvala za povišanje g. korporal, kajti jaz sem popolnoma zadovoljen s tem, da sem Vam tako ustregel s svojim nastopom. Da, takih stražnikov je treba kakor si Ti in naš cesar Fr. Jožef bi bil lahko ponosni na nje. Jaz seveda sem bil drugačnih misli. Ko je možto pospalo, sva se z mojim prijateljem podala pred stražnico, kjer sva čuvala na morebitni obisk "Garnisons Inspection-a" in prva poštna uničevala ostali sad, ki sva ga dobila v času najine straže v nepozabni vasi Ješce.

Sedaj pa prosim v svojem in v imenu mojega prijatelja dotičnega lastnika hruške odpustčanja, ter želiva, da bi mu rodilo dotično drevo vsako leto več, da bi bil na ta način zadostno poplačan za pokrađeni sad v letu 1897.

Še danes po preteku 30. let se mi lasje ježe in mrzel pot mi stopi na čelo, ko se spomnim na ta dogodek, ko sva z mojim prijateljemw toliko riskirala za zapeljive hruške v vasi Ješce pri Ljubljani.

Ko bi bila takrat z mojim prijateljem zasačena, bi jaz ne bil okušan prihodnje Hooverjeve "prosperitete" tukaj v Ameriki.

Zopet zapor. Na dan desete obletnice italijanske zmage je papalala na gradu pri Tolminu ogromna jugoslovanska trobojnica. Radi tega zločina sta se morala zagovarjati pred goriškim tribunalom 20-letni dijak Venčeslav Tuta iz Tolmina in 19-letni Viktor Logar tudi iz Tolmina. Tuta je bil razen tega obtožen, da je razpečaval slovenske knjige in otroško berilec "Prve korake." Sodišče je obsodilo Tuto na dva meseca zapora. Logarja pa na dva meseca zapora in 200 lir globe.

General Majster, ki je ob prevratu iztrgal Maribor Nemcem iz rok. (Glej opis v II. prilogi, stran 5.)

RUDOLF PERDAN
SLOVENSKI
JAVNI NOTAR
933 E. 185th St.
Cleveland, Ohio

Naznanja rojakom te okolice, da izvršuje vse v notarsko stroko spadajoče posle.

POZOR!

Ali ste že pregledali vaše strehe, žlebove in furneze?

Ako ne, pokličite nas in z veseljem vam bomo naredili, kar se tiče naše stroke.

JERRY GLAVAČ
1052 Addison Rd.
Florida 5779-J.

FRANK G. GORNIK
SLOVENSKI ODVETNIK

V mestu (čez dan)
1259 Union Trust Bldg.
E. 9th in Euclid Ave.
Telefon Main 7260.

Podružnica na 670 E. 152nd St.
(Nasproti Slovenske Zadrage)
Zvečer od 6:30 do 8:00
Soboto popoldne od 3:00 do 5:00
Telefon Genville 7889

Največja slovenska knjigarna v Ameriki

Jos. Grdina

lastnik

6121 St. Clair Avenue.

Zaloga vseh vrst knjig, molitvenikov, primernih za božično darilo. Imamo tudi lepo zalogo svetih podob, kipov in slik, božične razglednice, prtičke za leto 1929.

Zaloga cigar in candy. Gramofonske plošče.

Vesele božične praznike voščim in srečno Novo leto!

BOŽIČNA DARILA

Vaše zadovoljstvo pomeni moj uspeh!

Raditega sem se založil z bogato izbero primernih daril po zmernih cenah. Na ta način upam in želim biti vreden vašega obiska ter pridobiti vaše zaupanje in naklonjenost. Pri tem pomnite, da vse blago je jamčeno.

Pridite in izberite svoja darila iz bogate zaloge diamantnih prstanov, ženskih zapestnih ur, moških žepnih in zapestnih ur, namizne srebrnine, vsakovrstnih verižic, brušenega stekla, namiznih elek. lamp, itd. itd.

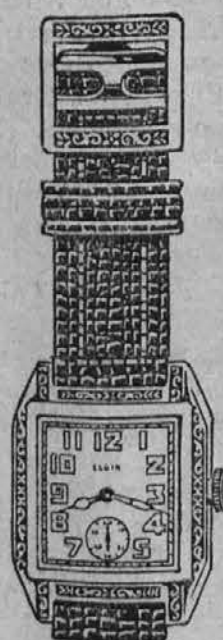
Vsakovrstne jamčene ženske zapestne ure

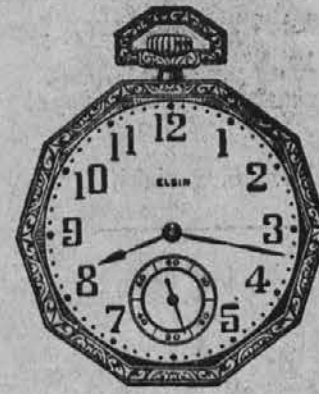
"Ura, ki sem jo že dolgo želela"

Moderne, jamčene ženske zapestne ure

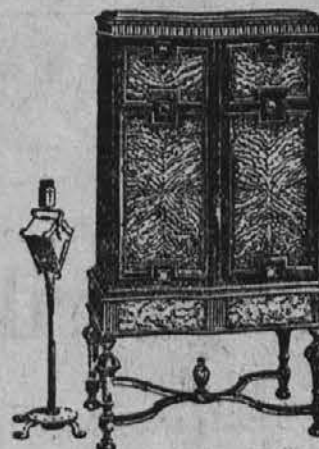
Ameriške in švicarske; za malčke in odrasle

Darilo, na katerega bo ponosen celo življenje

Ako želite darovati ženi, materi ali ljubici lep diamantni prstan, poslužite se moje skušnje pri izbiranju tega darila.

NAJPRIMERNEJŠE DARILO DRUŽINI
CENE OD \$65 NAPREJ

Če želite kupiti gramofon, piano, gosli, kitare ali harmonike, oglejte si blago in cene v mojem modernem oddelku muzikalij predno greste drugam.

KUPITE DANES, PLAČAJTE DRUGO LETO

GOTOVINA ALI LAHKI ZAUPNI OBROKI

Odprto vsak večer

6033 St. Clair Ave.

Frank Cerne

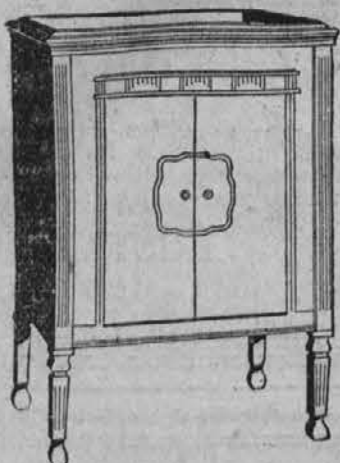
Tel. Randolph 0465

CREDIT JEWELER, RADIO & MUSIC HOUSE

ZAHVALA IN ČASTITKE ZA BOŽIČ IN NOVO LETO

Darilo, ki stalno daje.

Model 4-20 ortofonična viktrola po klasičnem angleškem načrtu. Cena ji je \$135.00, z električnim motorjem \$35.00 več.

Ali

POZNATE UŽITEK
ortofonične
godbe?

PRIMERJATE jo edino lahko z resničnim petjem in igranjem umetnikov samih. O tem se morete prepričati v petih minutah pri najbližjem Victor trgovcu. Ortofonična viktrola je edini instrument, ki Vam prinese zaželeno godbo naravnost v Vaš dom na tako čudoviti način.

Važno je, da slišite svojo najbolj priljubljeno godbo, kakor jo proizvaja ortofonična viktrola, kadar igra Viktorjeve ortofonične plošče. Napravite si vesele praznike z novo ortofonično viktrola v svoji hiši.

Ime Victor je Vaša garancija.

Nova
ortofonična

Victrola

Victor Talking Machine Co.

Camden, New Jersey, U.S.A.